

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.
AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félfévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 23. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ „OMGE.” KÖZLEMÉNYEI.

XXII. tenyészállatvásár.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület XXII. tenyészállatvásárját 1906. évi márczius hó 4. és 5-én tartja meg Budapesten, a Tattersall részv. társ. istállóiban (szemben a Keleti pályaudvarral).

A vásár díjazási céljaira a földművelésügyi kormány 6000 koronát adományozott, ezenkívül kitűzött egy 2000 K. és egy 1000 K. értékű tiszteletdíjat, mely utóbbi két díj csak abszolút tenyészértékkel bíró nyugati fajta bikáknak fog kiadtni. Rendelkezésre áll továbbá egy 1000 K.-ás tiszteletdíj, melyet a főváros adományozott.

A bejelentési határidő február 20.

A vásártervezetet és a bejelentési íveket január hó folyamán fogja szétküldeni az OMGE. titkári hivatala.

A rendező bizottság.

Egy kereskedelmi kamara a kivándorlásról.

Az OMGE. illetve GEOSz. kezdeményezésére megtartott országos kivándorlási kongresszusok hazánk társadalmának minden rétegében felkeltették az érdeklődést a kivándorlás problémája iránt. Sajnos, hogy az állam, illetve az államhatalmat kezelő kormányok, bár a kivándorlási kongresszusok nyomán keletkezett, törvényhozási szabályozást követelő közhangulat kívánalmi elől teljesen nem tértek ki, csak egész lanya, erélytelen intézkedést tettek a kivándorlás megakadályozására. A kormányok melegségére fel kell hoznunk, hogy a kivándorlás megakadályozására alkalmas intézkedések javarészeinek megtétele a szerencsétlen politikai viszonyok folytán lehetetlenné vált. Mert már a kivándorlási kongresszusok utaltak arra, hogy a kényszerítő államhatalmi intézkedések csupán szűk keretek között mozoghatnak, tekintettel a személyes szabadság sértetlenségére, hogy lényegileg közgazdasági reformok, a kereseti viszonyok javítása, a kereseti alkalmak szaporítása lesz képes nyomorral

küzködő ama honfitársainkat megtartani a haza számára, kik ma a kivándorlásban keresnek menedéket.

Örvendetes jelenség, hogy egy oly nagyfontosságú kérdésben, mint aminő a kivándorlás megakadályozása, illetve csökkentése, az agrárkörökből kiindult mozgalom nyomán felmerült eszmék, kifejezeseget irányelvek a kereskedelmi és ipari körökben is rokonszenves fogadtatásra találtak. Ennek az örvendetes jelenségnek egyik legújabb megnyilatkozása a besztercebányai kereskedelmi és iparkamarának a kereskedelemügyi miniszterhez intézett felterjesztése a kivándorlás ügyében.

A besztercebányai kamarai kerület egyike azon területeknek, ahonnan a legnagyobb arányú kivándorlás észlelhető már évek hosszú sora óta. Ennek következtében rendkívül érdekös és jelentős egy oly szakavatott testületnek a baj orvoslásával foglalkozó véleménye, mint amely hivatott testület a kereskedelmi és iparkamara. Erre való tekintettel az alábbiakban közöljük a kivándorlás ügyében a miniszterhez intézett kamarai felterjesztésnek a mezőgazdák szempontjából is figyelmet érdemlő részét.

A kamara mindenképp a meglévő állapotok iránt tájékoztatást óhajtván magának szerezni, megkeresést intézett az összes törvényhatóságokhoz, valamennyi kerületbeli gyárhoz és ipartestülethez, melyben megkereste azokat, hogy mindenképp tájékoztassák a mezőgazdasággal foglalkozó iparosok és ipari segéd-munkások kereseti viszonyairól, kutassák ki az okokat, amelyek a kivándorlást előidézik és tájékoztassák azon célhozvezető eszközökről, amelyek alkalmazása mellett a kivándorlást csökkenteni lehetne.

A megyei törvényhatóságoktól, a gyáraktól és ipartestületektől beérkezett jelentések oly bő anyagot szolgáltatnak, hogy abból teljes tájékoztatást lehet szerezni úgy a nép megélhetési viszonyai, mint a kivándorlást előmozdító okok felől s becses utmutatásokat tartalmaznak a tekintetben is, miképp lehetne a kivándorlást bizonyos határok közé szorítani anélkül, hogy a személyes szabadság érintetné.

A jelentések alapján megállapíthatók a következők:

A besztercebányai kamara kerületében Arva és Liptó vármegyék azok, amelyekben nagymérvű a kivándorlás, utánuk következik Zólyom megye, majd Nógrád- és Hont megye, legkisebb a kivándorlás Bars megyéből.

Az egyes megyék gazdasági viszonyai főképp azok, amelyek okozati összefüggésben állanak a kivándorlással, mert amint az pl. Arva vármegyét illetően megállapított, a földműves nép részint a megélhetés nehézsége, részint az adósságok terhe alatt hagyja el hazáját; a napszámok s főleg a kisiparosok a munkahiány folytán, mert a megyében minden ipari és gyári vállalat híján elegendő munkához nem jutnak, Liptó vármegyének pedig aránylag csekély kiterjedésű mezőgazdasági területe a lakosságot eltartani képes nem lévén, ennek tetemes része évtizedek óta Budapesten az építőmunkálatoknál keresett foglalkozást, de az építőiparban 5-6 év óta beállott pangás folytán ezen — eddig periodikus — kivándorlás Amerika felé vette útját.

Ezen némely vármegyében állandóan uralkodó kedvezőtlen gazdasági viszonyokon felül hozzájárult az ismételt bekövetkezett rossz, vagy legalább gyengébb termés, ami a megélhetési viszonyokat még kedvezőtlenebbé tette.

Ezen helyi és kedvezőtlen termelési viszonyokon felül azonban vannak, sajnos, egyéb általános, felette kedvezőtlen viszonyok, melyek a megélhetési megnehezítik. Ilyen a mezőgazdasággal foglalkozóknál a földbirtok eladósodott volta, mely adósság kamatterhe súlyosan nehezíti a szegény kisbirtokosra. Évről-évre többen mennek tönkre, sokan pedig a tönkrejutás szélén állanak, az állami nagy földadóterhek, s különösen az igazságtalan II. o. kereseti adó, még inkább azonban az adminisztrációval járó és igen aránytalanul megosztó pótdadóterhek, a kereseti alkalmak hiánya és a kereset csekély volta, a mezőgazdasággal foglalkozóknál egyebek között a legelőnek mindinkább mutatózó hiánya, mely oka a depekorációnak, az ipari munká-

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST, V. ker., Alkotmány-utca 31. sz.

Gabona osztály.	Vetőmag osztály.	Gép osztály.
Erőtakarmány osztály.	Gazdasági anyag osztály.	Biztosítási osztály.
Tenyészállat osztály.	Borgazdasági osztály.	Díjzabási osztály.
Szövetkezeti sertéshizlalás.	Háztartási cikkek.	Baromfitenyésztési cikkek

Alaptőke: 580,600 kor. Tartalékalap: 230,000 kor. Forgalmi

visszatérítési alap: 118,773 korona. Tagok száma: 1186.

Prospectust ingyen és bérmentve küldünk:

Az 1905. évi őszi és téli

anyag- és gép-árjegyzékünk és a baromfitenyésztési árjegyzékünk

megjelent és kívánatra bérmentve és ingyen küldjük.

A szövetkezetbe való belépés áldozattal nem jár.

Saját érdekünket mozdítjuk azzal elő. Nyomatványokat szívesen küldünk.

Mai számunk 20 oldal.

soknál az ipar fejletlen volta, úgy, hogy ők elegendő munkát találni nem képesek.

Ha már most tekintetbe vesszük azt, hogy egyrészt ama csábító értesítések s hazaérkező tetemes pénzüdemények, melyek az Amerikába kivándoroltaktól érkeznek, felette nagymértékben keltek fel a vagyonserzési vágyat, másrészt a kivándorlási törvény alapján működő külföldi ügynökök csábításai a kivándorlás hatalmas rugói, az ügynökségek pedig felette megkönnyítik az utrakelést: úgy könnyen megtalálhatjuk az okait annak, hogy miért öitött, különösen az utóbbi időben, a kivándorlás oly nagy méreket.

Kettős feladat hárul tehát az államra: egyrészt az itteni megélhetést könnyebbé, elviselhetőbbé tenni a különféle közterhek csökkentése által, másrészt oly törvényes intézkedéseket tenni, melyek a személyes szabadság teljes érintetlen hagyásával végeredményükben a kivándorlás korlátozására vezetnének.

Tagadhatatlan, hogy a kivándorlás egyik főoka és rugója a vagyonserzési vágy. A kereseti viszonyok Amerikában jobbák, mint nálunk, a munkás ott szerényen él, keresetének nagy részét megtakarítani képes, közterhek egy csekély kereseti adón kívül ott nem nyomják s az ottani életviszonyok olyanok, hogy az idegenben hiányozván a sok különféle ünneplési alkalom, nincs annyi csábításnak kitéve, mint minálunk.

A kereseti viszonyokra való tekintettel felette kívánatos, hogy úgy a mezőgazdasággal foglalkozóknak, mint az iparnál alkalmazottaknak is alkalom adassék, hogy itthon nemcsak állandó, de megélhetésüket biztosító foglalkozást nyerhessenek.

E tekintetben szükséges mindenekelőtt a földéhség kielégítése, az állambirtokok parcellázása és haszonbérbeadása; a házhelymentesítés (homestead exemption) intézmény behozatala által, a végrehajtási törvény szigorának enyhítése; az adósságok és különféle közterhek alatt roskadozó földbirtok tehermentesítése; olcsó földhitel nyújtása; a földadóak és az igazságtalan II. oszt. kereseti adónak méltányosabb alapokra leendő fektetése; a földmivelők jelenlegi elviselhetetlen helyzetének javítása; a szegény földmivelőknek alkalom nyújtása inség-közmunkák végeztetésére, háziipar meghonosítása és fejlesztése által, hogy akkor is munkálkodjék és keressen, midőn a mezői munka szünetel:

a vicinális és községi közdülő utak jókarba helyezése tekintetében a községek felsegítése, hogy azok marhaállománya a rossz utakon való megromlástól megkímélhető legyen s az állattenyésztés előmozdítása az által, hogy a kincstári erdőterületeken lévő legelők az állattenyésztéssel foglalkozóknak jobban hozzáférhetőkké tétessenek. S mindenekfelett szükség volna a községeknek az adminisztrációval járó nagy pótladó tshertől való felszabadítása. Nálunk Magyarországon a községi adó 0—572%-ig változik s éppen a beszercezhányai kamara kerületének legszegényebb megyéjében fekszik azon Kralován nevezetű község, melynek 572% községi pótladoja van.

Nagyon helyesnek tartjuk illetékes helyen tett ama megjegyzést, hogy a községek között is lesznek mindig szegények és gazdagok, de ha már a pótlékrendszer, mint szükséges rosszat, fenn kell tartanunk, szabjunk annak határokat, amint azt pl. Angliában teszik.

A földmivelő nép eladósodásának és demoralizációjának egyik nagy oka egyrészt a korlátlan szenvedő váltóképeség, másrészt a szesz italok mértéktelen élvezete. Az tagadhatatlan, hogy a földmivelő váltóval leghamarább jut köcsönhöz, amelyet igen sokszor nem használ fel hasznos befektetésekre, hanem lakodalmakra, keresztelőkire stb., s a kölcsön törlesztésének és kamatainak terhe alatt nyög, nem ritkán uzsorameveletek áldozata lesz.

A szesz italok mértéktelen élvezete pedig szegényre és demoralizáltá teszi a népet. Itt nem csupán szöszékről és az iskolai katedréről kellene szónokolni, hanem radikálisabb eszközökhöz kellene nyulni, az italmérségi szabadságot kellene korlátozni, nehogy a munkás egész heti keresményét a palinkás boltban hagyva, családját a legnagyobb nyomornak legye ki.

Az élelmiszerek olcsóbbá tétele is egyik fontos feladat. Az utóbbi időben az élelmiszerek, különösen a hus ára szinte ijesztő módon emelkedett. Itt okvetlenül tenni kell valamit. Egyrészt az állattenyésztés előmozdításával, másrészt a behozatal megkönnyítésével kellene gondoskodni ezen főfontossággal bíró élelmiszer hozzáférhetővé tételéről, fogyasztási adópolitikánk megváltoztatásával pedig, hogy a főfontosságú élelmiszerek és élvezeti cikkek ára lejjebb szálltassék.

A hus-, cukor-, sörfogyasztási adók, hozzá még a városok és községek által szedetni

szokott különféle uti közevetvámok s helypénzdíjak az élelmiszerek árát némely helyen már a tűrhetetlenségig emelik.

Áttérve az ipari viszonyok — mint szintén részben a kivándorlás okainak — tárgyalására, kétségtelen, hogy iparunk még annyira fejletlen, hogy a munkakeresők igényeit sem a munkával leendő folytonos ellátás, sem munkabér tekintetében kielégíteni nem képesek.

Tagadhatatlan, hogy azon sokkal magasabb munkabérek, melyeket Amerikában fizetnek, ama tekintélyes összegek, melyeket az Amerikába kivándoroltak megtakarítanak és hazaküldenek s ama csábító hírek, amelyek a tengerentúlról érkeznek, legjobban felkeltik népünkben a pénzszerzés, vagyonszerzés vágyát s készítik őket arra, hogy legalább ideiglenesen vándoroljanak oda, ahol ezen vágyukat kielégíthetik. Amíg tehát gazdaságilag önállóan nem rendezkedünk, nem létesítjük az önálló vámtérületet, amelynek védőszárnyai alatt iparunkat fejleszthetjük és amíg Amerikában a kereseti viszonyok rosszabbra nem fordulnak, gyökeres változást bizony alig várhatunk.

Addig is az ipar intenzívebb felkarolása, egészséges iparok fejlesztése, meglévő gyárak támogatása, életrevaló új iparágak meghonosítása, szakmunkások nevelése s e célból mennél több ipari szakiskola felállítása; a munkás jóléti intézményeknek fokozatos behozatala; elaggodott munkások ellátásának kötelező voltának kimondása, a munkásszervezetnek törvény útján való rendezése; önálló sztrájk-törvény létesítése; gyermekotthonok létesítése, hogy az ipari munkában egész nap elfoglalt szülők gyermekeinek neveltetése el ne hanyagoltassék; a küszöbön lévő ipartörvény revíziójának mennél gyorsabb keresztilvitele, a munkaidőnek úgy az ipari, mint a kereskedelmi vállalatoknál való megállapítása, egyszóval mindazon munkásvédelmi intézkedéseknek a megtétele, amelyek mellett a munkás nemcsak kenyérét megkeresi, de egyúttal önmivelődését előmozdítani s családjának is több időt szentelni képes volna.

Mi sem kívánatosabb továbbá, mint hogy a mostani zilált politikai viszonyok mihamarább megszűnjenek s a tervbe vett közmunkák és állami beruházások által a munkát kereső népek alkalom nyujtassék itt a hazában megélhetést találni állandó és jövedelmező munka biztosítása által.

Ami végül az befolyást illeti, amelyet

TÁRCZA.

Egy régi magyar természettudós és gazdasági író.

K. Mátyus István *Medicinae* doktor Nemes Küküllő és Maroszelektől egy-ült vármegyéknek r. fizikusa 1787 márczius 30-ról kelteve egy nagy 6 kötetes munkát írt, melynek rövidített címe az „*O és Uj Diaetika*,” melynek második kötetében a következők foglaltatnak:

Első rész: az ételnek és itálnak szükséges voltáról, *második rész:* a gabonákról közönségesen, és különösen, ennek főbb alcímei a következők: Gabonákról mit hívunk? A gabonaművelésnek eredete a zsidók között. A kézimalmok eredete. A száraz malmok régisége. A vizimalmok felta állása. Melyik buza jobb? A buza különféle nemei. A buzának három különféle természetű részei. Jóságának jelei, hasznai. Melyik buzából várhatni jobb kenyeret? A ragya, üszök, vadzab, csenkesz, konkoly, reptsény stb. rossz tartás, férgek mi károkat tesznek a buzában? Jó buzának, jó lisztnek, jó kenyérnek ismertető jelei. Rozsról, rozsanyáról, alakorról, árpáról, zabról, kölesről, tatarokáról, manna vagy harmakásáról, haritskáról, riskásáról, török-buzáról, len-magról.

Harmadik rész: Kerti hüvelyes veteményekről: Lenttséről, babról, lupinusz vagy

gerendezés virág magot kik ettek régen? Faszulikáról, borsóról, mákról, kendermagról. *Negyedik rész:* Több kerti veteményekről. *Ötödik rész:* Kerti gyökeres veteményekről. Ezek között a répáról, murokról, salamon pet-sérről, diszrómogoróról, földi almáról vagy mogyoróról (Erdapfel). *Hatodik rész:* A leves gyümölcsökről. *Hetedik rész:* Leves fűgyümölcsökről (Ugorka, tök, sárga dinnye, bárány dinnyék, paradicsom alma stb.) *Nyolcadik rész:* Száraz bétü gyümölcsökről, (mandola, dió, mogyoró, gesztenye, suljom stb.) *Kilencedik rész:* A gombákról.

Ezekután bátran azt mondhatjuk, hogy Mátyus István könyve az összes termelt növényeket felleli, azokat ismereti s így tudtommal az első tisztán magyar nyelven írt magyar mezőgazdasági munka levén, Mátyus neve méltán helyet foglal a mezőgazdasági irodalom-történetben. Hogy magyarsága milyen tőről metszett s kifejezései és mondat kötései milyen érthető, mutatványul bátor vagyok egy részletet közölni, mely egyszerűs mind szerzőjének az alaposságát bizonyítani hivatva van, miből kitetszik, hogy a nevezett szerző korának legelső magyar tudósai közé méltán számítandó. Ezen részlet a kerti gyökeres veteményekről szóló fejezetben foglaltatik s annak végehez van csatolva, és a *tatar kenyérről* szól.

„Az idegeneket ebben hagyván, térjünk vissza a mi Hazánkban termő, másutt pedig csak hírérol ismeretes *Tatar kenyér* nevű jeles

gyökérre. Ezt hívja *Buhinus* in *Pinae*. p. 157 *Tartaria Hungarica Panacis folio; Linnaeus Spec. Pl. p. m. 179. Heracleum Sibericum.* Magyar Országban Eger körül az alatt való vize-nycs, fővenyes szántó-földeken, a hol egy singnyi mélységre esva viz fakad, bőven terem. Találtatik a T. *Benkő József* Uram tudósítása szerint, melyet a Po'sonyi Hirmondó az 50-dik szám alatt 1781-ben közönségesse tett-va, néhány helyeken: nevezetesen Aranyos-Széken a Leton nevű mezőn, és a Betzei B. Botsárdi határon, s fellyebb a Tsenger nevű mezőben is, a hol a Magyarok Tatorján gyökérnek, az Oláhok Kaptolonnak hívják, s sok fehér apró virágáról, és sok nagy burzokos körjéről nyár elein mikor virágozik, a hegyeken távulról is meg lehet esmérni. A mely jelek másként *Glematis Vitalbára* jóval inkább illenek, mint erre a *Tatar-kenyérre*: a hely-is inkább arra mutat. Tseh szőlőkben terem: és *Radix S. Hieronymi, S. Hieronymus* gyökerének mondják, és a tehenek számára ássák; mellytől azok, mint a répától, igen sok tejet gyűjtenek.

Vastagsága ennek a gyökérnek, a *D. Sebeck* Uram leírása szerint, a kora, mint az ember karja, néhol mint a szára, hosszúsága 34 lábnyi*) hol egy orsó forma, hol két águ, kevés rostokkal fel-rubázva. Ezt mikor szántanak az eke vas derékba szokszor által-vágja, de más tavasszal néhány tor-sákkal így

*) Talán hüvelyknyi helyett sajtóhiba.

az 1903: IV. bizonyos, hogy alapján a Cuzódés létrajót ható emelked azt is be kell nagy része észak német veszi igénybe habár az lehetséges tö mert titokban got, hogy hoz az ügynökök dörést, mert a kivándorlók kodnak menn

Az utle eszközölhető utlevélörvény hatóságokul a jelöli ki, a kie nézve megkö szerzését.

Egyébké akadályozni, a kivándorlók tozása volna.

Kivárató törvényes int minő például szállító vállalat mozdítsa, ne kezelőg semm engedélyezzen lásokat inditso államokkal, h ha'askörükben

A beszte tésének majd Ami a kivándo közölag észrev módozatait ill tunk kifejezést neppesség érde azon intézkede mények megva sadalom már e kivándor'asi ko

Csupán k kamarával. A jából ugyanis behozatal meg színütlennek te

is újra ki nő fekete színű; menő fekete su fás természetű. A kóroja hol e vastag, két há barázdás, kívül béli; rendel so tövein alól ne szárazakkal mess inakon, sok a leveleléskére v ken kívül vagy béli nagy leve sok formán aga kóronak oldalán zöld színűek. sok apróbb ág olyan formán, sárgás-zöld veg méz szagu, vir tatnak; a melly talan el-szárad sonyi, elein fé meg-érve egybe tsök váltanak fel haju, kevéssé ts találtatnak. Virá Juliusban érik-m

Nagyon sz ir Joh. Boegler II. p. 76. a T

az 1903: IV. t-cikk a kivándorlásra gyakorol: bizonyos, hogy a kivándorlás az ezen törvény alapján a Cunard-Line-al kötött szállítási szerződés létrejötté óta kétségtelenül szemmel látható emelkedést mutat, bár az igazság kedvéért azt is be kell vallani, hogy a kivándorlók egy nagy része nem Fiumét, hanem inkább az észak német városokat, Hamburgot, Brémát veszi igénybe. Mindazonáltal kétségtelen, hogy habár az ügynököket a legkritikább esetben lehetséges törvényellenes eljárásokon rajtakapni, mert titokban és oly ügyesen csinálják a dolgot, hogy hozzájuk férni nem lehet, mégis csak az ügynökök is nagyban előmozdítják a kivándorlást, mert hiszen remek kezére járnak a kivándorlóknak, de a provízió kedvéért iparkodnak mennél több ügyfélre szert tenni.

Az utlevelek kiállítására is könnyebben eszközölhető ki, mint azelőtt s midőn az új utlevél-törvény az utlevelek kiállítására illetékes hatóságokul a törvényhatóságok első tisztviselőit jelöli ki, a kieszközölés időtartamára és módjára nézve megkönnyíti a külföldi utlevelek megszerzését.

Egyébként a kivándorlást olyképpen megakadályozni, hogy drákói szigorral visszatartjuk a kivándorlókat, a személyes szabadság korlátozása volna.

Kivánatos lenne azonban, hogy az állam törvényes intézmények létesítésével, mint a minő például a kivándorlási törvényben említett szállító vállalkozók és meghatalmazottak, ne mozdítsa, ne segítse elő a kivándorlást, ellenkezőleg semmiféle ilyen közvetítő szerepet ne engedélyezzen, sőt inkább diplomáciai tárgyalásokat indítson meg az Egyesült észak-amerikai államokkal, hogy azok a bevándorlást saját háskörükben nehezsítsék meg.

A beszerzésbányai kamara e feltevéseinek majdnem minden szavával egyetértünk. Ami a kivándorlás okait illeti, úgy arra vonatkozólag észrevételünk sincs. Ami az orvoslási módokat illeti, csak örömlőknek adhatunk kifejezést, hogy a kamara, épp a földmivelő népség érdekében, kívánatosnak tartja mindazon intézkedések megtételét s mindazon intézmények megvalósítását, melyekért az agrártársadalom már évtizedek óta küzd s melyeket a kivándorlási kongresszus is javasolt.

Csupán két pontban nem értünk egyet a kamarával. A huszdrágaság megszüntetése céljából ugyanis nem tartjuk kívánatosnak a huszbehozatal megkönnyítését. Első sorban valószínűtlennek tartjuk, hogy ez a huszbehozatal ma-

gukat a kicsinyben való huszélárusítás árait lenyomja, másrészt azonban a huszbehozatal elkerülhetetlen következménye az elősúly-áraknak alászállása, aminek hátrányát csupán az állatot nevelő gazda éri meg. A huszbehozatal hatását tehát olyképp lehet jellemezni, hogy míg a megélhetést nem teszi olcsóbbá, addig kevésbé jövedelmezővé teszi a tenyésztést.

A másik pont, mely nem találkozik osztatlan helyeslé-ünkkel, hogy az ipari kereseti alkalmak nem lesznek szaporíthatók addig, míg az önálló vánterületet nem létesítettük. Hogy az önálló vánterületnek megfelelő kautelak mellett való létesítése sok tekintetben előnyös lenne, azt mindig elismertük. De tévesnek jelleztük azt a felfogást, mely szerint az önálló vánterületen rohamosan fog fejlődni az ipar s gombamódra szaporodni a munkaalkalom. S kizártnak tartjuk, hogy ez a munkaalkalom-szaporodás oly nagyarányú legyen, hogy egyszeribe megakassza a kivándorlást. Különben maga a kamara is csak futólagosan érinti ezt a kérdést s mindjárt hozzátesszi, hogy addig is, míg az önálló vánterület létesül, nyílik mód bőven az ipar fejlesztésére s így a kereseti alkalmak szaporítására. És kétségtelennek tartjuk, hogy mielőtt megszűnik a jelenlegi szerencsétlen politikai helyzet, a közgazdasági helyzet az önálló vánterület tovább fennállása ellenére is javulni fog s módunk lesz tervszerűen hozzájárulni azon szép intézkedések foganatosításához, melyek évente százezer és százezer munkás kezét fognak a haza számára biztosíthatni. —y—rd.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpey Kálmán.

A fekátrágya a gazdaságban.

☞ A mai súlyos gazdasági viszonyok között, midőn a nagy-, közép- és kisbirtokos egyaránt gönyved az adósság terhe alatt, nagyon is megszívlelendő tanács a többek között annyiszor hangoztatott szigorú takarékoság, de nemcsak a pénzkidadásoknál, hanem minden vonalon. Kezdvé az anyagfelhasználásnál, folytatva a szálás és abrakakarmány tápanyagainak kihasználásánál és végezve a trágya okzerű kezelésénél minden csekélynek látszó trágyanyag összegyűjtésével: mert hát sok kicsi sokra megy.

A nagyobb városokban összegyűlemlő emberi ürülék tözeggel való olymódoni keze-ésről,

hogy az a mezőgazdaság részére megmentések, már igen sokat irtak. Ami nagyon természetes, egészen helyes is és kívánatos, hogy a sajtó mindig ébren tartsa a városok és nagyközségek közvéleményét, hogy ez eszmével megbarátkozzanak és az ige testet öltöj. Azonban ezzel is olyanforán vagyunk, hogy a más szemében a szálkát meglátjuk, de a magunkéban a gerendát nem vesszük észre, mert amíg a városokat siettetjük, hogy alakítsa a mostani árnyékszékait tözeges rendszerűre, addig hazunknál és majorunkban ezekre manó érték hever kihasználhatatlanul, illetve válik földdé az árnyékszék emésztőgödredében.

Az én véleményem szerint tehát első kötelességünk megmutatni, hogy igenis ismerjük az árnyékszék tartalmának nagy értékét és azt okosan fel is tudjuk használni javunkra. Alakíttassuk tehát át a házunknál és majorunkban levő árnyékszékkeket, úgy, hogy annak értékes tartalmából *semmi el ne vesszen* és a kezelése is könnyebb legyen, mert a közönséges árnyékszékkei kezelésénél oly sok a kellemetlenség, hogy még az is, aki ismeri tartalmának nagy értékét, a sok kellemetlenséget megunja és a trágyázásra való felhasználását beszűnteti. Ezen tény igazolására szolgáljon a következő példa: Egy 1500 hold szántóföld határral bíró gazdaság vezetését vettem át és a cselédlakásoknál találtam 3 árnyékszékkeket, még pedig mindegyiket csaknem telve. Önkénytelenül is a zsebembe nyultam és erszényemet tapogatva, az járt az eszemben, hogy ha most én volnék a földbirtokos, a három árnyékszék tartalma annyival emelné tiszta jövedelmemet, hogy ez a kis erszény megtelne belőle arannyal. Nyár volt. A legsürgősebb gazdasági munkák, mint a hordás, cséplés, ősziek alá talajelőkészítés, őszi vetés, később tengeritörés, répbahordás stb. annyira elfoglaltak, hogy bizony az árnyékszékkekről és tartalmukról egészen megfeledkeztem. Novemberben aztán a béresgazdának megmondtam, hogy tisztítsa ki az árnyékszékkeket, de biz az szépen elmaradt. Mindjárt tudtam, hányat ütött az óra és gondoltam, jól van, várjunk, amíg az idő fagyra fordul. A fagyok beálltával ismét kiadtam a rendeletet, hogy most már az árnyékszékkeknél nincs szaga, még ma mind a három ki legyen tisztítva, a gazda elkezdett okoskodni, hogy az bajos dolog, kivel tisztítsa ő azt ki. M kor aztán értésére adtam, hogy minden árnyékszékkeket azok a cselédek tisztítsanak ki, akik abban a lakásban laknak, mely ahhoz legközelebb van, elhall-

is újra ki növ. Kívül a bőre tarkás, veras, fekete színű; a béle szennyes sárga, szelylelmenő fekete sugárokkal elegyedve, husos, leves, fás természetű, nyersen az íze édes, s bűdöss. A kórója hol egy hol több szál egy hüvelyknyi vastag, két három lábnyi magoss, szegletes, barázdás, kívül sima bőrű, belől fejér puha belül; rendel sok ágakra oszol, levelei az ágak tövein alól nagy, lapos, hosszú, éles, szőrös szárákkal messze ki-növények, és vastag szőrös inakos, sok apró retzés, szár nélkül való leveletskákra vagy szárnyakra oszlanak: ezeken kívül vagynak közben-közben más rendbéli nagy levelei is, a melyek régula nélkül sok formán ágaznak, és minden szár nélkül a kórónak oldalán hosszan el-terjednek, sárgászöld színűek. Az ágak tetejei is csoportosan sok apróbb ágakra oszlanak; és mint a répa olyan formán, négy, hosszú, keresztben álló, sárgászöld vagy szennyes-fejér, kedves, lépes-méz szagu, virág leveletskékkel meg-koronázottnak; a melynek nagy része magára haszontalan el-szárad: némelyeket pedig egy borsónyi, elein fényes zöld, husos, vastag haju, meg-érve egybe-rántzosult sárgászöld gyümölcsök váltanak fel, melyekben egy-egy kis rántzos haju, kevéssé tsipős, kedvetlen ízű magvatskák találtnak. Virágoznak Májusban, gyümölcsök Juliusban érik-meg.

Nagyon szokásban van ez a gyökér, így ír Joh. Boeglerus Cont. Cynos. Mat. Med. p. II. p. 76. a Tatároknál, minthogy azokon a

sivatag pusztakon, semmi egyéb eledelre szert nem tehetvén, e nélkül nem utazhatnának. És hihetőképen a Magyarok is a Tatároktól meg-tanulván ennek hasznát, úgy neveztek Tatár-kenyérnek, mellyel egyéb gabonák szükiben kenyér helyett élnek. Meg is eshetett ez könnyen az alatt, mikor a 13-ik Száznak közepe IV. Béla Királyságában, a Tatárok Magyar Országának Eger körül való részeiben, a szegény Magyaroknak szinte végső pusztulásokkal, néhány esztendőig lakának. Akikről I. Friderik Császár az Angliai Királyhoz írt levelében így emlékezik: Deficiente vero cibo, corticibus arborum, et foliis, et barbarum radicibus dicuntur esse contenti equi eorum, quos adducunt. Pray Anna. R. H. Lib. IV. p. 264. Eger vidékén, amint mondják, a gyermekek játékból ezt a gyökeret ki-ásván és meg-főzve, édes ízért ma-is gyakran észik. Némelyek tzeller módra tárgyészletekre vadalva, fa-olajjal, etzettel és sóval asztalra-is adják. Mások minthogy fás keménysége van, mint a Kauk-répat marha hus-lévben, vagy téjben meg-főzve, só nélkül inkább szeretik. A nyulak a növéseit fel-keresvén, nagyon kedvelik. Vid. Alex. Sebeck Diss. Inaug. de Tartaria.

A Tatár-kenyér érdekülvén neves botanikusunkat, Thaisz Lajost kértem fel az ügy nyomozására, ki azt eléggé pontos leírás után megállapította, hogy a Tatár-kenyérnek mai botanikus neve Crambe tataria Sebeck. Terem Erdélyben a mezősegen, továbbá Pest-, Heves-,

Borsód-, Zemplén-, Szabolcs-, Pozsony-, Temes- és Szerémséggyékben.

Hogy Mátyus István az egyes növények termesztését is leírja, ennél fogva gazdasági írónak is minősíthető, bizonyítékul legyen szabad még a burgonyára vonatkozókat kivonatosan közölni, mely egyszersmind tájékoztat arról, hogy 120 esztendő előtt hogy gondolkoztak ezen fontos növényről.

„A Földi-almák Amerikából, nevezetesen Peru Országból származott gyökerek. Sokan úgy tartják, hogy 1623-ban Sr. Walthar Rhaglaigh hozta volna ezt Virginiából aital Irlandiába leg-előbb; és onnan azután ugy-terjedett Európának több részeire. A Németeknél Kartoffel, Tartuffel, Knollen, Erdapfel, Erdbirn, Grundbirn név alatt forognak. Közünk ennek-is két jelesebb nemei vagynak. Egyiknek a Haja sárgás fejér, sima, maga körtvély forma, a béle puhább fejéreb, maga is nagyobb, egy ludtojtásnyi vagy ökölnyi. Ez különösebben nevezetik a Németeknél Kartoffelnek vagy Tartuffelnek. A másik, a mely veress haju, szennyesebb színű, vízesebb belül, tseges-bogas, egy diónyi vagy tyuktojásnyi nagyságu szorosabb értelemmel Erdapfelnek mondatik. Lisztet, kenyeret és egyéb e, féléket inkább az elsőből szoktak készíteni, mint a mely szebb fejér, s árazabb, lisztesebb természetű.

Természet szerint való, könnyebb szerű, jobb ízű és egészségesebb készülete a földi-almának, mely szerint e-vel Európának nagy

gatott. Aznap a városban volt dolgom és csak este jöttem haza a gazdaságba, amidőn első dolgom volt a gazdától kérdezni, hogy „hát ki vannak-e azok az arnyékszékék tisztítva?” mire ő nyugodtan és a legnagyobb meggyőződéssel hangján jelentette ki, hogy nincs, de nem is lesz, mert a béresek azt mondják, hogy ők nem gyepmestereknek szegődtek, hanem béreseknek, az pedig annak a dolga. Behivattam valamennyit az irodába és megmagyaráztam nekik, hogy az épp oly trágya, mint akárcsak az ököre és nekik utóvégre is kötelességük az engedelmesség stb. Egy (a főkolompos) kijelentette, hogy később a szolgáltatástól megválni, semhogy ilyen munkát végezzen. Azonnal kiadtam a könyvét és tudtára adtam, hogy ha 48 óra alatt a majorból el nem költözködik, kirakatom a határra. A példa hatott, másnap reggel mind a három arnyékszékét szónélkül kitisztították. A szolgáltatást otthagytott cseléd bepanaszolt a főtisztelnél, akinek csak annyit mondtam, hogy egy ember makacssága végett nem fogom elnézni, hogy az arnyakat erő trágya kihasználatlanul földdé váljon. Természetesen igazat adott nekem, de azért egy alkalommal mégis csipősen jegyezte meg, hogy „a T. . . . pusztán jó világ van, ott még az arnyékszékék emésztőgödrekből is arnyakat bányásznak.” Cselédeim pedig egy arnyékszékének az ajtaját szegelték be, kettőnek pedig az ülés deszkáját és pallóját szedték fel, hogy ne járhatson oda senki s ebből kifolyólag nekik ne kelljen azokat tisztítani.

Ilyen és ehhez hasonló számtalan kellemtelenséggel kell küzdenünk, míg nem vagyunk túl a kezdet nehézségein. Ez azonban ne riasszon vissza a tettől.

A gazdaságokban többnyire deszkából készült arnyékszékék vannak használatban, amelyeknek átalakítása igen egyszerű. Az egész faalkotmányt helyéről felretoljuk, az emésztőgödrt alaposan kitisztítjuk, úgy, hogy a talaj, kötöttsége szerint az oldalától 20—60 cm. a fenekéből 50—100 cm. földet is elhordunk a trágyatelepre, (laza talajnál többet, kötött talajnál kevesebbet), hogy az emberi ürülek-ből oda átmosódott ásványi sókból semmi el ne vesszen, hanem az istállótrágyára hordva szaporítsa annak növényi tápanyagait. Az így keletkezett gödrt aztán földdel betöltjük, rétegenként jól lesulykoiva, hogy a későbbi üllepedés minél kisebb legyen. Aztán a régi helyére visszaállítjuk a faalkotmányt, eöb

azonban alája 2—3 sor téglát rakunk, hátul az ülés alatt levő deszkákat leszedjük és azt ajtóknak szegjük össze, hogy az kinyitható és becsukható legyen; ezen ajtón át beteszünk egy füllel ellátott fél petróleumos hordót. A téglából készült arnyékszékék emésztőgödrei szintén a fenti módon semmisítendők meg és hogy a fél petróleumos hordót az ülés alá betehessük, hátul a falát kell kibontanunk és ajtóval ellátnunk és vagy az ülőhelyet magasabbra emelni vagy pedig alatta egy gödrt kell ásni, hogy a fél hordó alá férjen. Ennyiből áll az egész, tehát sem nagy fáradságot, sem sok kiadást nem igényel az átalakítás, csak egy kis jóakarattal kell hozzá. Az így átalakított arnyékszékékben az ürülek sokkal könnyebben kezelhetők. Minden reggel egy gyerek egy lapát polyvát dob bele, amelyből minden gazdaságban van bőven elromolva a kazal tetején, oldalán, fenekén, mely ugyanis a trágyára kerülne, tehát a beszórásnál sem kell vele takarékoskodni. Szórassunk bele annyit, hogy a hig ürüleket feligya és az arnyékszék szagát érezni ne lehessen. Ha aztán az ürülek alá helyezett félhordók megtelnek, ami egy héten egyszer-kétszer következik be, elvitetjük a trágyatelepre, ott szétszórva istállótrágyát terítettünk a tetejébe, hogy azzal összekeveredjen és összeérjen. Ily módon legolcsóbban és legkönnyebben érjük el azt, hogy ezen értékes trágyaanyagból semmi sem megy veszendőbe. Sokan a tőzgeport ajánlják a hig ürülek felitatására, ami tekintettel nagy nedvfelszívó képességére, minden körülmény között a legjobb is volna, azonban az csak kevés gazdaságban állítható elő, beszerzése pedig tetemes pénzkidrást okozna. Ha a fent említett 1500 holdas gazdaság majorját vesszük alapul, hol 162 lélek lakik és tekintetbe véve azt, hogy egy a hig, mint a szilárd ürülek egy része a szabadban veszendőbe megy és hogy a létszám nem mind felnőttekkel áll, számítsunk a Pándy dr. adatai szerint személyenként és évenként fogyasztott 180 kg. tőzegen felét, 90 kg.-ot, lesz a gazdaság évi tőzgepor szükséglete $162 \times 90 = 14,580$ kg., melynek értéke szintén Pándy dr. adatai alapján $145,80 \times 2,70 = 393,66$ K., mely összeget ezen célra a legtöbb gazda sajnálná, azért egyelőre megfelelőnek tartom az ürülek polyvával való kezelését.

Már most nézzük mit, illetve mennyit tudunk előállítani a fenti eljárással ezen trágya-

anyagból és mi annak az értéke. Ismét csak az előbb említett gazdaságot vesszük alapul tekintve, hogy a 162 lélek nem mind felnőtt és hogy az ürülekből a szabadban sok veszendőbe megy, a Pándy dr. adatai szerint személyenként és évenkénti 540 kg. ürüleknek szintén csak a felét 270 kg.-ot számítottunk, a gazdaságban gyűjtött mennyiség, a felitató anyag nélkül $43,740$ kg. E. Wolff 1 q. emberi ürülek árát 156 fillerre teszi, melyszerint a fenti mennyiség pénzértéke 681,72 K.

Az emberi ürülek Cserhádi szerint átlagban tartalmaz 8 5/100 nitrogént, 2 6/100 foszfor-savat és 2 1/100 kálit. E szerint megmentettünk a szegényedő magyar föld részére 371,45 kg. nitrogént, 136,62 kg. foszfor-savat és 91,77 kg. kálit, mely fontos tápanyagok eddig kihasználatlanul lettek az enyészeté. Bomlási termékeivel pedig a cselédlakások körül elszórt ürülek befertőzte a cselédek lakásainak levegőjét és kutjukban az ivóvizet és nagyban hozzájárult a cselédség és családjuk körében oly gyakori járványos megbetegedések előidézéséhez.

Kiszél Zsigmond.

ÜZEMTAN.

Rovatvezető: Hensch Árpád.

Talajerőfentartás üzleti szempontból.

II.

Azon gazdaságokban, hol az állattartás legnagyobb mérvű kiterjesztése jövedelemmel nem jár, hol olcsó istálló trágyát ennek következtében nem képesek előállítani, hol a birtok szét-szorttsága folytán az istállótrágya alkalmazása nagyon drága, hol a talaj és más viszonyok az ugartartás fenmaradását indokolják: jön előtérbe az a kérdés, vajjon az ugartartás helyett részben, vagy egészben nem volna-e alkalmasabb, jövedelmezőbb a műtrágyázással kapcsolatos zöldtrágyázás.

Miután a zöldtrágya megfelelő kálfoszfat trágyával alkalmazva az istállótrágyát pótolja, tehát a talajerő fentartásához, a terméshozam fokozásához éppen úgy mint az istállótrágya hozzá is járul. A kérdés lényege csupán az lenne; mibe kerül a zöldtrágyázás? Mennyi termésmennyiséget ad? A termésmennyiség arányban van-e a zöldtrágyázásra fordított költségekkel?

része el, ez: Vízben jól meg-főzve vagy tüzes parása alatt meg-sütve, haját le-koppasztják, így darabokra vagdadják, sóval meghintik, vagy ha van, olvasztott forró sirral, vagy irós vajjal meg-öntözik, és jó melegen siros hus-levet is töltvén hozzá, és reszelt semlye bélel, borssal vagy gyömbérral fellyül meghintve, élnek véle.

Neveli továbbá a földi almának és körtvélyeknek betsületét az is 1). Hogy ezek a meg-készítésre igen kevés időt, mesterséget és költséget kívánnak. Ezy szolgáló leány így ír Zincken l. c. p. 2147 két óra alatt 20—30 személyre való, előre meg-főtt földi-almát hajától meg-tisztíthat és ételnek el-készíthet. 2). Hogy ez majd minden munka nélkül, minden helységeken, kevés földben, nagy szaporassággal terem és a nyári időnek viszonyosságaitól leg-kevesebb veszélyben forog. 3). Hogy nem csak az embereknek, hanem minden-féle barmoknak, disznóknak, juhoknak, kutyáknak, ludaknak, rézéknek, tyukoknak, galamboknak és egyéb madaraknak előbb meg-főzve és míg reá kapnak, kevés korpával vagy török-buzalisszal meg-elegyítve, igen hasznos és kedves ételek. 4.) A disznók, ludak, rézék ettől, mint a leg-jobb gabonától úgy meg-hiznak, és jó ízű kövérséget raknak. 5.) A füvek, egy-más után részenként le-aratva, és csak így magára a tehéneknek adogatva, azoknak tejt szaporítja, kedves ízűvé teszi. A juhoknak-is télre megszáraztva igen kedves eledel. 6.) Hasznos-is a jó gazdák

annyt egy-féle majorságból, sem remé betnek, mint a földi-almákból, ha azokat jól mivelik.

E végre pedig legalkalmasabbnak találták a vastagon megtrágyázott, kövér nedves, puha, parlagban hevert földet, rendinél mélyebben és apróbban megszántva, a burjánoktól megtisztítva, és egybeboronálva. Mellyben tavasszal Hold töltén fél singnyire egymástól 3, hüvelyknyi mélységre, gödröket ásának, s azokba a földi-almáknak apróját egyenként, a mellyek pedig egy lud-tojásnyi, vagy nagyobbak, két három darabra vágva, de úgy, hogy a haján ki-tetző szemit megne sértsék, el-rakják, és kevés por-ganéjt verén reá, puhán bé-temetik.

Szaporodnak ezek a tsögök vagy almák a szemekről-is de bővebben a száraznak bog-jaiából, a mellyekben mindenütt a egész plánta van el-rejtve, a mellyek, nem növhetvén t. i. ki a rajtok fekvő föld miatt, az alól felszivott nedvességnek bővségétől annyi tsomóban, a hány tzika, szem, vagy bog volt az el-ültetett földi-almában, vagy annak fűvén, a nedvesség azoakban meg-olvad, és egybeverődik, és tsomó-ként egybe növ. A veress haju apróbb földi-almáknak nem kívántatik épen ilyen mély gödör. M-kor ezek a füvek annyira nevedtek, előbb körülek a burjánokat gyökerestől ki-tépvén, körül kapálják és a földet puhán fel-huzzák, minthogy így jól felhalmozva, mind inkább szaporodnak; mind nagyobb, s jobb ízű gyökereik lesznek. Megjegyezték továbbá a szem-

sebb gazdák, hogy a földi-almák akarmelly jó dajkakodással-is, két három esztendőknön tul azon egy helyben rosszul teremnek meg. Azért szükségesnek tartják a jó helyit is, ha lehet, minden esztendőben változtatni.

Ősz kezdetivel jó eleim, még Septemberben, a mikor a földi-almák meg-értek, három-águ kemény vas-villákkal kifeszvegetvén őket, egész tövestől a földből, ott helyben szépen megtisztogatják, és előbb szalmára, míg keveset szivalkodtak, kiterítik: azután pintzébe, fővénybe elrakják, és télen által a nagygyát konyhai szük-ségre, a közép szerűket ültetni, az apróját marhák és majorságok számára fordítják. A földet pedig a honnan kiásták, akkor mindjárt téli gabonával bé-vetik. A veress hajuak, ha füveket rajtok hagyják télen is jól el-maradhatnak a földben. Jegyezzük meg, hogy Saxoniában a Zincken fel-vetése szerint egy a-kora szántó-földből, a hol husz-harmincz kis kalangya ró's termett, és 61 tallérnél többet nem kereshettek ki, beüle meg-termett 400. köből földi-alma, mellyből, ki-vévén az újabb el-ültetésre való részt, és a reá tett költséget s fáradságot, lett tiszta nyereség, el-adván 12, jó garasos köblit 113 tallér és 16 jó garas. A minemű haszon eddig semmi-nemű föld-művelésből ki-nem keredett. Lásd Zincken L. c. Occon, a Patatas név alatt.

A Mezőgazdasági Muzeumban levő eredet munka II. kötete után. Kosutány Tamás dr

Eze eredmény lehet, megkísérletek ebben a lési kísérlet horderejű igyekszik gazdánk

Hozzamenyire és a jás az gazdaság kísérlet az intéz szakítások folynak Pontosab csillagfűt levél szá A zöldtr holdankin 20% szup Thomassa

A zöldtr holdankin 20% szup Thomassa

1. Talajelő 2. A felhasz szórás 3. Csillagfű 1 q. csillagfű

4. Kaszáló 5. Általános 6. Elmulas 7. 32-80 kö kamat

12601 l. te

1 darab ten

6 " üsz

6 darab mu

1 " jav

4 " jav

Igába befoge

Tisztí és ese

a 16 fillé

Kiadás össze

Levonva a b

A felhasznált

alomszára

után 877

istállótrágy

E helyen meg

marhaállor

csőbban á

Ezekre a kérdésekre a hazai kísérletek eredményéből végérvényes feleletet adni nem lehet, mert az idevonatkozó nagyobb szabású kísérletek ezideig hiányoztak. Elismerés illeti ebben a tekintetben az országos növénytermelési kísérleti állomás vezetőjét, ki ezt a nagy horderajú kérdést ujabban szélesebb körben igyekszik terjeszteni és annak fontosságáról gazdáinkat meggyőzni.

Hogy egyes homokos gazdaságokban mennyire járulhat a talajerő fentartásához és a jövedelem fokozásához a zöldtrágyázás azt a debreczeni gazdasági tanintézet gazdasága, különösen pedig Kerpely tanár kísérletai igazolják. Ugy a gazdaságban, mint az intézet kísérleti terén 1-2 évi megszakításoktól eltekintve, több mint 10 év óta folynak rendszeres zöldtrágyázási kísérletek. Pontosabb kísérletek eredménye: fehér és kék csillagfürtből 1 kat. holdon 150-350 q. zöld levél, szár és gyökérierős közt ingadozik. A zöldtrágya hatásának kiegészítésére kat. holdankint 100 kgr. 40% kálitrágya, 150 kgr. 20% szuperfoszfát, vagy megfelelő mennyiségű Thomassalak került elszóráásra.

A zöldtrágyázás folytán elért termésmennyiség az első évben 4-5 q. rozs és 8-9 q. szalma és polyva. A második évben és a harmadik évben utóhatás 1-2 q. rozs és 6-8 q. szalma- és polyvatermés értékére rug.

A zöldtrágyázás költsége 1 kat. holdon a következő:

	korona
1. Talajelőkészítés	11.50
2. A felhasznált műtrágya értéke és kiszórási költsége	29.20
3. Csillagfürt vetési költsége:	
1 q. csillagfürt gazdasági ára	10.—
csillagfürt vetésénél fogatos erő	1.50
" " " gyalog erő	—60
4. Kaszálás és alátakarás fogatos erővel	6.—
5. Általános költség	6.—
6. Elmulasztott tiszta hozam (?)	24.—
7. 32.80 korona készpénzkiadás 5%-os kamata	1.94
Összesen	90.74

melyből 1 métermáza zöldtrágyára kereken 60 fillér esik.

Az első évben elért termésmennyiség értéke:

	korona
4 q. szem a 12 kor.	48.—
8 q. szalma és polyva a 1.30 kor.	10.40
Összesen	58.40

Az első évet a 90.74 koronából 60% terheléssel, amely kitesz... 54.44
marad az első év javára üzleti nyereség 3.96

Ha a zöldtrágya 2-ik és 3-ik évi utóhatását az első évben elért termésmennyiség értékének 1/3-ára becsüljük, akkor nemcsak a talajerőnket biztosítjuk a zöldtrágyázás által, hanem a befektetett tőkénk kamatosul is visszatérül. A zöldtrágyázásra vonatkozó fenti számítások nem lennének igazán meggyőzők, ha annak előállítását a gazdaságunkban termelt istállótrágya áraval összehasonlítanánk. Az istállótrágya főtömegét az elmúlt években a magyar fajta szarvasmarhánk állította elő, tehát ezen állomány után kell kiszámítani 1 q. trágya előállítási árát, mely a következő:

(Lásd a táblázatot.)
A tehenészet után nyerhető 1 q. istállótrágya előállítási ára 93 fillér, melyhez hozzáadandó még a trágya kihordási és teregetési költsége, amely viszonyaink közt 1 kat. holdra számítva kitesz:

	korona
150 q. istállótrágya a 93 fillér	139.50
A trágya kihordásához szükséges két fogatnsp a 5.50 kor.	11.—
A trágya felrakása és teregetése	3.—
Összesen	153.50

1 q. istállótrágyára kereken 1 kor. esik.

A gazdaság tiszta jövedelme 40 filléres istállótrágya mellett kat. holdankint 32.80 93 filléres trágya mellett pedig 8.95

Ha az istállótrágyát felerészben zöld- és megfelelő kálifoszfátrágyával pótoljuk, akkor a kat. holdankinti tiszta jövedelem 16 K.-nál magasabbra emelkedik. Pedig sok olyan gazdaság

van az országban, hol 1 q. istállótrágya előállítása 1 koronánál többbe kerül, ahol a drága istállótrágyát részben olcsóbb zöldtrágyával haszonnal lehetne pótolni.

Ormándy János.

Ezen érdekes fejtegetésekre az az észrevétel, hogy tejgazdaságoknál a forgóőke kamatját nem szokás felszámítani, mert a tejpénzből és az eladott állatokból ezen költség folyton megtérül. A cikkben foglalt mérleg szerint volt ezen bevétel 10,008 kor., ellenben az eszközjavításra, cselédbérre, takarmánybeszerzésre és takarmányaprításra, világításra és orvoslásra fordított költség összesen 4181 K.-t tett; ezen összeg 5%-os kamatja kereken 209 kor. és így ennyivel kisebb a kiadás, vagyis csak 18,149 K., miszerint a 8779 q. trágya előállítási áraképpen csak 8141 K. marad, amiből egy métermázásra kereken csak 90 f. esik. Ez is igen magas tétel, de helyesen szervezett tehenészetnél ez a tétel 20-30 fillérenél többet nem szokott hitenni.

Rovatvezető.

BAROMFITENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Hrehlay Emil.

A baromfi mint rovar- és gazirtó.

Régi dolog az, hogy a baromfi-félék kedves tápláléka a bogarak, rovarok, lepkek, hernyók, alczák és bábok, amelyek teste sok fehérjét és zsíros anyagot tartalmaz és így rendkívül értékes baromfi-tápanyag. Emiatt házi-szarvasaink gazdájuk méltó örömeire oly szenvedélyes bogarászók, hogy ehhez foghatók csak az éneklőmadarak osztályában találhatók.

A baromfi-félék bogarászó szenvedélyének haszna két irányban nyilvánul; nevezetesen 1. a táplálék egy részét saját emberségéből keresi meg és így a baromfitartás olcsóbbá és jövedelmezőbbé válik; 2. a rovarok irtásával hathatósan előmozdítja a mezőgazdálkodás érdekeit.

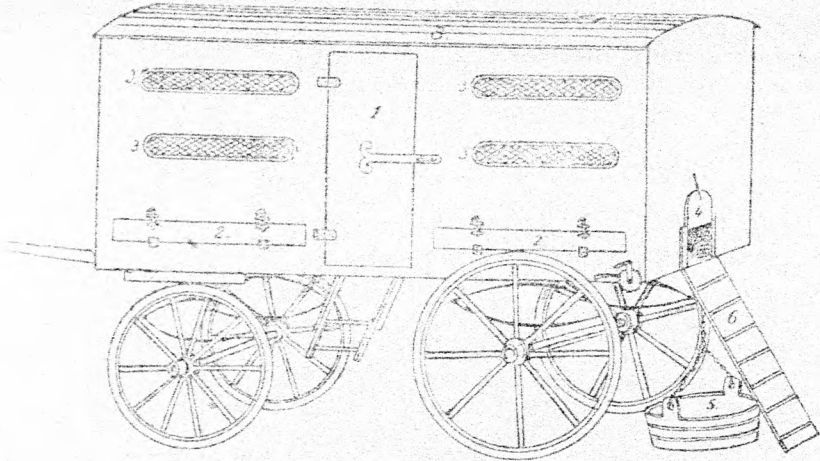
BEVÉTEL	K.		f.		KIADÁS	K.		f.	
12601 l. tej eladásából a 16 fillér	2116	11	2116	11	12266 K. épülettöke 1% törlesztésre	122	66		
Eladott tenyészállatokból és pedig:					Eszközber.				
1 darab tenyészbika a 420 K.	420	—	—	—	A takarmánykamara felszereléséből 1/3 rész	773	K.		
6 " üsző a 300 K.	1800	—	2220	—	A tejkamra felszerelése	1292	K.		
Kiselejtezett állatokért:					A téhen- és növendékistálló felszerelése	120	"		
6 darab mustra tehénért a 200 K.	1200	—	—	—	Összesen	2185	K.		
1 " bikáért a 400 K.	400	—	—	—	után 8% törlesztésre	174	80	297	46
4 " javított mustra tehénért a 360 K.	1440	—	3040	—	Épület- és eszközjavításra 100 korona természetbeni járandóság, 40 korona készpénzkiadás számadás szerint	140	—	140	—
Igába befogott 6 darab tinó becsára a 300 K.	1800	—	1800	—	Cselédbér.				
Tiszti és cselédilletményben kiadott tej értéke 5201.25 L. a 16 fillér	832	20	832	20	2 tehenes legény, 1 hónapos és egy gulyás bojtár bére 722 K.				
Összesen			10.08	41	40 f. készpénz és 637 K. és 02 f. természetbeni járandóság	1359	42	1359	42
Kiadás összesen			183	8	32	Takarmány.			
Levonva a bevételt			10998	31	25.51 q. zab a 8.50 K. (gazdasági ár)	217	43		
Marad a trágya előállítási árára			8350	01	35.31 q. II. oszt. rozsdara a 7 K. (gazdasági ár)	247	17		
A felhasznált 3030 q. takarmány szárazanyag és 1240 q. alomszárazanyagból nyeretett 12% erjedési veszteség után 8779 q. középérett trágya. A 8350 koronából 1 q. istállótrágya előállítására kereken 93 fillér esik.					2216 q. szénaérték (különbféle széna és tak. szalma) a 4 K.	8864	—	11048	60
E helyen megjegyezzük, hogy jelenleg nyugati fajta szarvasmarhaállományunk van, ez pedig az istállótrágyát olcsóbban állítja elő.					1460 q. alomszalma a 1.20 K.	1720	—		
					250.29 q. korpa a 8.30 K.	20.7	4		
					101.23 q. melassze a 8.40 K.	851	07		
					4.30 q. só a 15.60 K.	67	08	2995	55
					Takarmányaprítás	270	—		
					Világítás, gyógyszer stb.	150	—	420	—
					23313— K. állattöke				
					12266— " épülettöke				
					2185— " eszköztöke				
					40— " eszközjavítás, készpénzkiadás				
					722.40 " cselédbér, készpénzkiadás				
					2999.55 " takarmány, készpénzkiadás				
					420— " általános költség, készpénzkiadás				
					41.945.95 K. töke után 5%-os kamat			2097	29
					Összesen			18358	32

A háziszárnyasok közül a pulyka és gyöngytyuk volna leginkább hivatva arra, hogy közép- és nagyobb birtokokon mint rovarirtó állatot felhasználjuk. A gyöngytyuk és pulyka kitünő bogarászó állatok, amelyek a felfalt rovarokat mint takarmányt kitünően értékesítik és egy kevés szemes eleség, dara és felvágott zöld-takarmány hozzáadásával olcsón felnevelhetők. Mind a kettő társaságot kedvelő állat, tehát nagyobb csapatokban legeltethető s ezért mindég oda lehetne őket hajtani, ahol sok bogár mutatkozik.

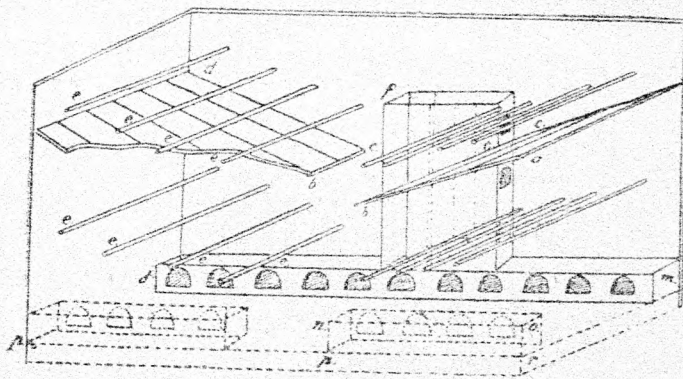
Ha a gyöngytyuk tojásait pulykával keltejük ki és mindjárt kezdetben a kis pulykákkal együtt tápláljuk őket, akkor annyira összeszoknak, hogy egész a tél beálltáig hűsögesen egy társaságot képeznek. Kisebb tenyészetekben ezt azért is lehet ajánlani, mert így az őrzési és gondozási költség több állatra oszlik el.

Répatermesztő gazdaságokban nem ismeretlen a pulyka ilyen felhasználása. De hiszen mi gazdák nagyon jól tudjuk, hogy a rovarok, álcák és férgek hány nemével kell a kultúr-növények termesztésénél megküzdünk, milyen jó volna sokszor, ha egy pulykacapat rendelkezésünkre állana s mint olcsó és szorgalmas napszámosokat nemcsak hogy felhasználhatnánk, hanem a felfalt ellenségeket is mint kitünő baromfielédelt értékesíthetnénk.

Szántás, kapálás, töltögetés, ásás alkalmával különféle rovarálcák, férgek és hernyók bábjai, tojásai kerülnek felszínre, ha ilyenkor a baromfit oda terelhetjük, kettős célú és hasznot érhetünk el; némely helyen a cserebogárfélék álcái szántás alkalmával oly mennyiségben kerülnek felszínre, hogy azon egész baromficsapatok felhizlalhatók volnának. A pulykával legegyszerűbben lehet ilyen alkalmat kihasználni, ha nincs tulságos messze udvarunktól, mert csapatosan odahajtható. Másként áll ez a tyukokkal, azokat már nem lehet akaratuk szerint bárhová terelni.

6. ábra. Vándor baromfiól keresztmetszete.

7. ábra. Vándor baromfiól belső berendezése.

A Mezőgazdák Szövetkezetének hivatalos értesítőjében folyó év október 27-én megjelent füzetben ismertette van egy kerekre felszerelt könnyen mozgatható ól, mely az altonai kiállításon be lett mutatva és általános érdeklődést keltett. Nekem is igen megtetszett ez a házilag is olcsón előállítható mozgatható baromfiól s azt a szerző bejegyzésével a 6. és 7. ábrákban rajzokban is bemutatom.

Ilyen rendszerű ólban a tyukok korán reggel vagy későn este bárhová szállíthatók. Ha ilyen ólat hozatunk, vagy a legegyszerűbb módon 4 kerekre felszerelünk, akkor módunkban lesz tyukjainkat mindég oda szállítani, ahol az ingyenes takarmány legnagyobb mennyiségben kínálkozik. Ha szántáskor sok fereg kerül felszínre, akkor oda visszük őket. Ha valahol rovarokat, pusztító férgeket veszünk észre, például répában, luczernában, vetésben, réten legelőn, akkor oda huzatjuk az ólat. Ha a tarlókon sok hullott szemet látunk, itt útjuk fel a baromfitanyát. Sőt ennél meszebb is mehetünk, ha már bogár- és feregirtónak felhasználtuk a baromfit, akkor, miért ne használhatnánk fel *gyomirtónak* is. Gyakran van arra eset a legjobban kezelt gazdaságban

is, hogy egyes gyomok elhatalmasodnak. Ha ezek kibullott magvai olyanok, melyeket a baromfi is szeret, akkor legelősebb és leghasznosabb irtási mód az lesz, ha a mozgatható ólat ilyen helyre visszük.

A mi vidékünkön igen eiterjedt gyomok a vad bükkönyfélék, főleg a kassanyüg bükköny (vicia cracca). Nekem sokszor feltűnt, hogy a házi galambok a határ azon részén szereinek legelészni, ahol az említett gyomok leginkább tenyésznek, csakhamar kitudódott, hogy a galambok nagy előszeretettel keresik fel a vad-bükköny kihullott magvait, mert még olyan időben is, midőn gabonaszemeket is találhatunk volna, a leölt fiatal galambok begye vad-bükkönynyel volt tele. Ebből azt lehet következtetni, hogy ott, ahol a leguminosák nehezen pusztítható gyomként lépnek fel, ott a házi galambok megletehetően indokolt dolog lesz.

Ahol csak lehet és alkalom kínálkozik, alkalmazzuk ki az ingyen kínálkozó baromfielédelt. Kell-e annál nagyobb előny, ha a rovarokat és gyomokat az ingyért dolgozó szorgalmas, ügyes, kis munkásainkkal pusztíthatjuk el, amelyek még ezenfelül egészséges fejlődéssel és bővebb tojáshozammal is leróják hálójuk adóját.

Vimmer Béla.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Dr. Hutya Ferencz.

Egységes elvek megállapítása a malleinreakció elbírálására.

(Folt dr., kir. kerületi állatorvos (Schleswig), Budapestben, 1905. évben megtartott VIII. nemzetközi állatorvosi kongresszuson megtartott előadásának kivonata.)

A Barnben 1895-ben tartott kongresszuson előadó a malleinreakcióra és az ezen alapuló hatósági intézkedésekre vonatkozólag azt a

hogy a baden-badeni kongresszuson mindez még nem kerülhetett tárgyalásra.

Mielőtt előadó a mallein hatásának tárgyalására áttérne, szükségesnek tartja kiemelni azt, hogy tapasztalatai szerint az általa készített száraz mallein és a folyékony francia mallein hatása között lényeges különbség nincsen. Ugyanerre az eredményre jutott Babes is a mallein hatásának tanulmányozása közben a román bizottság által a Morovicz és az előadó száraz malleinjével és Roux-féle folyékony malleinnal folytatott vizsgálatok alapján. A Prusse-féle, a Kut-féle, az orosz és más egyebütt előállított malleinokkal végzett kísérletek is alig vezettek lényegében eltérő eredményre. Előadó azonban azt tapasztalta, hogy a folyékony készítmény idővel biztos hatásából veszít, míg a száraz mallein hatása változatlan marad. A nem specifikusan pirogénanyagok idővel ezt a hatásukat elvesztik, míg a specifikus malleinhatás állandóan megmarad; ezért előadó csak régibb készítményeket szolgáltat ki. Az egyes malleinféleségek hatása egyébként készítménymódjuktól függ, de erre a helyen előadó nem óhajt kiterjeszkedni. Az előadásban részletesen ismertetett megfigyelések alapján a malleinreakció elbírálásáról előadó nézeteit a következőkben foglalja össze:

I. Láztalan, kipihent, jól táplált és az időjárás viszontagságai ellen védett takonykóros lovak mallein befecskendésére hőemelkedéssel és többnyire a befecskendés helyének megduzzadásával reagálnak. A hőmérséklet emelkedése rendszerint típusos. A hőmérséklet görbéje két emelkedést mutat a lassan megnyultan lehágó vagy felhágó vonalon; e mellett figyelembe veendő a reakció időtartama is. Nem ritkán a második napon észlelhető hőemelkedés, máskor néhány napon át a hőmérséklet lázas marad, vagy pedig közvetlenül a befecskendés után hőcsökkenés következik be és ezután emelkedik fel a reakció fokára. A

nézetét nyilvánította, hogy bár a mallein kétség-telenül specifikus hatású és ezért kórismezésre jól használható szer, de az erre vonatkozó tapasztalatok akkor még korántsem voltak elegendők ezen kérdések teljes tisztázására. Az a egyes kísérletek homlokegyenest ellenkező eredményre vezettek, aminek magyarázatára többé-kevésbé merész hypothésiseket állítottak fel. A nézeteltérések a körbonczatani elváltozásokra és ezek keletkezési módjára is kiterjednek és most az állatorvosok a mallein értékét illetőleg két táborra oszlanak, az egyikhez a mallein hívei tartoznak, míg a másik tábor a malleint határozottan elveti és a két nézetnek egymáshoz való közeledéséről tudni sem akar. Az említett kongresszus egyhangulag elfogadta az előadónak Chauveau, Lebanc, Arloing és Müller által támogatott azt az indítványát, mely szerint az egyes kormányok felhivandók arra, hogy a függőben levő kérdéseknek kísérleti alapon való eldöntésére megfelelő eszközöket bocsássanak a szakemberek rendelkezésére.

Ezen idő óta mindenütt élénk tevékenységet fejtettek ki ebben az irányban, ami kedvező volt ennek az ügynek a fejlődésére, csak-

reakció nagysága függ a kezdeti hőmérséklet magasságától, amelylyel fordított viszonyban áll. Rendszerint 20°-ot ér el és tulemelkedik 40°-on. Ettől eltérnek egyrésztől az atipikus reakciók, másrésztől a kisebbfokú reakciók. Ezek az esetek ezután többnyire a mallein-kezelés megismétlésekor deríttetnek fel.

Elesigázott, elgyengült lovak, még ha takonykórosak is, a mallein befecskendésére nem reagálnak, ezek azért, éppen úgy, mint a lázas beteg lovak, malleinpróbára nem alkalmasak.

Az első és legfontosabb kérdésre, hogy a mallein segítségével valamely gyanus loállományból a klinikailag fel nem ismerhető takonykóros lovakat fel lehet-e ismerni, az eddigi tapasztalatok alapján határozottan igennel kell felelni.

II. Megállapítandó volna még, hogy nem takonykóros lovak hogyan viselkednek a malleinnal szemben, miután a mallein gyakorlati alkalmazása éppen ettől van függővé téve. Ebben az irányban azonban, eltekintve a román kísérletektől, alig történtek kísérletek megfigyelések, hanem csupán takonykór- vagy takonykóros fertőzés gyanujában álló állományokat vetettek a malleinpróbákra alá, ebből ezután a takonykór lényegéről és körbonczatani elváltozásairól

a legna
azonban
sauak, s
teremte
pítható
kóros el
a diagn
is. Erre
ban bő
gesebb
elmesze
csomók
és az a
lására d

El

ban ess

1.

elbírálás

ható és

toknak

pasztala

ki érlete

2.

viselkedé

gyobbsza

tőzött ál

Ez

hozzájár

készítend

3.

vető vizs

a takon

ban jól

dészeti aj

járast aj

A t

és lesova

választar

alá. Erre

48 óráva

ideig a b

jól szellő

tartják.

ben nap

ban lépé

órában a

rendő; e

sek tulb

a lónak

között ol

magasab

het felve

nánk. A

hőmérsék

kiindulás

kendés

lembe ke

fecskend

tehat a

gyakrab

gasabb h

esti befec

gyobb d

előnyöse

végezni.

lein adag

kevésbbé

erőteljese

kendés h

a legnagyobb nézeteltérések keltek. Hogy azonban az eltérő nézetek ismét találkozhatnak, szükséges erre a célra olyan állapot teremteni, melyen kifogástalan módon megállapítható az, hogy tulajdonképpen mit kell takonykóros elváltozásnak tekinteni. Ettől függ azután a diagnosztikai eljárások értékének elbírálása is. Erre a kérdésre előadó az eredeti előadásban bővebben kiterjeszkedik. Az egyik leglényegesebb kérdés az, hogy a takonykóros események elmeszesedhetnek-e; a tüdőben található egyes csomók természetének eldöntése malleinreakció és az agglutinációs eljárás értékének elbírálására döntő befolyással lehet.

Előadó fejtegetéseit a következő pontokban összegezi:

1. A malleinpróba gyakorlati értékének elbírálására szükséges volna a tüdőben található és idült csomóképződéssel járó folyamatok felderítése, ami azonban az eddigi tapasztalatok szerint csupán nagyobb arányú kísérletes vizsgálatok útján érhető el.

2. A kétségtelenül takonykórmentes lovak viselkedése a malleinnal szemben szintén csak nagyobb szabású kísérletek útján, melyeket nem fertőzött állományokban végeznek, állapítható meg.

Ezekhez a kísérletekhez a kormányok hozzájárulásának elérése céljából javaslatok készítendőek.

3. Addig is azonban, míg ezek az alapvető vizsgálatok befejezést nyernek, a mallein takonykór irtásánál a fertőzött állományokban jól használható. Az állategészségügyi rendészeti gyakorlatban előadó a következő eljárást ajánlja.

A takonykóros lovak kiirtása után a lázas és lesoványodott, illetve elcsigázott állatok kiválasztandók s a többit malleinpróbanak vetik alá. Erre a célra a lovakat 24, sőt ha lehet 48 órával a befecskendés előtt és ugyanannyi ideig a befecskendés után mérsékelt meleg, jól szellőzött istállóban a rendszeres takarmányon tartják. A próba előtt czélszerű a lovakat jó időben naponta egy-kétszer egy fél órán át szabadban lépésben jártatni. A befecskendés előtti 24 órában a hőmérséklet menete figyelemmel kísérendő; ezeket a hőingadozásokat azonban egyesek tulbeesülik, mivel kitűnt, hogy ugyanannak a lónak a hőmérséklete ugyanolyan viszonyok között oly ingadozásoknak van kitéve, hogy a legmagasabb hőmérsékletüket fix pontnak nem lehet felvenni, különben téves eredményekre jutnánk. A befecskendés előtt közvetlenül felvett hőmérséklet szolgál a reakció elbírálásánál a kiindulás alapjául. Mellékes az, hogy a befecskendés reggel vagy este történik-e, de figyelembe kell venni, hogy a reggel eszközölt befecskendéseknél az alaphőmérséklet magasabb, tehát a reakció foka is magasabb; ilyenkor gyakrabban a második napon egy újabb, magasabb hőemelkedés következik be. Ha ez az esti befecskendés után s jelentkezik, még nagyobb diagnosztikai jelentőséggel bír. Ezért előnyösebb a befecskendést az esti órákban végezni. Az előadó által készített száraz mallein adagja 0.045—0.05. A nagyobb adagot erőteljesebb fiatalabb lovak kapják. A befecskendés helyéül a nyakoldal alsó középső rész-

lete inkább ajánlható, mint a szűgy. A befecskendés után a hőmérséklet minden lónál két óránként ugyanavval a hőmérővel eszközölendő. A hőmérséklet a reagáló állatoknál legalább 48 óráig, adott esetben még tovább kell folytatni.

A malleinpróba eredményéhez képest a lovakat három csoportba osztályozzák a szerint, amint típusos vagy kétes reakciót adtak, vagy pedig egyáltalában nem reagáltak.

Az első csoportba tartoznak azok a lovak, amelyeknek teszhőmérséklete jellemző módon 40° fölé és 2°-kal a befecskendés alkalmával felvett hőmérséklet fölé emelkedett. A hőmérsékletnek a második vagy harmadik napon újból való felemelkedése és a nagyobb fokú s huzamosabb ideig tartó helybeli duzzanat a gyanút még fokozza.

Ugyancsak ide sorolandók azok a lovak, melyeknek reakcióját a hőmérséklet alábbszállása és az erre következő, habár kisebb fokú, de típusos emelkedés jellemzi.

Mind ezek az állatok mint takonykór gyanúban állók kezelendők és legkorábban 14 nap múlva, de leghelyesebben 3 hét múlva újból malleinkezelésnek vetendők alá. Az ekkor ismét típusosan reagálók, mint valószínűleg takonykórosak, elkülönítendőek, a többiek a II. csoportba kerülnek.

A második csoportba tartoznak a kezdetben magas típusos reakciót és a bizonytalan reakciót mutató lovak, azaz olyanok, melyeknél a hőmérséklet 1.4° (Kitt szerint 1.3°) — 1.9°-kal emelkedett az alaphőmérséklethez képest. A gyanu fokát nem egyedül a két határt jelző hőfokokból, hanem más egyéb, már fentebb jelzett körülmények alapos mérlegeléséből kell megállapítani.

Az idetartozó lovak háromhetes időközökben megismétlendő malleinpróbanak vetendők alá. Azok, melyek kétszer egymásután határozottan típusos reakciót adnak, az első csoportból elkülönített, valószínűleg takonykóros állatok közé helyezendők.

Azok a lovak ellenben, melyek a kétszer egymásután megismételt próbanál reakciót nem adtak, még nem tekinthetők a gyanu felül állóknak. Ha egyszer a reakció egy lovat gyanusnak jelez, a malleinpróba a gyanút csak nehezen fogja eloszlatni. A takonykóros folyamat megállapodása vagy egyenesen visszafejődése, tehát gyógyulása, vagy újabb heveny kitérése változtathatja meg ezekben az esetekben a reakció intenzitását.

A harmadik csoportba tartoznak végül azok a jól táplált és erőteljes szervezettel rendelkező lovak, amelyek a második befecskendés alkalmával sem reagálnak. Teljesen gyanu felül állóknak azonban ezek sem tekinthetők, miután a fentebb említett eshetőségek ezekre is vonatkoztathatók és ezért egy később megismételt próba alkalmával reakciót adhatnak.

A leírt módon valószínűséggel takonykórosnak talált állatok minden nagyobb gazdasági károsodás nélkül kirihatók. A többiek a gyanu foka szerint, a klinikai lelet figyelembe vétele mellett bizonyos korlátok között munkára használhatók.

A malleinpróba a mai ismereteink szerint tehát alkalmas arra, hogy valamely takony-

kórral fertőzött állományt aránytalanul nagy áldozatok nélkül takonykóros állataitól megszabadítson, de a zárlati időt, mely Németországban a legutolsó esettől számított 6 hónapra terjed, ezidőszerint meg rövidíteni nem képes.

Hogy vajon az agglutinációs eljárással több érhető-e el, az kétséges, de ennek megállapítása mindenesetre még további összehasonlító vizsgálatokat igényel, melyeknél a vérpróbát a mallein befecskendése előtt kell venni. Nem lehetetlen, hogy a két eljárás egymást czélszerű módon kiegészítheti, ami azután a takonykór irtását nagyban elősegítené.

Előadó a következő határozati javaslatot terjeszti a kongresszus elé:

I. A mallein alkalmas arra, hogy segélyvel fertőzött állományokból, aránytalanul nagy gazdasági károsodás nélkül, a takonykóros állatok kiküszöböltesse.

II. A malleinreakció biztos elbírálásához még hiányzanak egyes adatok, melyeket csak nagyobb arányú kísérletek útján lehet megszerezni.

Ezeknek a kísérletes vizsgálatoknak ki kell terjeszkedni:

1. A mesterséges fertőzés után fejlődő idült takonykóros elváltozásokra és a fertőzött állatoknál fellépő malleinreakcióra;

2. nagyobb számu, kétségtelenül takonykórmentes lovaknak (katonaság lovai!) a malleinnal szemben való viselkedésére;

3. az agglutinációs eljárásnak egyidejű összehasonlító vizsgálatára.

A kormányok figyelmét fel kell hívni ezekre a kísérletekre, hogy ezek végrehajtásával egy bizottságot bizzanak meg.

LEVÉLSZEKRÉNY.

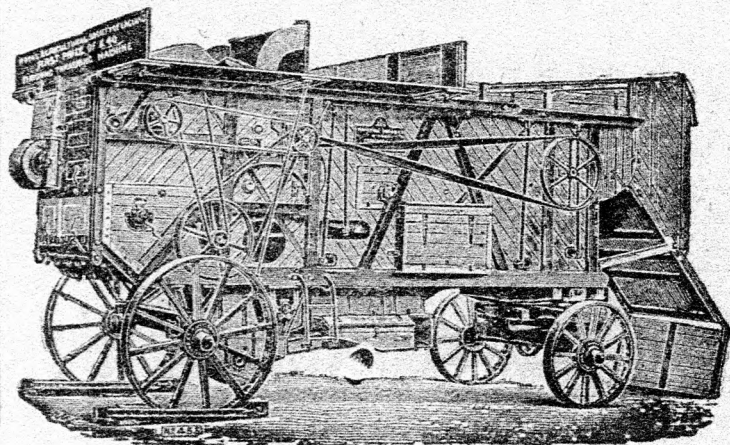
Kérdések.

16. kérdés. Hogy kell emelni a yorkshirei malaczkokat, hogy gyorsan és szépen fejlődjenek? Mikor kell elkezdeni az etetését legelőbb? Szimmenthali 3 hónapos borjunak mi legyen a napi adagja? Van korpa, zab, tengeri dara, széna, melassze. Csontlisztet hol kell beszerezni neki? P. I.

17. kérdés. Üzleti célból nagyobb szabású baromfitenyésztő telep létesítése van tervben. Mely fajta tenyésztése legjövendősebb a mi viszonyaink között?

Hol volna megtekinthető ily nagyobb szabású telep berendezése? és mely könyvek nyújtanak erre nézve részletes és alapos utbaigazítást? B.

18. kérdés. Szeptember 8-án lekötöttünk 4—5 éves tarka ökrötínókat kerék 1000 kg. súlyban párankint. Akkor előreláthatólag nem számíthatunk arra, hogy a tövével répát is fogunk etethetni és így megkezdjük a takarmányozást 4 kg. darával (tengeri- és árpadara), 1. zsombolyozott búkkönyt 6 kg. szecsakáza és polyvával füllesztve, 1 kg. melaszt és 5 kg. zabos búkkönyt mind naponként és fejenként. A darát máig fokoztuk 7 kg.-ra és a zsombolyát, búkkönyt is 8 kg.-ig. Most azonban már ele-

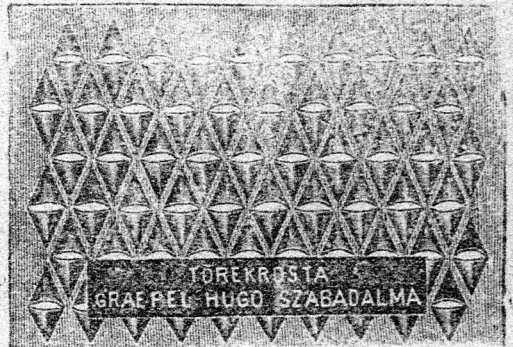
GRAEPEL HUGÓ, gépgyáros

Marshall Sons & Co. Limited vezérigénye, BUDAPEST, V ker., Váci-ut 40—46. sz.

Ajánlja: eredeti Marshall-fele gőzlokomobiljait, saját gyártmányu legújabb cséplőgépeit, szabadalmazott kombinált gabona- és lőherceséplőgépeit és szabadalmazott törekrostaít vaslemezéből. Eddig körülbelül 4000 darabot szállítottam.

Legjobb sikerrel kipróbálva. Hajlandó vagyok ezen rostát bármely cséplőgéphez 14 napi próbára küldeni és visszafogadni, ha nem jobb mint bármely más fajta törekrostaít.

Gazdasági árjegyzéket, törekrosta-leírást, mintát és elismerő levélfüzetet kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

gendő répánk lenne, hogy a sörének is adhatnánk. Gazdaságosabb és célirányos lenne-e ma az eddigi takarmányozást úgy megváltoztatni, hogy répát is etethessünk? Ha igen, miként kellene azt megváltoztatni? Megjegyezzük még, hogy csak szálas takarmányban szükködünk és azt többet nem tudnánk etetni.

19. kérdés. Szerződéseim kimondja, hogy a bérletről sem trágyát, sem szalmát az aratók vagy részeseiket megillető rész kivételével a birtokról elhordani nem szabad. Nekem a bérleten ez az utolsó évem; de 1904., 1905. és 1906-ban az aratókkal oly szerződést kötöttem, hogy ők szalmát nem kaptak, az nekem maradt, most már tisztelettel kérdem, hogy e 3 évben az aratóktól megváltott szalmát és az ebből lett trágyát el szabad-e a birtokról hordani? Mert én azt a szalmát tőlük vettem és a vett szalmából előállított trágya is az enyém; mert ha meg nem vettem volna — joguk lett volna elvinni, amit a szerződés is koncedál, ugy az összes szalmák $\frac{1}{10}$ -ét, így szoktunk itt aratni — ők elvitték volna s akkor itt a birtokon abból az $\frac{1}{10}$ -ből trágya nem lett volna.

20. kérdés. A gyakorlatban vajon az Ásványi-féle avagy az amerikai gyártmányú Tornado kukoriczszártépő valik-e be jobban. Tényleg mily munkaképessége van egy 8 lóerős cséplőben elhelyezett Ásványi-féle és milyen a 13. számú Tornado szártépőgépek? És végül sziveskedjenek velünk közölni, hogy melyik csinál takarmányozásra legmegfelelőbb szecskát, szóval a f. rovatvezető ur e két gép, illetve gépalkatrész közül melyiket ajánlja leginkább megvételre?

21. kérdés. Melyik a legértékesebb házi nyúl? melyiket legjobb tenyészteni, belga óriási ezüstnyulat-e, vagy az orosz prémmnyulat, vagy hogy ezen megnevezett két fajnyul nem-e egy faj és hogy hol lehetne beszerezni tenyésztésre?

22. kérdés. Október 15-én bekötöttem hizlalásra 110 db három éves tarka tinót, páronként a beállítási súly 970 kg. volt; eddig kaptak páronként 3 kg. korpát, $\frac{1}{2}$ kg. árpadarát, 70 kg. répát, komócsinszéna szecskával és zabpoltyával vegyítve, azonkívül kaptak még szalaszénát is. December 15-től akarok adni páronként 2 kg. árpadarát, 1 kg. tengeridarát, 2 kg. korpát, 70 kg. répát szénaszecskával. Tekintettel arra, hogy a korpát nehéz beszerezni és igen költséges, rozsot pedig bővebben van, olcsóbb is, nem lehetne-e a korpát rozsdarával helyettesíteni, esetleg 2 kg. tengeridarát adnék és 3 kg. rozsdarát; az ökröket szeretném felhizlalni márczius végére, kérdem t. gazdátársaimat, helyes-e a fenti etetési rendszer?

23. kérdés. Miután kevés szalmatrágyával rendelkezem szőlőben, úgy mint a szántóföldön, minő eredménnyel használhatnám a szállított sertés trágyát (Bányai-féle ajánlanak ab Ráczalmas, azaz helyben 441 koronáért zsák nélkül) és minő mennyiségben holdanként? Hallottam, hogy sok benne a homok? Ha esetleg vennék, milyen minőséget szavatoltassak, hogy ne csalódjam?

24. kérdés. Melyik hizlalási módszert tartják a legjobbnak? Répám van 800 mm., répaszelet 500 mm., takarmány, búkköny és kukoriczadarával akarok hizlalni. Beállítottam 10 drb ökröt átlag 550 kiló darabonkénti súlyban. Eddig napjában kétszer etettem és 2 kiló korpát adtam nekik 40 kiló répával, itattam délelben, csak amikor szénát adtam nekik.

Ajánlották reggel 4 órakor 15 kiló répa 1 kg. korpá, 11 órakor 15 kg. répa, 1 kg. korpá, 6 órakor este 15 kg. répa, 1 kg. korpá etetését és ezek után szénát és úgy itatni. Helyes-e ez a módszer?

25. kérdés. Letarolt erdőterületen tönkök és gyökerek kiemelését, kiszakítását óhajtánám végezni egy ezen célznak megfelelő és kipróbált ilyenféle gyökér kiemelő géppel, mely kézierőre hegyoldalakon működhetik, hogy tönkök és gyökerektől ment tiszta területet kapjak gyümölcsfatelepités céljából. Kérdem, hogy egy ilyenféle kézi erőre alkalmazható tönk- és gyökérfelszakító gépet hol kaphatok? és ára mennyi lehet?

26. kérdés. Rózsaburgonyám van néhány vaggonnal, most azt el tudnám adni és vehetnék helyette imperator burgonyát sokkal olcsóbban. Kérdem, hogy takarmányozás céljára ugyanannyit ér-e a rózsá, mint az imperator?

27. kérdés. Van egy 16 éves mezőhegyesi Northstar IV. nyerges kanczám. Fedeztethetem-e e korban még sikerre való kilátással? Hol állanak Zalamegyében megfelelő telivérfedzőmének? A kancza fekete; milyen színű lehet a csődör?

Feleletek.

Malacz- és borjufelnevelés. (Felelet a 16. sz. kérdésre.) A yorkshirei malaczokat rendszeren csak 8 hétig hagyják szopni, mert csak így képesek évente kétszer mindig ugyanazon hónapokban fiadztatni. Ugyanis a sertésnél gyenge négy hónapig tart a vemhesség, melyhez gyenge két hónapot a szoptatásra számítva, éppen egy fél esztendő telik el, mire a kocza újra rühet, ami néhány nappal a malaczok elválasztása után következik be; míg ellenben ha három hónapig szoptatunk, akkor kifogyván az időből, két évben már csak háromszor lehet fiadztatni. Hogy azonban a malaczok a 8 heti szoptatás alatt kellően megerősödjének, jól kell a koczákat tartani, mert csak akkor lesz sok teje; továbbá a malaczok 2-3 hetes korától kezdve annyi egész szemű árpát vagy búzát kell nekik valamely — az anya által el nem éhető — helyen adnunk, amennyit az anyatej mellett megessznek. A szoptatások számát a malaczokra bizzuk, mert azok szabadon vannak a kocza körül s csak az elválasztás közeledte felé szabályozzuk a szoptatást. Elválasztás után pedig nemcsak hogy bőven kell a malaczokat táplálnunk, hanem különös gondunk legyen arra, hogy sok fehérjét kapjanak, mert csak az növesztí a húst. Ezért tehát a szemes vagy darált gabonán kívül vagy lefőlözött tejet, vagy főtt borsót vagy babot, vagy lenmagpogácsát, korpát stb. adunk nekik kellő arányban, pl. úgy, hogy

1 r. korpára 2 r. árpát s $\frac{3}{4}$ r. babot vagy lenmagpogácsát számítva, annyit etetünk, amennyit a malaczok jóízűen megessznek.

A három hónapos szimmenthali borjuval annyi finom jó réti szénát vagy sarjut etetünk, amennyit megesszik s azonkívül abrakot adunk neki, utóbbiból többet (2 kg.-ig) vagy kevesebbet ($\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ kg.-ot) aszerint, hogy inkább a hus, vagy hogy inkább a tejtermelést akarjuk nála fejleszteni, előbbi esetben azonban lefőlözött tejet is kíván a borju, melyet 5-6, sőt a bikáknál 8-10 hónapos korig is kell etetnünk. Szalmát s polyvát még nem adunk ebben a korban a borjunak, szintugy az egész első esztendőben melasszét sem, míg ellenben a zab, korpá s tengeridara megfelel neki. Csontlisztet a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél” (Budapest, V. Alkotmány-u.) lehet kapni.

Baromfitelep berendzése. (Felelet a 17. sz. kérdésre.) A hazai viszonyok közt, hosszú évek kedvező tapasztalatai alapján, az üzleti baromfitelezés létesítésénél a következő baromfifajták alkalmazását ajánljuk:

1. **Tyuktenyésztésnél** a hazai válogatott sárga vagy fehér színű magyar tyukokat s ezekhez 15 dbonként egy sárga, illetve a fehér magyarokhoz a fehér orpington kakasokat. Ezek ivadéka s az azután következő tenyészévekben a további nemesítő tenyésztesnekivadéka, a legkötünőbb s a vámkülföldön a legjobban keresett I. osztályu peccsenye árut s I. osztályu tea tojást adják.

2. **A lúdtenyésztésnél**, a hazai magyar fehér ludtojókra, 10-12 dbonként egy emdeni vérű gunarat ajánlunk beszerezni. Ezek ugy hus, mint máj- és tolltermelési szempontból a legszebb s a legértékesebb ivadékat szolgáltatják.

3. **A kacsatenyésztésnél** a hazai magyar fehér kacskákból ki kell válogatni a legnagyobbakat s azokhoz 10 dbonként egy pekingi gácsért kell beosztani. Itt is a hus-és tolltermelés a legkedvezőbb szokot lenni.

4. **A pulykatenyésztésnél** csupán a telivér bronzpulykák beállítását ajánljuk. Ezek jó tojók s gyors hustermező, edzett állatok.

Legnagyobb telepünk a gödöllői állami baromfitelep, de van kisebb-nagyobb ilyen nemes és nemesített baromfitenyésztő telep az országban már nagyon sok. Tessék meghozatni mutatoul a „Baromfitelezés” című heti képes szaklapot (szerkesztőség: Budapest—Rakosliget), mely lapban közel 200 telep hirdetése olvasható.

Takarmányrépa bevezetése a hizlalótakarmányba. (Felelet a 18. sz. kérdésre.) Az 500 kg. élősúlyu 4-5 éves tarka tinókkal fejenként s naponra etetett 8 kg. zsombolyozott zabosbúkköny, 5 kg. zabosbúkkönyszéna, 7 kg. árpa- s tengeridara s 1 kg. melassze tartalmaz: 12.4 kg. szárazanyagot, 0.7 kg. fehérjét s 7.5 kg. keményítőértéket. Azonkívül polyvát is kapnak a tinók, melyből a fentebbi szárazanyag után itélve legalább 2 kg.-ot képesek naponra fogyasztani s így a keményítőérték összege mintegy 8 kg. Miután azonban az 500 kg.-os hizómarha nem igen képes 7.2 kg. keményítőértéknél többet kellően értékesíteni, úgy találjuk, hogy

A világhírű eredeti angol ROBEY gyártmányu

cséplőkészletek

a legkiválóbb

benzinmotor lokomobilok

verőléczes dobbal ellátott vasrámás cséplőgépekkel párosítva.

Szücs Ödön-nél Budapest, VI., Nagymező-utca 66.

az ab
6 kg.
mert
élősu
mosta
megh
takar
zetni,
nek k
darát
abrak
figyel
mány
mosta
menés
takar
az ad
fog ta
rúpát
vagy
melass
számít
helyett
répa n

A
19. sz.
tése, h
birtokr
lános t
szalmá
szabad
magyar
kivételt
engedik
valamel
délyyel
a birtok
szállitba
volnánk
hogy ar
bármí u
fogva t
vagyis,
délyyel
folyamát
meltetett
elég ann
az arató
megy át
ok, azaz
szerződés
a szalm
kodó ar
zítve ne
kell mi
értelmét
hatták é
akarhatt
csak azé
ségű szá
mert ez
Ez a k
könnyítés
mindjárt
szalmáj
szalma
igy az a
szállítási
doka, mi
ságra ne
egy lépés
a kikötés
érdekét
ezen javu
kivánnak,
gazdaság

az abrakkal némi pazarlást követnek el, s hogy 6 kg. arpa- s tengeridara valószínűleg elég volna, mert már így is 14 kg. abrak jutna 1000 kg. élősulyra. De ha megmaradnak is az abrak mostani mennyiségénél (pl. ha a beállítási súly meghaladta az 500 kg.-ot), az ezután etetendő takarmányrépát könnyű az adagolásba bevezetni, úgy, hogy a hányszor 11 kg. répát vesznek kombinációba, egy-egy kg.-al csökkentik a darát; pl. ha 22 kg. répát etetnek, akkor 2 kg. abrak vonható el. Arra azonban fel kell a figyelmet hívunk, hogy a zsombolyázott takarmány s a melassze hashajtólag hat s bár a mostani csekély mennyiség nem idéz elő hasmenést, de ha a szintén hashajtólag ható takarmányrépát nagy mennyiségben vezetik be az adagolásba, akkor valószínűleg hasmenés fog támadni; ezért tehát vagy csak annyi répát etessenek, hogy hasmenés ne keletkezzék, vagy ha több répát akarnak etetni, akkor a melasszet el kellene hagyni, még pedig úgy számítva, hogy 8 kg. répa 1 kg. melasszet helyettesít. De mi azt hisszük, hogy 22 kg. répa mellett megmaradhat a melassze is.

Cselkó István.

Aratók és részesek szalmája. (Felelet a 19. sz. kérdésre.) A szerződésnek azon kikötése, hogy az aratók és részesek szalmája a birtokról elszállítható, kivételt képez egy általános tilalom alól, amelynek értelmében sem szalmát, sem trágyát a bérlőtől elhordani nem szabad. A kivételeket mindig szorosan kell magyarázni s így szorosan magyarázva ezt a kivételt se a logika, se a jog szabályai nem engedik meg, hogy amennyiben a múlt évek valamelyikében a bérlő ezzel a kivételes engedéllyel nem élt, később erre való hivatkozással a birtokról akár szalmát, akár trágyát elszállíthasson. Sőt mi nézetünkben hajlandók volnánk még tovább menni és azt mondani, hogy amint a bérlő az aratóktól a szalmát bármi úton megszerzi, már ettől a pillanattól fogva tilos neki azt a birtokról elszállítani, vagyis, hogy a bérlő ezzel a kivételes engedéllyel a maga személye javára még azon év folyamán sem élhet, amelyben a szalma termeltetett. Emu nézet indoklásául legyen elég annyit felhoznunk, hogy amint a szalma az aratók tulajdonából a bérlő tulajdonába megy át, egyszerre megszűnik az az egyedüli ok, azaz egyedüli ráció, amelynek folytán a szerződésben ezen kivétel fölvetett, t. i. hogy a szalmarész nélkül esetleg szerződni vonakodó aratók alkalmazása a bérlőnek megnehezítve ne legyen. A szerződő felek akaratát kell miadig keresnünk, midőn a szerződés értelmét kutatjuk. A szerződő felek nem akarthatták és különösen a haszonbérbe adó nem akarthatta a szerződés kötésekor ezt a kivételt csak azért felállítani, hogy bizonyos mennyiségű szalma a birtokról elszállítható legyen, mert ez nem lehet cél a szerződés kötésénél. Ez a kivétel csak a bérlő helyzetére való könnyítést célozhatta, aminek a szükségesé mindjárt elesik, amint az aratók az ő részes szalmájuk elszállításáról lemondhatnak. A szalma a gazdaságban soha sem fölösleges és így az aratók szalmájára adott kivételes elszállítási engedélynek nem lehetett az az indoka, mintha ez a szalmamennyiség a gazdaságra nézve fölösleges volna. Tovább menve egy lépéssel, azt is be kell látnunk, hogy ez a kikötés az aratóknak és nem a bérlőnek érdekét célozza. Ha tehát maguk az aratók ezen javukra szolgáló engedéllyel élni nem kívánnak, tekintettel arra, hogy a szalma a gazdaságnak mindig szükséges, a kivételes en-

gedély azonnal hatályát veszti és előtérbe lép az általános tilalom. Arról, hogy a bérlő trágyát elszállíthasson, arról a kifejtettek és a dolog természete szerint egyáltalán szó sem lehet.

Sz. F.

Ásványi és Tornadó-féle tengeriszártéppő. (Felelet a 20. sz. kérdésre.) Hogy a gyakorlatban a „Tornadó” amerikai tengeriszártéppő vagy az „Ásványi”-féle tengeriszártéppő fog-e jobban megfelelni, arra ma még határozott választ adni nem lehet. Nem pedig azért, mert egyik szerkezetéről sincs még feltétlenül megbízható adatunk úgy a munkaminőség, mint a munkamennyiségre nézve.

A debreczeni m. kir. gazdasági tanintézet gazdaságában most végződtek be az „Ásványi”-féle tengeriszártéppővel végzett munkakísérletek. Ezek adatainak összeállítása után a „Köztelek”-ben részletesen le fogom írni a végzett kísérleteket s azok eredményét.

A „Tornadó” munkáját még eddig nem volt alkalmam látni, tehát arról nem nyilatkozhatom. Annnyit azonban már most is kijelenthetek, hogy az „Ásványi”-féle tengeriszártéppő tényleg oly kedvezően tépi szét a tengeriszárat, hogy az majdnem teljes egészében feltakarmányozhatóvá válik.

i. S. P.

Melyik a legjobb házinyulafajta? (Felelet a 21. sz. kérdésre.) Kétféle fajta házinyulak különböztetünk meg. A szörmenyulakat, ezek teste kisebb, de szörmejük értékeesebb, ezek sorrendben így következnek: 1. Bécsi kék óriás nyulat nálunk még nem tenyésztik. 2. Ezüst szörme nyul, ezt nálunk nagyon sok helyen tenyésztik. 3. Orosz hermelinyul. Ezt most kezdik felkarolni nálunk is. Megkülönböztetünk továbbá husnyulakat. Ezek: Angol kosorru nyul, a belga óriás nyul és a normandiai husnyul. Ezek közül nálunk leginkább a belga óriást tenyésztik, amelynek a szörmeje is értékes.

A házinyulenyésztésről **Andrásóvits Géza** írt egy könyvet, melynek címe a „Házinyulenyésztés és értékesítés”, a munka megrendelhető a „Baromfi-tenyésztés” kiadóhivatalában, Rákostigeten, 2 kor. 20 fillér beküldése ellenében. Ugyanott megrendelhetők a fent említett nyulak is.

Marhahizlalás rozsszal. (Felelet a 22. sz. kérdésre.) Ha jól értjük a kérdést, akkor 70 kg. takarmányrépát s ad libitum komócsinszénát kívül 3 kg. rozst, 3 kg. tengerit s 2 kg. árpát szeretnének a páronként 970 kg. beállítási súlyú biró 3 éves tarka tinókkal etetni. Ha az itt számszerűleg kimutatott répához s abrakhoz 10 kg. komócsinszénát s 3 kg. zabpólyvát számítunk, akkor összesen 262 kg. szárazanyagot, 1 kg. fehérjét s 14 kg. keményítőértéket találunk, ami 1000 kg. élősulyra átszámítva 27 kg. szárazanyagnak, 103 kg. fehérjének s 1443 kg. keményítőértéknek felel meg; miután pedig 1000 kg. élősulyra 145 kg. keményítőértéket ajánlatos etetni, megfelelőnek találjuk az adagolást. A rozst illetőleg megemlítjük, hogy az a legnehezebben emészthető gabona s miután a hizóállat emésztőszervei amúgy is nagyon igénybe vannak véve, nem szívesen hizlalunk rozsszal, de ha különleges viszonyok nagyon kívánatosá teszik azt, akkor természetesen nem tehető ellene kifogás. Jelen esetben tehát csak az a kérdés, hogy sokkal olcsóbb-e a roz, mint az árpa vagy a tengeri, vagy hogy nagy kenyelmetlenséggel járna-e az, ha a rozst árpával vagy tengerivel helyettesítjük, mert ha sem az árban, sem a kenyelemben nem nagy a különbség, akkor mégis inkább az árpa s tengerinél maradnánk. A roz s a korpa átlagos táptartalma

közötti viszonyt a következő adatokkal világítjuk meg: 100 kg. rozban annyi a keményítőérték, mint 148 kg. finom buzakorpában, vagy 167 kg. durva buzakorpában, vagy 151 kg. rozskorpában, de a rozst még daráltatunk vagy főznünk kell, ami szintén költséggel jár, míg ellenben a korpa nem igényel előkészítést.

Cselkó István.

Száritott sertéstrágya értéke. (Felelet a 23. sz. kérdésre.) Miután 350—400 kg. friss sertéstrágya ad 100 kg. száritott sertéstrágyát, ennél fogva belőle 1/4 annyi kell, mint a friss trágyából.

Ha a homoktartalmat szavatoltatja, akkor e tekintetben is nyugodt lehet. Annak hatására és alkalmazására nézve tessék a környékbeli birtokosoktól, esetleg a gyár által megnevezett szavahihető vevőktől tájékozást szerezni.

K.

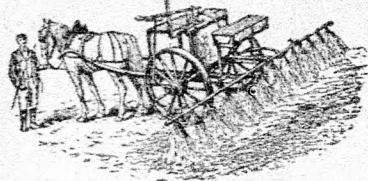
Marhahizlalás. (Felelet a 24. sz. kérdésre.) 550 kg. beállítási súlyra 14—16 kg. szárazanyagot és közel 8 kg. keményítőértéket kell etetni; 45 kg. takarmányrépa, 3 kg. finom buzakorpa s 9 kg. zabosbükknyszénára pedig tartalmaz 155 kg. szárazanyagot, 075 kg. fehérjét és 687 kg. keményítőértéket. A szárazanyaggal annyira megközelítettük a marha takarmányfelvő képességének végső határát, hogy a zabosbükknnyt szaporítani már nem igen lehet, de a keményítőértékben mindazonáltal nagy a hiány, amiből az következik, hogy az abrakot okvetlenül szaporítani kell, a mikor azonban kevesebb zabosbükknnyt fog a marha enni. Ezért inkább a következő adagolást ajánljuk: 45 kg. takarmányrépa, 75 kg. zabosbükknyszénára, 3 kg. finom buzakorpa s 2 kg. tengeridara, tartalmaz 158 kg. szárazanyagot, 08 kg. fehérjét és 78 kg. keményítőértéket. A besavanyított cukorrépaszelet táptartalma meg egyezik a takarmányrépával; ha tehát ugyanannyi szelettel helyettesítjük a répát, nem változna az adagolás táptartalma. A finom buzakorpa s az idej tengeridara közötti értékviszony pedig olyan mint 1:065, vagyis minden kg. korpa 065 kg. tengeridarával helyettesíthető. Miután a répát nem ajánlatos egymagában etetni, azt tanácsoljuk, hogy a zabosbükknnyből szeccskázassanak meg 45kg.-ot, s keverjék azt a répához, a megmaradó 3 kg. zabosbükknnyt pedig etessék szálisan. Ebben az esetben tehát reggel 4, déli 11 és este 6 órakor kapna a hizómarha: minden egyes etetésre 15 kg. répát 15 kg. szeccskával keverve s az abraknak 2/3 részét, az esteli etetéskor pedig még 3 kg. zabosbükknnyt, mely után az itatás következék.

Cselkó István.

Gyökérirtó gépek. (Felelet a 25. sz. kérdésre.) Régióta tettek s tán tesznek még kísérletet oly gépek feltalálására, melylyel a fák gyökereit alaposan kiirtani lehetne, de mind mostanáig, tudtommal, az emberi munkaerőt ilyenekkel pótolni nem lehetett. A tuskóknak dinamittal való szétrobantása még leginkább bevált, de ez sem szedi ki a gyökereket mind, legfőjebb az emberi erő munkáját könnyíti meg.

Földes János.

Imperátor vagy rózsaburgonyát etesünk-e. (Felelet a 26. sz. kérdésre.) A m.-óvári vegykísérleti állomáson következő keményítő-tartalmat találtak a kérdéses két burgonyában: imperátorban 1899-ben 203%, 1900-ban 196%, s 1901-ben 179%, rózsaburgonyában 1899-ben 203%, 1900-ban 177 és 139%, 1901-ben 15 és 122%. Az imperátorban rendszerint több a keményítő s ezért a keményítőgyárak előszeretettel dolgozzák fel, míg ellenben a

Kocsira szerelt
önműködő

növénypermetezőket

a szegecs és vetési repce elpusztítására, vasgálicszal, továbbá a répa és burgonya permetezésére, legolcsóbb gyári áron szállít

HELLER IG., BÉCS, II., Praterstrasse 49-12.

Megállapodás esetén nagyobb gépeket próbára is küldök. Bejelentéseket próba-gépekre ez ősz vagy tél folyamán kérek, mert tavasszal gépeket próbára már nem küldhetek.

3889

Kérjen árjegyzéket.

rózsaburgonya inkább étkezési czélokra szolgál. Fogantatásos tehat a cserét, mert az imperátor tartósabb is.

Cselkó István

Oreg kancza fedeztetése. (Felelet a 27. sz. kérdésre.) Tizenhat éves kanczának a fedeztetése, ha még sohasem hozott csikót, kevés reményt nyújt a sikerre. Mivel azonban a termékenyítés lehetősége megvan és a fedeztetés nem jár semmi kockázattal, a kísérlet bátran meg lehet tenni. Természetes azonban, hogy csak akkor kell a kanczát fedeztetni, ha a sárlás jelei nála mutatkoznak. Ha ez önként be nem következik, akkor előbb hosszabb időn át és gyakran próbálni kell a kanczát valamely rendelkezésre álló ménnel. Ezt a legközelebbi fedeztetési állomáson is meg lehet tenni.

Ha a sárlás jelei mindennek dacára nem akarnak mutatkozni a zöldtakarmányidény be-következtével sem — bár a zöldtakarmány hatásos előmozdítója szokott lenni a nemű ösztön megnyilvánulásának — akkor májusban, kivételesen, sárlás nélkül is meg lehet fedeztetni a kanczát.

Zalamegyében az elmúlt fedeztetési idényben csupán Zalacsányban volt angol telivér-mén. Angol félvérmenek, melyek ugyancsak megfelelnek a Northstar-kancza fedeztetésére. Alsópáhok, Galambok, Pacza, Palin, Sümeg, Tapolca és Zalavár községekben voltak felállítva 1905-ben.

Hogy 1906-ban hol lesznek angol telivér és félvérmenek felállítva Zalamegyében, azt csak január vége felé lehet megtudni, amikor ugyan megörlénik a ménnek beosztása a palini ménteleposztálynál.

Legzélszerűbb lesz tehát, ha kérdéstevő levélileg a m. kir. áll. ménteleposztály parancsnokságához fordul Paliba, ahol szívesen szolgálnak felvilágosítással arra nézve, hogy hol található a Northstar-kanczának megfelelő angol telivér vagy félvérmenek. Kis M.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Az OMGE. közleményei	47
Egy kereskedelmi kamara a kivándorlásról	47
Tarcsa.	
Egy régi magyar természettudós és gazdasági író	48
Növénytermesztés.	
A fekátrágya a gazdaságban	49
Üzemtartás.	
Talajferőtartás üzleti szempontból	50
Baromfi-tenyésztés.	
A baromfi mint rovar- és gazirtó	51
Állategészségügy.	
Egységes elvek megállapítása a malleinreakció elbírálására	52
Levelszekrény.	53
Vegyesek.	56
Meghívó. — Kiténtetések. — Kinevezések. — Gyászír. — Gazdák Biztosító Szövetkezte. — Állatorvostan-hallgatók otthona és diákasztala. — Hizóállat- és halkiállítás Bécsben. — Új mezőgazdasági iparvállalatok. — A német mezőgazdasági egyesület XX-ik vándorkiállítására. — Mezőgazdasági vonatkozású előadások az állatorvosi főiskolán. — Új marharakodó állomások. — Gyümölcskivitel értekezlet. — Szédelgés a vágómarhával és sertéssel a bécsi piacon. — Egy éves méncsió vásárlása. — Szakülés az állatorvosi főiskolán. — Budapesti nagyvágó részvénytársaság. — Közérdekű elvi jelentőségű határozatok. — A háziipar fellendítése. — A Balaton behalásítása. — Selyembogarpeték kiosztása. — Nemes füztelep Tiszafüreden. — Új selyemfontógár.	56
Kereskedelem, tőzsde.	58
Szerkesztői üzenetek.	59

Meghívó a közgazdasági szakosztálynak 1906. évi január hó 11-én (csütörtökön) d. u. 4 órakor, a „Köztelek” székháza (Köztelek-

utca 8. sz.) I. emeleti üléstermében tartandó ülésére. Tárgy: Koller Pál, a Fejérmegyei G. E. alelnökének előadása: Mezőgazdasági munkáviszonyok Fejér vármegyében. Budapest, 1906. január hó 7-ikén. Zselenski Róbert gróf s. k., szakosztályi elnök.

Kiténtetések. Ő felsége, a m. kir. földmiv. miniszter előterjesztésére, Lestyánszky Sándor földmiv. miniszteri tanácsosnak a Ferencz-József rend középkeresztjét, Tátray J. állategészségügyi felügyelőnek rend lovagkeresztjét, lászlófalvi Eördögh Ödön, az állatorvosi főiskola titkárnak, Zimmermann Ágoston dr. állatorvosnak, Breuer Albert Budapest székesfőv. főállatorvosának, továbbá Pjetsch Józsefnek, a magyaróvári gazd. akadémia titkárnak sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül, a koronás arany érdemkeresztet adományozta. Megegedte egyszersmind, hogy Hutyra Ferencz dr. az állatorvosi főiskola rektorának, Rátz István dr. Preisz Hugó dr. és Plósz Béla dr., az állatorvosi főiskola rendes tanárainak elismerése tudtul adassék.

Kinevezések. Ő felsége a magyar földm. miniszter előterjesztésére Pech Kálmán erdőtanácsost főerdőtanácsossá nevezte ki, továbbá Budaházy Kálmán miniszteri osztálytanácsosi címmel felruházott miniszteri titkárnak a miniszteri osztálytanácsosi jellegű, Lekky István és Tóth Elemér miniszteri titkároknak a miniszteri osztálytanácsosi címet és jellegűt díjmentesen adományozta.

Gyászír. Csikvándi Márton földbirtokos, egyesületünk tagja f. hó 6-án 57 éves korában Bécsben rövid szenvedés után elhunyt. A boldogultnak földi maradványai január hó 9-én d. u. 1¹/₂ órakor Csikvándon beszenteltettek és a családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetek.

Gazdák Biztosító Szövetkezte f. év január 13-án d. e. 1¹/₂ órakor Pozsonyban, 14-én 1¹/₂ órakor Aradon és ugyancsak e hó 25-én d. u. 3 órakor tartja kerületi választmányának ülését. Tárgysorozat mind a három helyen: 1. Előki megnyitó. 2. Az ügyrend 11. és 12. §-ának tárgyalása. 3. Az ügyrend 9. §-ának értelmében a közgyűlési megbízottak kiküldése.

Állatorvostan-hallgatók otthona és diákasztala. Az állatorvosi főiskola tanári kara és hallgatósága a belügyminiszter engedélyével országos gyűjtést indított főiskolai diákasztal és diákotthon létesítése érdekében, melynek célja, hogy a hallgatóknak megfelelő étkezést és szórakozást nyújtson s így azt a vendéglők-től és korezmáktól elvonja, másrészt könnyítve anyagi gondjain a tökéletesebb kiképzést lehetővé tegye. A gyűjtés már eddig is biztató eredményekkel járt, amennyiben maga a főiskola tanári kara 3500 K. t s ezenkívül az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, szintegy egyes vármegyék és városok is nagyobb összegeket adományoztak. A diákotthon ügyét a földmiv. miniszterium is melegen pártolja s tekintve annak nemes célját, megérdemli, hogy a magyar közönség is hathatós támogatásban részesítse, s ezután az áldásos intézmény megvalósulását elősegítse.

Hizóállat- és halkiállítás Bécsben. Az osztrák cs. kir. mezőgazdasági társaság (Wien I., Schauflegasse 6.) folyó évi április 6-8-ig, a Wien-Sanctmarxi városi vágómarhavásár csarnokaiban hizóállat- és halkiállítást és ezzel kapcsolatban természetes és mesterséges takarmányokból, istállóberendezések, valamint állattartási czikkek, tárgyak és gépekből különleges kiállítást rendez. A részletes programot 5 fill. bélyeg beküldése ellenében az OMGE. titkári hivatala az érdeklődőknek megküldi.

Új mezőgazdasági iparvállalatok. Tren-csében a trensenmegyei földbirtokosok mü-trágyagyáralapítottak. Árészvénytőke 1.000.000 kor., mely 5000 darab 200 kor. névértékű részvényből áll és melynek tulnyomó része már jegyzve is van. — A pesti magyar keresk. bank Horvátországban ammoniák és mütrágyagyárat

létesít 3 millió kor. alaptőkével. Az alapításban résztvesznek a „Hungária” kénsv. és mütrágyagyár r.-t. és az „Első bosnyák ammoniák szodagyár r.-t.” is. — Nagykanizsán a budapesti magyar kender- és lenipar r.-t. a kender és len feldolgozására épít gyárat.

A német mezőgazdasági egyesület XX-ik vándorkiállítására. Nagyban folytak az előkészületek Németország fővárosában, Berlinben, a folyó év június 21—26-án tartandó XX-ik gazdasági vándorkiállítás megtartására, amely hivatalosan az utolsó 12 év haladását úgy a mezőgazdaság, mint a mezőgazdasággal kapcsolatos ipar terén bemutatni. A kiállítás érdeklődését fokozza az a körülmény, hogy elő-állított terményeikkel nem egyhamar lesz újra alkalom a nagyközönség előtt megjelenni, amennyiben csak újabb tizenkét év múlva lesz ismét Berlinben a legközelebbi hasonló kiállítás. A kiállítás méreteiről tájékozódásul szolgáljanak az 1894. évi vándorkiállítás adatai, mely szerint a kiállítás anyaga volt: 570 ló, 1193 szarvasmarha, 809 juh, 363 sertés, 77 kecske, 959 baromfi, 14 házinyul, 1350 termény és 5027 darab gazdasági eszköz. Tekintve már most azt, hogy az utóbbi években a német gazdasági egyesület vándorkiállításai főleg Északnémetországban mutattak nagyobb mérvű haladást, valószínű, hogy a jelenlegi kiállítás jóval nagyobb számú adatokat fog feltüntetni és úgy a kiállítók, mint a látogatók nagyobb érdeklődésével fog találkozni, amit már maga az a körülmény is felig biztosit, hogy a kiállítás elnökségét a német trónörökös vállalta el, aki nagy figyelemmel kíséri a német gazdasági egyesület minden tevékenységét. A német gazdasági egyesület különben is bebizonyította legutóbbi hannoveri vándorkiállításán működésének eredményességét, amennyiben a kiállítás nagy erkölcsileg, mint anyagilag a legsikerültebbek egyike volt.

Mezőgazdasági vonatkozású előadások az állatorvosi főiskolán. A jelen tanév második felében az állatorvosi főiskolán a következő, a gazdákat is érdeklő előadások fognak tartatni: általános és részletes állattenyésztés, előadó Monostori Károly ny. r. tanár; tápsz. és takarmánykémia, előadó Weiser István kir. fővegyész, főiskolai magántanár; közgazdaságtan és szociálpolitika, előadó Czettler Jenő, min. segédfogalmazó. Ezekre, valamint egyéb előadásokra is, rendkívüli hallgatók is beiratkozhatnak.

Új marharakodó állomások. Az Állategészségügyi Értesítő 635—636. számai szerint a magyar királyi államvasutak szászrégen-déai vonalán Maros-Torda vármegye területén fekvő Maros-Vécs állomáson és a bacsodrog-vármegyei h. é. vasut Szabadka—Zenta vonalából kiágazó rakodó vágányon Szabadka sz. kir. város területén fekvő Raichl-telepen kizárólag Raichl J. Ferencz szabadkai lakos sertésszállítványai részére marharakodó állomás engedélyeztetett.

Gyümölcskivitel értekezlet. A m. kir. Kereskedelmi Múzeum könyvtártermében 4-én este a szakkörök élénk érdeklődése mellett folyt le a lapunkban jelzett gyümölcskivitel értekezlet. Képviselve voltak: a földmiv. miniszterium gyümölcsészeti miniszteri biztossága (Lipthay Béla min. titkár, helyettes vezető), a kereskedelmi miniszterium (Harsányi dr., Kunosy dr. és Welkova dr. fogalmazók), a szőlészeti felügyelőség (Sztehlo Bertalan szőlészeti felügyelő), az Orsz. Magy. Gazdasági Egyesület (Drucker Jenő dr., a Magyar Szőlősgazdák Orsz. Egyesületének igazgatója), az O. M. Kereskedelmi Egyesülés (Lévay Béla dr. főtitkár.), a Magyar élelmiszerszállító r.-t. (Weisz Arthur igazgató), Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezte (Székely Kornél titkár), továbbá a fővárosi és vidéki gyümölcskereskedelem számos nagy czége. Az értekezleten Kovács Gyula dr. kir. tanácsos, a múzeum igazgatója elnököt, előadót Sasvári Armin titkár és jegyzőként Illés Zsigmond működtek.

Kovács néhány magyar előterje bemutat a feltecsészeti és tár czég, Gyula órán a tokban ditett e igényeit szövetke gyűjtőfo tatandó kité:ana eszköze. Drucker kereske Kunosy igazgató Margulic Lajos, háza), értékeje január tatta a érdekebe földi pia kedelmi dolgozása

Sze a bécsi éte szer értesülün a megok marha (u lőre janu utóbbi bé ges felha 2—4 fillé drb. Ily beszélői mi széks vágóhid Olaszorsz sertést?

Egy kir. földm azon ten is négy j testalkatu van s az hogy eb pósta, a csikók sz pontos m miniszter lyeggel el f. é. febr Sza gyar Ors után 6 ó tantermé tárgysoro Filaria p Ferdnaru

HÁZ

Kovács Gyula dr. megnyitván az értekezletet, néhány statisztikai adattal megvilágította a magyar gyümölcskivitel nagyrányu kilátásait, előterjesztette a tárgyalandó kérdéseket és bemutatta a tüzetes válaszokat, amelyeket a feltett kérdésekre Molnár István gyümölcsészeti miniszteri biztos, a Somló Oszkár és társa cég, az orosházi Bernardinelli cég, Török Jakab aradi cég és Margulit Gyula szakiró küldök be. Az értekezlet három órában át behatóan vitatta meg a kérdőpontokban és, a beküldött válaszokban megpendített eszméket, amelyek a termelésnek a kivitel igényeihez alkalmazkodó irányítására, a termelő szövetkezeteknek és a kereskedőknek a vidéki gyűjtőforgalom rendszeres lebonyolításában juttatandó szerepre, a fővárosi gyümölcs piac kialakításának és fejlesztésének módszereire és segéd-eszközeire vonatkoztak. A vitában résztvettek Drucker Jenő dr. igazgató, Kecskeméti Adolf kereskedelmi tanácsos, Lipthay Béla min. titkár, Kunossy Ödön dr. min. fogalmazó, Weisz Arthur igazgató, Székely Kornél, Schönwald Gábor és Margulit Gyula szakirók, Löwy Gyula, Hell Lajos, Héberger Ferencz, Ungár Arpad (Orosháza), Bakonyi Zsigmond és még mások. Az értekezlet nem fejezhette be a tanácskozást és január 3-án, szardán délután öt órakor folytatta a vitát, nevezetesen a gyümölcskivitel érdekében szervezendő hírszolgálatról, a külföldi piacokon szükségesnek mutató kereskedelmi szervezetről és a gyümölcs ipari feldolgozásának fejlesztéséről.

Szédelgés a vágómarhával és sertéssel a bécsi piacon. A bécsi Zentralstelle értesítése szerint a bécsi nagyvágóhid legutóbb, mint értesülünk, egy hizómarha vételajánlatot azzal a megokolással utasított vissza, hogy vágómarha tuzsufoltan áll rendelkezésére és egyelőre január végéig eléggé el van vele látva. A legutóbbi bécsi szurómarhavásáron pedig a tömeges felhajtás folytán az árak kilogrammonként 2-4 fillérrel estek és eladatlan maradt 1200 drb. Ily körülmények között marhaszükségről beszélni rosszindulatu eljárás és kérdezzük, mi szükség van akkor arra, hogy a bécsi nagyvágóhid ügynökei által tömegesen hajtat fel Olaszországból és Szerbiából vágómarhát és sertést?

Egyéves ménésikók vásárlása. A m. kir. földm. miniszter felhívást bocsájtott ki mindazon tenyésztőkhöz, kiknek birtokában legalább is négy jó származású, erős csontu, szabályos testalkatú, saját nevelésű egy éves ménésikó van s azokat az államnak eladni kívánják, hogy ebbeli szándékukat a hely és utolsó pósta, ahol a csikók állanak, valamint a csikók származása, magassága, színe és ára pontos megjelölésével a m. kir. földművelésügyi minisztériumhoz benyújtandó egy koronás bélyeggel ellátott írásbeli nyilatkozatban legkésőbb f. é. február hó 1-ig jelentsék be.

Szakülés az állatorvosi főiskolán. A Magyar Orsz. Állatorvos Egyesület f. hó 9-én délután 6 órakor az állatorvosi főiskola élettani tantermében tartja XXXIV. szakülését, melynek tárgysorozata a következő: 1. Plósz Béla dr.: Filaria papillosa eltávolítása a ló szeméből. Ferdinandy Aladár: Új ojtófejskendő állatok

tömeges ojtására. 2. Előadások: Ladányi Ábris: Szarvasmarhák fertőző hüvelyhurutja (bemutással). Keleti József: A hüvelyhurut befolyása a tenyészképességre.

Budapesti nagyvágó részvénytársaság. „A Szász” folyó évi 1-ső számából vesszük át a következő hírt: A budapesti nagyvágó r.t. ügyét a főváros tanácsa már a legközelebbi napokban beható tárgyalás alá veszi. A főváros tanácsának arra a felhívására, hogy a létesítendő nagyvágó részletes tervezeletet bemutattassék, a Magyar Kereskedelmi r.t. terjedelmes előterjesztést nyújtott be s ennek keretében bemutatta a vállalat alapzabály-tervezetét, valamint ama feltételeket is, melyek a székesfővárossal kötendő szerződésbe belefoglaltatnának. Az előterjesztés szerint a vállalat arra volna hivatva, hogy a nagyüzem összes előnyeinek okszerű felhasználásával a mészáros- és hentesiparral foglalkozókat a minél megfelelőbb hus árusításában támogassa és általában a főváros lakosságának hussal való élelmeyését mindenképpen előmozdítsa. E czélok elérését szolgálja az állatok előnyös közvetlen beszerzése, a hus és zsiradék eladása a mészárosok és hentesek útján, valamint az egyéb melléktermények értékesítése, esetleg saját telepeken való feldolgozása, nemkülönben olyan iparok és intézmények létesítése, melyek a felsorolt czélokat hathatósan előmozdítják. E czélok elérése végett a vállalat foglalkozni fog a nagyban való husvágással, esetleg a főváros utasítására a közvetlen húsárusítással; a hitelt érdemlő szakiparosoknak megfelelő hitelt nyújt, hogy így a mészárosok és hentesek bevásárlását megkönnyítse és általában a vállalat tevékenysége egész vonalán alkalmazkodni tartoznak a székesfőváros közéletmezei érdekeihez. Ez utóbbi czélzat betölthetése érdekében a társaság 4 millió korona alaptőkéjének, melyből egyelőre 2 millió kor. volna befizetendő, negyedrészt a székesfőváros jegyeznék, amivel szemben azonban a főváros jogot nyerne a vállalat ügyvitelében való részvételre, ellenőrzésre és irányításra. A főváros követelheti, hogy a vállalat állatszükségletének legalább fele részét a budapesti vásárokon szerezzék be, valamint hogy a legolcsóbb eladási husárakat szabja meg, aminek ellenőrzése végett a főváros a vállalat könyveit bármikor megvizsgálhatja.

Új erdei vasut. Öfensége Frigyes főherozeg véghlesi uradalmán létesítendő erdei vasutra hirdetet pályázaton a vasut teljes kiépítésével, továbbá a felépítményi anyagok, járművek és mozdony szállításával Koessmannés Kühnemann, Koppel Arthur-féle vasutak cég lett megbizva.

Közérdekű elvi jelentőségű határozatok. A marhalevelekbe valótlán adatoknak oly czélból való beírása, hogy a vesztégzari intézkedések kijátszassanak, a büntetőtörvénykönyv 394§-ába ütköző kibágást képez. A vámentességnek az 1890. évi I. t.-cz. 99. §-ában felsorolt eseteken tulmenő kiterjesztését csakis a szerzett jogok sérelme nélkül lehet engedélyezni.

A háziipar fellendítése érdekében a földművelésügyi miniszter legutóbb a zemplénmegyei és a hevesmegyei gazdasági egyesületeknek folyósított nagyobb államsegélyt gazdasági házi-

ipari tanfolyamok rendezéséhez. A Temesmegyei Gazdasági Egyesületet pedig felhatalmazta, hogy a kezelése alatt álló s a mult évi tanfolyamokon készült 12,000 drb gazdasági kosarat értékesítse.

A Balaton behalásítása. A Balatoni halászati társulat a Balaton halállományának szaporítása végett legutóbb 12 métermázsra 2 éves nemes pontyivadékokat helyezett el a Balatonban. A halak elhelyezésénél részt vett a földművelésügyi minisztérium képviseletében Tervey Imre min. oszt. tanácsos és az orsz. halászati felügyelőség vezetője, Landgraf János min. oszt. tanácsos és számos érdeklődő tóhalgazda. A társulat legutóbb számos tenyész képes angol törpeharcsát is szerzett be ugyan-e czélra.

Selyembogárpetek kiosztása. Az országos selyemtenyésztési felügyelőség tudatja, hogy a földművelésügyi minisztérium azoknak, akik a selyemtenyésztéssel foglalkozni kívánnak, 1906 ban is ingyen ad petét, illetve selyemhernyót. Ebbeli igényeiket vagy az illető község selyemtenyésztési megbízottjánál, vagy esetleg a községi előljárárságok útján a székszárdi selyemtenyésztési felügyelőségnel jelentsék be.

Nemes füztelep Tiszafüreden. A Hevesmegyei Gazdasági Egyesület nagyobb lendületet kívánva adni a háziipari akciónak, felkérte a földművelésügyi minisztert, hogy a tiszafüredirégi füztelep helyreállításához adjon segélyt. A miniszter, miután a megejtett vizsgálat beigazolta, hogy a füztelep rekonstruálása érdeke a Tiszavidéknek, pénzsegélyt s megfelelő mennyiségű nemes füzdugványt adott az egyesületnek a füztelep helyreállításához.

Új selyemfonó gyár. Újabb időben igen sok történt az irányban, hogy a selyemtenyésztés, a kisexisztenciáknak e jövedelmező mellékfoglalkozása meghonosuljon a Királyhágomstul is. Az addigi eredményektől indítatva most Mezőségen egy selyemfonó gyár felállítását is tervezik, amely 300 munkást foglalkoztatna.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatőzsde.

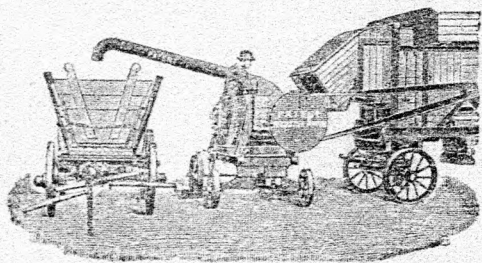
(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)

Budapest, január 5.

A mult heti esős, ködös idő helyébe e héten a tél lépett teljes jogaiba. Erősen fagyos, száraz időnk volt, melynél csapadék, egyes vidékeken beállott csekély havazástól eltekintve, nem volt. A vetések a védő hótakaró nélkül vannak, de ezen körülmény hátrányos hatása felől eddigelő nem fordult elő panasz. A folyókön erős jégzajlás állott be; az utban volt rakományok legnagyobb részét azonban lehetséges volt ide felhozni.

A külföldi piacokon a spekuláció még mindig nem lát ösztönzést arra, hogy az üzleten részt vegyen és a forgalom a fogyasztás mérsékelt beszerzéseire szoritkozik. Az árak e mellett nagybárra változatlanok. Amerikában csak mérsékelt árhullámzások voltak, a hangulat azonban valamivel barátságosabb és az árak csekély javulást tüntetnek fel. A látható készletek jobb hozatalok mellett gyarapodtak. Angliában a forgalom korlátolt és az irányzat csendes maradt, habár az árak nem változtak; ugyanezen viszony állott fenn a francia piacokon. Az import szükségessége felől még mindig bizonytalanság uralkodik. Belgium és Németalföldön az üzlet nehézkesen fejlődik és az árak csak nehezen tartottak. Németországban a mult heti gyenge forgalom most sem javult, tekintettel a gyenge kínálatra azonban az árak jöltartottak, sőt a későbbi hónapokra valamivel javulhattak is. A többi kontinentális piacokon a forgalom ugyancsak mérsékelt a nélkül, hogy az árakban változás mutatkozna.

HÁZI KEZELÉS.

Jutányos árak.

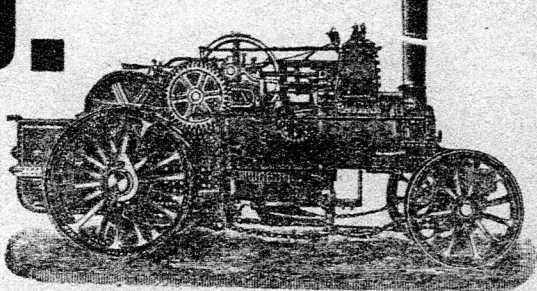
KEMNA J.

gőzeke- és gépgyáros ajánlja felülmulatlan gőzekét, gőzütihengereit és gőzcséplőgéppel párosított szecskavágóit.

Mindenemű felvilágosítással készséggel szolgál a magyarországi cégvezetéség.

BUDAPEST, Kossuth Lajos-utca 8.

BUDAPEST - BOROSZLÓ

Előnyös beszerzési mód.

Nálunk az irányzat kellemes és a forgalom is élénkebben alakult, mi mellett az árak többé-kevésbé emelkedtek.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

Buza az egész hét folyamán jó keresletnek örvendett. A kínálat mérésélt maradt és jóllehet a hosszú tartalmu hajózás folytán nagyobb hajóhozatalok voltak, a kínálat javulása nem volt észlelhető. A malmok ennek ellenében eddigi tartózkodásukkal ugyálszik felhagytak, a vételkezdő határozottan élénkült és malmaink magasabb árak elől sem zárkóztak el; a forgalom azonban csak utóbb és akkor fejlődhetett ki, amikor a tulajdonosok felemelt árköveteléseit teljes mérvben adták meg. Az árak ily fokozatosan körülbelül 40-45 fillérrel javultak, mi mellett finom tiszavidéki áru előnyben részesült. A csak 4 napra szorított hetiforgalom összesen 140,000 mm.-át tesz ki.

Rozs csak gyengén volt forgalomban. A kínálat ugyan mérsékelt, de a vételkezdő sem volt élénknek nevezhető. A szilárd buzaüzlet hatása alatt azonban a rozs irányzata is kellemes volt és árak 5-10 fillérrel javultak. Budapesti paritásra 13:45-13:60 kor-ig készpénzfizetéssel és 13:95 kor-ig 3 óra helyben átvéve fizettek.

Árpa (takarmány- és hántolási czélokra) ártartó maradt. A kínálat ugyan mérsékelt, az érdeklődés azonban szintén szűk keretben maradt meg és az árak tartottak maradtak. Budapesti paritásra 14:40 kor-ig jegyzünk; Kőbányán megfelelő árúrt hízalók szükséglet esetén 14:70-14:80 kor-ig fizetnek. Maláta és sörárpákban állomásokon átvéve az üzlet pang.

Zab e héten csak gyengén volt kínálva, míg a fogyasztási kereslet az emelkedő határidőjegyzések által is befolyásolva, megélénkült. Az irányzat ennél fogva emelkedő volt és árak körülbelül 3 fillérrel javultak. Minőség szerint 14:60-15:20 kor-ig jegyzünk helyben.

Tengeri kellemesebb irányzatú volt. A kínálat mérsékelt és prompt áruban is gyengébb volt, míg az érdeklődés a hidegebb idő beálltával valamivel javult. Az árak 10-15 fillérrel emelkedtek és budapesti paritásra prompt, illetve január 13:25-13:30 kor., február 13:50 kor. fizettek. Szerb tengeri a tiszavidék részére jobb kereslettel találkozott és ab Belgrad elvámoltan 12:10, budapesti paritásra 13:10 kor. jegyez. Román tengeri a magas árkövetelésekre való tekintettel nem volt forgalomban.

Napijelentés a gabonafőzsdéről.

1906. január 9.

A készbuza-üzlet mai irányzata nyugodt hangulatnál változatlan volt, mely árkánál körülbelül 18,000 mm. kelt el.

Rozs tartott, helybeni egyenértékre 13:45-60 K. érhető el.

Takarmányárpa csendes, helybeni egyenértékre 14:30-40 K-ás árt jegyez.

Zab tartott, helyben 14:60-15:20 K-ás áron helyezhető el.

Tengeri változatlan, helybeni egyenértékre azonnali szállításra 13:30 K-ás áron értékesíthető.

Mai eladások:

Buza. Tiszavidéki: 1500 mm. 80 k. 18 K. 30 f., 500 mm. 80 k. 18 K. 25 f., 150 mm. 80 k. 18 K. 20 f., 500 mm. 80 k. 18 K. 15 f., 100 mm. 80 k. 18 K. 25 f., 700 mm. 80 k. 18 K. 25 f., 400 mm. 80 k. 18 K. 100 mm. 80 k. 17 K. 95 f., 100 mm. 79 k. 18 K. 32 f., 600 mm. 79 k. 18 K. 25 f., 100 mm. 79 k. 18 K. 20 f.

f., 300 mm. 79 k. 18 K. 20 f., 300 mm. 79 k. 18 K. 10 f., 300 mm. 79 k. 18 K. 10 f., 200 mm. 79 k. 18 K. 25 f., 250 mm. 79 k. 17 K. 50 f., 100 mm. 79 k. 17 K. 80 f., 200 mm. 78 k. 17 K. 80 f., 100 mm. 78 k. 17 K. 85 f., 700 mm. 78 k. 17 K. 85 f., 100 mm. 78 k. 17 K. 80 f., 100 mm. 77 k. 17 K. 80 f., 100 mm. 78 k. 17 K. 70 f., 100 mm. 78 k. 17 K. 65 f., 100 mm. 79 k. 17 K. 65 f., 50 mm. 77 k. 17 K. 60 f., 100 mm. 74 k. 17 K. 10 f.

Fejérmegyei: 100 mm. 77 k. 17 K. 50 f.
Tolnai: 900 mm. 77 k. 17 K. 40 f.
Hartai: 300 mm. 77 k. 17 K. 50 f., 600 mm. 76 k. 17 K. 50 f., 100 mm. 75 k. 17 K. 50 f., 300 mm. 75 k. 17 K. 50 f.

Pestvidéki: 100 mm. 79 k. 17 K. 80 f., 100 mm. 78 k. 17 K. 80 f., 200 mm. 78 k. 17 K. 50 f., 300 mm. 78 k. 17 K. 45 f., 100 mm. 77 k. 17 K. 45 f., 100 mm. 77 k. 17 K. 50 f., 100 mm. 77 k. 17 K. 45 f., 200 mm. 76 k. 17 K. 25 f., 100 mm. 76 k. 17 K. 10 f. kp.

Bácskai: 300 mm. 75 k. 17 K. 35 f.
Bánsági: 800 mm. 78 k. 18 K.
Szerbiai: 200 mm. 75 k. 18 K. 50 f., 100 mm. 71 k. 15 K. 90 f.

Raktárból: 100 mm. 77 k. 17 K. 40 f.
Rozs: 100 mm. 13 K. 60 f., 200 mm. 13 K. 55 f., 150 mm. 13 K. 55 f., 100 mm. 13 K. 40 f. kp.
Árpa: 100 mm. 14 K. 55 f. kp.
Zab: 100 mm. 14 K. 80 f. kp.

Vetőmagvak ólomzárólása.*

Budapest, 1906. január 4.

A budapesti m. kir. állami vetőmagvizsgáló állomás az 1905-1906. idényben, azaz 1905. évi július hó 1-től a mai napig az alant megnevezett magkereskedőknél és termelőknél a következő vetőmagmennyiségeket ólomzárta:

Ólomzáróító fél	M e t e r m á z s a			
	Luczarna	Lóhere	Egyéb	Összesen
Mauthner Ödön, Budapest	1659	1106	—	2765
M. Mezőg. Szövetk. Budapest	1076	803	47	1926
Haldecz Ignác, Budapest	923	300	45	1268
Szalay Gyula, Budapest	314	179	—	493
Frommer A. H. ut. Budapest	250	9	—	259
Kramer Lipót, Budapest	168	80	—	248
Beimel és fia, Budapest	152	29	—	181
Klein Vilmos örök., Temesvár	150	—	—	150
L. P.** közraktári váll., Budapest	29	71	13	113
Szemere és György Budapest	22	76	—	98
Weiner Testvérek, Szombathely	—	34	—	34
Radwaner J. L., Budapest	11	—	—	11
Összesen	4754	2687	105	7546

* A hazai mezőgazdaságra káros amerikai herelife magvakat a magvizsgáló állomás nem ólomzárja.
** Leszámítoló és pénzváltó banknak olvasandó L. P.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester utca, 1906. január hó 9-én. A székesfővárosi vásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekben 130 szekér réti széna, 18 szekér muhar, 33 szekér zsupszalma, 10 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, 2 szekér tengeriszár, 5 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbüköny, köles stb.), 300 zsák szecska.

A forgalom közepes.

Árak fillérekben q-kent a következők: réti széna 40)-660, muhar 600-640, zsupszalma 34)-380, alomszalma 300-320, takarmányszalma ———, 100 kéve tengeriszár 1700-2000, egyéb takarmány ———, (uj) zabosbüköny 600-640, lóhere ———, luczerna ———, köles ———, sarju ———, szalmaszecska 440-440. Összes kocsiár 201. Összes súly 241,200 kg.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben e hét elején a forgalom gyérből volt és nagyobb kínálatok folytán az árak főleg azonnali és januári szállításra vidéki finomítottól olcsóbban lettek ajánlva.

Elkelt helybeli szeszfinomítottól finomított szesz adóva 140:50-141 K., adózatlanul 41:50-42 korona nagyban.

Élesztőszesz adóva 140:50-141 K., adózatlanul 41:50-42 kor. kelt felső-magyarországi verők által vásárolva.

Denaturált szesz változatlan élénk és hordóval együtt 80-30 K. kelt el kötésre budapesti és vidéki gyáraktól nagyban.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz e hét elején élénkebben volt ajánlva és több tétel ab termelő állomás 35:50-36 K. zárulva is lett. Exkontingens szesz valamivel olcsóbban volt ajánlva.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 36:50-37- K.

Bécs. Kontingens nyersszesz 36:40-37- K.
Prága. ——— K. adózott triplé szeszért.

Budapesti heti jegyzés:

	nagyban	
	koronákban	
Kontingens nyersszesz	—	—
Finomított szesz adóva	140:50-141:—	—
„ adózatlan	41:50-42:—	—
Élesztőszesz adóva	141:—141:50	—
„ adózatlan	41:50-42:—	—
Nyersszesz adóva	137:50-138:—	—
Denaturált szesz	39:—40:—	—

Az árak 10,000 literfokként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasutállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendőek.

Lujza gözmalom r.-t. jelentése a „Köztelek” részére. Budapest, 1905. decz. hó 28 án. Netto-árak 100 kgknt, Budapest, eiegysyú tisztasulyként, zsákostul. Kötelezettség nélkül.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ar K.:	27:60	28:40	29:20	24:40	23:60	22:40	20:60	18:80
		7 1/2	7 3/4	8				
		16:40	15:20	13:20				
Korpa:	F.	G.						
Ar korona:	10:40	10:40						

Rozsliszttárak:	0	O/I	I	FR	II	II/b	III	IV
K.:	22:50	21:90	21:30	20:70	20:10	18:30	16:90	13:80
				KK				
				11:—				

Nemzetközi gabonapiacz 1906 január 3-tól 1906 január 9-ig.

Kelet	E f f e k t i v á r a k										Határidő	H a t á r i d ő s á r a k					
	Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Budapest		Liverpool	Berlin	Páris	New-York	Chicago	
Buza	8	18:15	18:42	18:80	17:95	22:07	22:23	17:42	15:37	17:91	Jan.	17:24 ^a	18:42 ^b	22:54 ^c	22:71 ^d	—	15:37
	3	18:—	18:23	18:55	18:—	22:07	22:18	17:53	15:49	18:66	Május	16:84 ^e	18:09	22:24	22:90	16:86	16:06
Rozs	8	13:80	—	14:65	15:55	20:36	15:34	—	—	—	Jan.	—	—	20:71 ^f	15:44 ^g	—	—
	3	13:80	—	14:55	15:75	20:36	15:44	—	—	—	Május	14:14 ^h	—	20:65	15:67	—	—
Zab	8	15:—	—	16:15	16:20	19:62	—	—	—	—	Jan.	—	—	19:59 ⁱ	—	—	—
	3	14:90	—	16:10	15:40	19:59	—	—	—	—	Május	14:46 ^j	—	19:23	—	—	—
Tengeri	8	13:60	11:08	14:60	16:10	16:52	—	10:49	8:09	10:09	Jan.	—	11:08 ^k	—	—	10:49	8:09
	3	13:50	11:11	14:40	14:40	16:52	—	10:29	8:03	10:42	Május	13:62	11:22	15:10	—	9:92	—
Árpa	8	14:65	—	13:30	—	16:52	—	—	—	—	Jan.	—	11:11 ^l	—	—	10:29	8:03
	3	14:55	—	13:30	—	16:52	—	—	—	—	Május	13:66	11:16	15:10	—	9:92	—

Jegyzet: *) márcz. 4) április. 5) október. 7) július. Decz. hóban a készáru buza átlagos ára Londonban: 16:45 kor Angliában: 15:63 korona.

3.
Elelm
zete jel
A
pant, te
forgalom
pek foly
zások fö
czikkék
resletne
H
K., elej
mérve,
hus 140
lehuzott
szalonna
K., olva
sörtész
hus (vidé
K., szalá
titva kg
0-0-0-
Va
dísznó 0
fogoly 0
fürj 0-
Ba
sütni val
kacsa hí
2:40-3:6
szépen fi
hizott rud
1:10-1:4
Toj
főzővaj
sovány te
fill. kilogra
Zöldse
kor., rózs
9-11 K.,
100 kót. 6
40-50 K.
Gyt
(aranyparn
másodrend
mm.-knt,
Szölő
Veg
rint kúti
kg.-knt. G
friss húst
700 kg. h
hurkát,
húst, — k
tőpörtöt.
Vid
For
sertéshus
hus 1 kg.
sertéshus
szalonna
fűstölt szá
korona, h
dísznószir
kocsonyab
fűstölt sor
kolbász 1
1 drb —
Hid
január hó
jelentése
72 árus 4
friss húst
1300 kg. h
hurkát,
húst, — k
tőpörtöt.
Vid
For
tészus 1
hus 1 kg.
sertéshus
szalonna
fűstölt szá
korona, h

Élelmiszerek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete jelentése. 1906. január 9-én.

A forgalom az utóbbi napokban erősen megegyezik, természetes visszahatásaképpen annak az élénk forgalomnak, mely a vevők vásárlóképességét az ünnepek folyamán kimerítette. Egyébként nagyobb árváltozások főképpen a tojás- és vajpiacon észlelhetők, mely cikkek irányzata nagyon ellanyhult. Leolt sertés jó keresletnek örvend.

Mai árak:

Husnemlek: vidéki marhahús hátulja 90-110 K., eleje 80-110 K., vidéki borjú bérben, hosszan mérve, súlylevonás nélkül 122-133 K., helybeli borjúhús 140-148 K., sertéshús szalonnával 116-124 K., lezuhott sertés 116-124 K., szalonna friss 138-144 K., szalonna, sózott 110-120 K., szalonna, füstölt 0-0-0 K., olvasztani való 120-128 K., hajt 1-140 K., sertésszír 144-146 K., mind métermázsként. Füstölt-hús (vidéki) kg.-ja 0-0-0 K., hazai sonka 0-0-0 K., szalámi 3-4-360 K. Malacz levágva, szépen tisztítva kg.-ként 0-0-0 K., bárány leolt, bérben 0-0-0 K. kg.-ként.

Vad: Óz 1-20-130, szarvas 0-80-0-84, vad-disznó 0-80-1-100 K. kg.-ként egészben, nyul 2-2-40, fogoly 0-80-1-20, fácán 2-80-3-100, szalonna 0-0-0-0-0-0 K. darabonként.

Baromifélék: élő rántani való csirke 2-2-40 K., sütni való 2-2-3-3-3 K., kacsá sovány 4-7-7-7 K., kacsá hizott 7-8-8-8 K., lud, hizott 15-22 K., tyúk 2-40-3-60 K., pulyka 7-12-12 K. páronként. Vágott szépen tisztított baromfi, hizott lud 1-30-1-60 korona, hizott rucsa 1-80-1-60 K., hizott pulyka és poulard 1-10-1-40 kor. kg.-ként. Élő sovány liba párja 1-10-1-40 kor. kg.-ként. Élő sovány liba párja 1-10-1-40 kor. kg.-ként.

Tejtermékek: teavaj (centrifugált) 2-20-2-40 K., főzővaj (kőpült) 1-60-2-2-2 K., tehéntúró 26-32 fill., sovány tehén-sajt 1-10-1-10 K., sovány birka-sajt 1-10-1-10 K. kilogrammonként.

Zöldfélék: burgonya (vagonáru) sárga 4-20-4-40 kor., rózsá 5-60-5-60 K., fehér 4-40-4-40 kor., kili 9-11 K., sárgarépa 100 köt. 6-8-8-8 K., petrezselyem 100 köt. 6-12 kor., vöröshagyma 12-14 K., fokhagyma 40-50 K. 100 kg.-ként.

Gyümölcsfélék: Alma: választott elsőrendű áru (aranyarman, ranett, Jonathán, nyári batui stb.) 80-100, másodrendű 40-60, harmadrendű apró áru 24-32 K. mm.-ként, körte elsőrendű 80-120, másodrendű 0-0-0 K. Szőlő 0-0-0 K.

Vegyesárak: Bor és szeszes italokat minőség szerint különféle áron értékesítünk. Mész 100-130 fill. kg.-ként. Gyümölcisz 0-0-0 K. kg.-ként. Gomba szárított 2-40-3 K. kg.-ként. Szappan, szegedi 1-10-1-10 fill. kg.-ként.

Tojás: bacska 88-92 K., erdélyi apróbb áru 86-88 K. eredeti ládánként (1440 drb).

Hideghusvásár az Ozei-uti éllelmi piacon 1905. január hó 9-én. (A székesfehérvári vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 26 árus 34 drb sertést, 2 árus 12 drb süldőt, 3000 kg. friss húst, 500 kg. füstölt húst, 19.0 kg. szalonnát, 700 kg. hajat, — kg. zsírt, — kg. kolbászt, — kg. hurkát, — kg. füstölt szalonnát, — kg. kocsonyahúst, — kg. disznósajtot, — kg. (— drb) sonkát, — kg. töpörtöt.

Videkről és pedig összesen: 20 drb sertést. Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertéshús 1 kg. 144-152 fillér, 1 q 126-128 kor. süldőhús 1 kg. 136-160 fillér, 1 q — korona, füstölt sertéshús 1 kg. 152-160 fillér, 1 q — korona, szalonna zsírnak 1 kg. 136-144 fillér, 1 q — kor., füstölt szalonna 1 kg. 152-160 fillér, 1 q — korona, hajt 1 kg. 144-148 fillér, 1 q — korona, disznószír 1 kg. 152-160 fillér, 1 q — korona, kocsonyahús 1 kg. 76-100 fillér, 1 q — korona, füstölt sonka 1 kg. 160-200 fillér, 1 q — korona, kolbász 1 kg. —, disznósajt 1 kg. —, hurka 1 drb —, töpörtü 1 kg. — fillér.

Hideghusvásár a Garaytéri éllelmi piacon 1905. január hó 9-én. (A székesfehérvári vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 72 árus 46 drb sertést, 2 árus 56 drb süldőt, 4000 kg. friss húst, 1100 kg. füstölt húst, 900 kg. szalonnát, 1300 kg. hajat, — kg. zsírt, — kg. kolbászt, — kg. hurkát, — kg. füstölt szalonnát, — kg. kocsonyahúst, — kg. disznósajtot, — kg. (— drb) sonkát, — kg. töpörtöt.

Videkről és pedig összesen: 335 drb sertést. Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertéshús 1 kg. 132-200 fillér, 1 q 126-128 kor., süldőhús 1 kg. 120-152 fillér, 1 q 120-124 korona, füstölt sertéshús 1 kg. 152-160 fillér, 1 q — korona, szalonna zsírnak 1 kg. 136-144 fillér, 1 q — korona, füstölt szalonna 1 kg. 156-180 fillér, 1 q — korona, hajt 1 kg. 144-148 fillér, 1 q — korona,

disznószír 1 kg. 148-152 fillér, 1 q — korona, kocsonyahús 1 kg. 72-90 fillér, 1 q — korona, füstölt sonka 1 kg. 180-210 fillér, 1 q — korona, kolbász 1 kg. —, disznósajt 1 kg. —, hurka 1 drb —, töpörtü 1 kg. — fillér.

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1906 január hó 8

Főlhajtás összege:		Minőség szerint:	
db	ár	db	ár
Hizott és legelőmarhában felhajtás	3176	Hizott marha	3176
Csontozni való marhában felhajtás	648	Legelőmarha (Weidew.)	—
Összesen	3824	Csontozni való	648
Eladatlan maradt	—	Összesen	3824
Szarvaszást hely szerint:		Nem szerint:	
Magyarországi	2173	Ökör	2596
Galic. a bukovinai	919	Bika	580
Osztrák tartományokból	732	Tehén	624
Összesen	3824	Bivaly	24

Árak: (100 kilogrammonként élő súlyban koronaárértékben fogyasztási adó nélkül.)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	82-87	70-80	58-66
Galicziai hizott ökör	84-94-96-100	76-83	70-75
Tarka hizott ökör	90-100-101-104	80-89	68-73
Bikák	58-80-82	—	—
Hizott tehén	56-70	—	—
Legelőmarha	—	—	—
Csontozni való marha	54-66	—	—
Bivaly	46-63	—	—

Irányzat: gyenge, hizó marha ára igen nehézkes forgalom mellett 1-2 K.-val hanyatlott, bikavásáron az árak változatlanok.

Vásáron kívül közvetlenül a vágóhidra érkező a lefolyt héten 772, a múlt vesztégyezésre való főlhajtás darab.

Szerkesztői üzenetek.

K. E. Baracs. Megfelelő előképzettség nélkül felsőbb gazdasági tanintézetek tanfolyamra, mint rendszeres hallgató föl nem vehetik és diplomajellegű vég bizonyítványt sem szereshet. Forduljon egyébiránt kérdésével valamely gazdasági tanintézet igazgatóságához.

P. I. Nagyvárad. Miután szerkesztőségünk közvetítéssel nem foglalkozik, tessék kérdését lapunk kishirdetési rovatában közzétenni.

P. B. N. Zablák. A 1 1/2-2 éves tinóval mintegy 13 kg. fehérjét és 92 kg. keményítőértéket tanácsos 1000 kg. élő súlyra s naponta etetni. Ily adagolás pl. a következő: 20 kg. lóherzséna, 8 kg. árpaszalma s 20 kg. takarmányrépa. Ez tartalmaz 26 kg. szárazanyagot, 12 kg. fehérjét és 92 kg. keményítőértéket. A fősúlyt tehát a szénaetetésre kell fektetni. Ha részletesebb feleletet kíván, forduljon a m.-óvári gazd. akadémia tanácsadóbizottságához.

J. B. Iedl. A szikso nem helyettesítheti a konyhasót, mert az állatnak klórániumra van szüksége s nem szénsavas nátriumra. Ugyanis csak a klóránium képes az állati szervezetre azon előnyös hatásokat gyakorolni, melyek miatt konyhasót adagolunk s nem a szappanizú szénsavas nátrium is.

L. Gy. Kövágó-Örs. Az 567. számú feleletben már megírtuk, hogy a tehének súlyának s a naponta elválasztott tej mennyiségének ismerete okvetlenül szükséges ahhoz, hogy a takarmány elegendő vagy nem elegendő voltát megítélhessük. Miután azonban ön fölüllegesnek tartja ezeket velünk tudatni, nem deríthetjük ki annak az okát, hogy miért nem tejlének tehenei jobban. Az olajpogácsát nem célszerű fűleszteni, de a jelen esetben valószínűleg nemcsak ebben, hanem talán a fehérje elégtelenségében is keresendő az ok.

W. I. Alsó-Sebes. Kérdését nem értjük és így arra határozott felvilágosítást sem adhatunk. Tessék azt részletesebben kifejtve megismételni.

K. A. Bécs. Abban a takarmányban, melyet a két éves növendékmárhának s a jármó-ökröknek irányozott elő, kevesebb a fehérje, mint amennyit egymaga az élet megkíván s ezért a husival kénytelen mindkét rendbeli állat a fehérjeszük-éget kiegészítéséhez hozzájárulni. Etesen tehát korpát vagy olajpogácsát is.

B. B. N. Zablák. Olvassa el a 1905. évi 561. sz. feleletet.

F. J. Kamánfalva. A kérdést nem értjük, mert először 450 s másodszer 500 kg.-nak mondja teheneit, s mert minden előzetes tájékoztatás nélkül azt kérdezi, hogy ne-e az izsapos szénától kapták a tehének a betegségét. Minő betegséget?

H. A. N. Zablák. 3 kg. széna, 3 kg. árpaszalma s 3 kg. árpapolyva tartalmaz: 82 kg. szárazanyagot, 618 kg. fehérjét és 27 kg. keményítőértéket. A fehérje határozottan kevés, ezért etessen vagy több szénát vagy használjon abrakot is.

G. R. Zsálya-Varjas. A sertés a nyers répát épp oly jól emésztí meg, mint a főzöttet s ezért semmi előnye sincs a répának a főzésnek.

E. P. Kám. Hasonló terjedelmű kérdésekre ugy a „Szerkesztői üzenetek”, mint a „Levelszekrény” rovatban nem adhatunk felvilágosítást. Tessék a önben meg-hozatni Cserháti Sándor „Növénytermesztés”-ának I. és II. részét (megrendelhető a „Fákra” nyomda r.-i. gazdasági szakönykereskedésénél, Bpest, IX., Üllői-ut 25.), mely megbízható adatokat nyújt a csizoktermesztésről. Azonkívül „Az olasz csizok termeszése” czímen a „Magyar Csizokipar R.-T.” (Bpest, V., Váci-körút 32.) most adott ki egy ismertető füzetet és azt levelbeli fel-szólításra szívesen megküldi az érdeklődőknek.

G. L. Szombathely. Kérdésére nem lehet röviden felelni. Ha tehát hasznavehető választ kíván, forduljon a m.-óvári gazd. akad. tanácsadóbizottsághoz, mely díj-talanul adja meg azt: de akkor ne mulassza el tehenei fajtaját s állagos tejlését is megemlíteni.

K. E. Lépafő. Hozassa meg a „Köztelek zseb-naptár”.

F. J. Középhantos. A sertés állapotához képest s páronként 200-300 kg. súlyú sertés 100 km. távolságról kocsin és vasúton szállítva 10-25 kg. súlyveszté-séget szenvedhet.

F. G. Róssaliget. A zsákok súlya a buza elszá-molásánál csak annyi súlyban vehető fel, mint amennyit azok tényleg nyomnak. Erre nézve legegyszerűbb alapul venni azon fuvarokmányt — vasúti fuvarlevelet — amelylyel a zsákok a rendeltetési helyre érkeztek.

Ingtalanok árverése (40,000 korona becs-értéken felül).

Kivonat a hivatalos lapból.

Dátum	Árverés helye	Árverés tárgya	Ár
Jan. 10.	Tornalljai kir. bíróság	a tkvi ha-tóság József	155535
Jan. 10.	Kis-szebeni kir. bíróság	a tkvi ha-ifj. Péchy Antal	54931
Jan. 12.	Szombathelyi kir. tsvzék	a tkvi ha-Czirák János	132113
Jan. 12.	Budapesti kir. tsvzék	a tkvi ha-Freiberger Sámuel	245643
Jan. 13.	Budapesti kir. tsvzék	a tkvi ha-Wilhelm Lázár	376957
Jan. 15.	Mezőturi kir. bíróság	a tkvi ha-Herczeg Lajos	57305
Jan. 18.	Budapesti kir. tsvzék	a tkvi ha-ifj. Nagy Ferencz	585605
Jan. 20.	Rétság kir. bíróság	a tkvi ha-ifj. Sembery István	233703
Jan. 31.	Nagykőrösi kir. bíróság	a tkvi ha-Markbeit Adolf	192100
Febr. 6.	Verseczi kir. bíróság	a tkvi ha-Scheer Simon	45801

Nyilttér. *)

Megjelent
Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán
 az O. M. G. E. titkárság szerkesztésében

Köztelek Zsebnaptár
 1906. évre.

A „KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR” ezen tizenegyedik évfolyama régi köntösben javított és tetemesen bővített tartalommal bír. A „Köztelek Zsebnaptár” minden más zsebnaptárt nélkülözhetővé tesz. — A „Köztelek Zsebnaptár” ára az O. M. G. E. tagjai és a „KÖZTELEK” előfizetői részére bérmentes küldéssel együtt 3 korona 50 fillér.

Megrendelhető az ár előleges beküldése ellenében

KÖZTELEK
 kiadóhivatalában,
 Budapest, IX., Üllői-ut 25.

*) Az e rovat alatt közöltékért nem vállal felelő-séget a szerkesztőség.

Haszonbérlet.

A borszercebányai püspöki uradalom tulajdonát képező s alább felsorolt ingatlanokat és jogokat zárt ajánlatokkal egybekapcsolt nyilvános árverésen haszonbérbe adja.

I. 12 évre az 1906. évi október hó 1-től számítandó és 1918. évi szeptember hó 30-ig terjedő időre:

a) a 834 hold szántó, 176 hold rét és 1830 hold legelőből álló u. n. kupesai és chlnoki birtokot,

b) a 200 hold szántó, 3 hold kert, 22 hold rét és 117 hold legelőből álló garamszőlősi majorsági birtokot,

c) a 165 hold szántó, 2 hold kert, 170 hold rétből álló némethi majorsági birtokot,

d) a Kiszelfalu község határában lévő u. n. Chlebova szállást,

e) a Majláth község határában lévő u. n. »Benyov« szállást,

f) a Kislócs község határában lévő u. n. »Námeszny« szállást,

g) a Karvaly község határában lévő u. n. »Borovje« szállást,

h) a Kürtös község határában lévő »Szulina« szállást,

i) a Koszorús község határában lévő »Paleje lazy« nevű területet,

k) a Kürtös község határában lévő »Medokis és Utopolje« nevű területet,

l) a Mogyorómál község határában lévő 1319 holdnyi erdei rétterületet,

m) az Ujgyarmat község határában lévő u. n. klakki mezőgazdaságot,

n) a Karvaly községben lévő mezőgazdaságot,

o) az Ókormöske község határában lévő mezőgazdaságot,

p) a Bartos község határában lévő mezőgazdaságot és

r) a Bartos község határában lévő kertet;

II. 6 évre az 1906. évi október hó 1-től 1912. évi szeptember 30-ig terjedő időre:

s) a garamszőlősi vásár- és helypénzszedési jogot,

t) a garamszőlősi téglavetőt,

u) a garamszentkereszti örlőmalmot s az azzal egybekapcsolt vízhasználati jogot,

v) a Lutillai és Ókormöske határában található kvarc és trachyitkövek bányászatának és kihasználásának jogát;

III. 6 évre, azonban már 1906. évi július 1-től 1912. évi június 30-ig terjedő időre:

z) a Némethi község határában gyakorolható vadászati jogot;

IV. 5 1/2 évre, azonban csak 1907. évi január 1-től 1912. évi június 30-ig terjedő időre:

x) a Garamszőlős, Csejkő és Barsberzencze községek határában gyakorolható vadászati jogot.

Az árverési szándékozók tartoznak az árverés megkezdése előtt az a), b) és c) alatt megemlített haszonbértárgyakra 1000 koronát, a d)–u) alatt megemlített bértárgyakra 100 koronát, a v)–x) alatt megemlített bértárgyakra pedig 500 koronát mint bánatpénzt letenni, illetve a zárt ajánlatokhoz csatolni.

A zárt ajánlatot tevőkről feltételeztetik, hogy azok úgy az árverési, mint a szerződési feltételeket ismerik s azokat elfogadják, a nyilvános árverésen résztvevők pedig kötelesek ezen feltételeket elfogadásuk jeléül sajátkezűleg alá is írni.

A püspöki uradalom az ajánlatokhoz kötve nincs és azok között, tekintet nélkül a megajánlott bérösszeg nagyságára, teljesen szabadon választhat s esetleg valamennyi ajánlatot is visszautasíthatja.

Azon árverelő, a ki ajánlatától visszalép, nemcsak bánatpénzt veszti el, de tartozik azonfelül a püspöki uradalomnak minden ezen visszalépéséből származható s különösen az általa megajánlt s a visszalépése folytán megtartandó egyetlen új árverésnél elért bérösszeg közötti különbözetben nyilvánuló kárt az erről nyert értesítéstől számított 15 nap alatt megtéríteni. Az el nem fogadott ajánlatokhoz tartozó bánatpénzeket kötelesek az árverelő azonnal visszavenni s a visszavételt elismerni, mivel ellenkező esetben azok az illetőknek költségeikre bírói letétbe fognak helyeztetni.

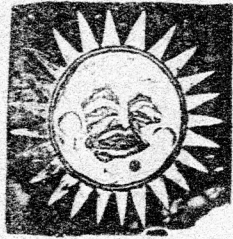
A szerződési feltételek, az árverést megelőzőleg is, Garamszentkereszten az uradalmi titkárnál megszerezhetők. Lutillán és Barsberzenczén az erdőgondnokságoknál pedig megtekinthetők.

Az árverés az a)–r) alatti bértárgyakra **1906. évi február hó 7-én reggeli 9 órakor**, az s)–x) alatti bértárgyakra pedig **1906. évi február hó 8-án délelőtti 9 órakor** fog Garamszentkereszten a püspöki palotában megtartatni.

Garamszentkereszten, 1906. évi január 3-án.

Vetzel István

urad. felügyelő.

Próbára ingyen.

Helyesen gondolkozó csak
Ansztiria-Hungaria költőgépet VBSZ.

Részletfizetés.

Zolmer Henrik főtanító „Silesia“ szárnyasudvarában, Brandsdorf, Osztr.-Szlóvákiában, költőgépeimmel az eredmény 120 tojással: I-ső költés 95%, II-ik 97%, III-ik 96%, IV-ik 97%, V-ik 95%, VI-iknél pedig 97% tyúk, kacsa és csirke. — Árjegyzék ingyen és bérmentve. — Elismerőlevelét több cs. és kir. főerdészmeisteri hivataltól, számos hercegi és grófi jószágkezelősegtől.

G. MÜCKE, Reisenberg bei Wien.

Magyar királyi államvasutak üzemeltetősége Szeged
27795/905. szám.

Pályázati hirdetmény.

A Zenta állomáson megüresedő p. u. vendéglő bérletére ezennel nyilvános pályázat hirdetik. A bérlet fenti vendéglőre nézve 1906. évi április hó 1-ével veszi kezdetét és tart ezen időponttól számított öt éven át vagyis 1911. évi márczius hó 31-ig bérletnek a következő helyiségek becsátatnak rendelkezésére:

3 szobát lakásul a fülvélési épület emeletén, ugyanott 1 éléskamrát, 3 pinczét, 1 főzőkonyhát a felvételi épülethelyiségben, 1 padlást, 1 jégvermet, 1 gazdasági udvart, végül az I. és II. oszt. éttermet.

Megjegyeztetik, hogy a vendéglő III. osztályú váró- és étterem fűtése és világításának felét a magyar királyi államvasutak viselik.

Az egy koronás bélyeggel ellátott és „Ajánlat a magyar királyi államvasutak főtárcsá Zenta állomása pályaudvarán lévő vendéglő üzemeltetésére“ felirattal ellátott lepecsételt borítékba zárt nemkülönböztetett okmányokkal felszerelt ajánlatok 1906. évi január 16-án déli 12 óráig az alulírt üzemeltetőség általános osztálya főnökénél (Üzemeltetőségi palota I. emelet 21. sz. ajtó) vagy személyesen vagy kir. posta útján benyújtandók.

Bánatpénz fejében a bérletre 200 azaz kétszáz korona készpénzben vagy állami letételre alkalmas értékpapirokban a szegedi üzemeltetőség gyűjtőpénztáránál 1906. évi január 16-án déli 12 óráig vagy személyesen vagy kir. posta útján beküldendő.

Az értékpapírok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régebb, a napi értéket meg nem haladó napi árfolyam csak 90% szerinti értékben számíthatnak.

Készpénzben letett összeg után kamat nem fizetetik. Az ajánlatban a letétel megtérítése megemlített ugyan, de a letételről nyert elismervény nem csatolandó.

A vendéglő bérletre vonatkozó feltételek a nevezett üzemeltetőség forgalmi és kereskedelmi osztályban (II. emelet 19. sz.) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők miert is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A fentebbi feltételről eltérő vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok, továbbá olyan ajánlatok melyek táviratilag tételnek s végül olyanok melyekre nézve az előírt bánatpénz le nem tételét figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatok között a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Szeged, 1906. december hóban.

Az üzemeltetőség.

A magyar

gazdaságok és erdőgazdaságok országos egyesülete ajánlja a földbirtokos és bérlő uraknak állásukhoz illő osztályánál bejelentett tagjait elhelyezésre. Az az ügyben való minden felvilágosítás és a közvetítés teljesen díjmentes.

Mezőgazdaság

és erdőgazdaságok foglalkozásának nyújtásáról. Ezekről birtokosok, nyugdíjasok, rokkantsági díjra és szegély díjra, mezőgazdasági, erdőgazdálkodás és ezekkel rokon foglalkozású egyének számára a legelősebb díjtételekkel, mert nem nyújtásukra alakult vállalat. Kívánatra alapsabály díjtételekkel és bővebb felvilágosításul szolgál az igazgató: Budapeston, Köztelek, VIII-ai 25. szám.

DOHÁNYPALÁNTÁKHOZ

takarónak a **MOLLINÓT** használják.

Megbízható és kipróbált eljárás, igen korán kiültethető a palántanevelésre.

Számos nagytermelők évtized óta használják. **A MOLLINO** szélessége 88

cm-terben 35 fillér, 120 cm-ter szélességben 48 fillér méterenként.

ROSENBLÜH H. és TÁRSA
ARADON.

5088

Hirdetés.

A békési uradalom tiszta magyar alföldi fajta gulyabeli szarvasmarhatenyésztéséből

4 darab 3 éves, 14 darab 2 éves hágóképes tenyészbika

szabad kézből eladandó.

Venni szándékozónak alulírott minden irányban kellő felvilágosítással szolgál.

Vasuti állomás Békés v. B.-Csaba, mely utóbbi esetben az alföldi első gazdasági motoros vonatai czélszerűen felhasználhatók.

Békés, 1906 január hó 6-án.

EMPERL ERNŐ

uradalmi tisztartó.

Előfizetési felhívás

„AZ ORSZÁG”

czimű politikai napilapra.

AZ ORSZÁG teljesen modern berendezésű, a kor színvonalán álló ujság, mely szellemi részének tartalmával, szép kiállításával s hirszolgáltatásának gyorsaságával jogosan veszi fel a versenyt a hasonló lapokkal.

AZ ORSZÁG naponkint az esteli órákban jelenik meg s hü képét adja a nap összes eseményeinek. Olvasói a fővárosban már délután, a vidéken pedig másnap a kora reggeli órákban értesülhetnek a világ legujabb eseményeiről s így teljes tizenkét órával megelőzi a reggeli lapokat hirszolgáltatásával.

AZ ORSZÁG programja tiszta, becsületos magyar program. A jelenlegi válságos állapotban legfőbb és legsürgősebb teendőnek az alkotmányosság és a feldult társadalmi béke helyreállítását tekinti az alkotmányos tényezők közötti egyenjogúság és a kölcsönös jogtisztelet alapján. Közjogi tekintetben a lap a tiszta 67-es alapot tartja az ország helyes fejlődési alapjának s teljes egészében magáévá teszi a képviselőház 1905. május 11-iki feliratának állampolitikai felfogását.

AZ ORSZÁG, a mily buzgalommal fog küzdeni a válság gyors és a nemzeti eszme diadalával járó megszüntetéseért, éppoly lankadatlan igyekezettel fog munkálkodni a helyreállított törvényes állapot közepette a nemzet gazdasági és szociális fellendítésén. A legszélesebb társadalmi rétegeket be óhajtja vonni a parlamentáris élet légkörébe, a törekvésében egyedüli korlátozóznak a magyar nemzeti egység, a magyar nemzeti állam és a magyar nemzeti társadalom érdekeit ismeri, melyeket még a legszentebb emberi jogokért sem hajlandó kockára vetni.

AZ ORSZÁG nagystilű szociális politikát fog folytatni, de nem a mai nemzetközi értelemben, hanem a valódi szociológia alapján, melynek célja nem a nép fellázítása, hanem boldogítása. Követeljük a kis ember legmesszebb

menő védelmét, a produktív munka megoltalmazását minden téren.

AZ ORSZÁG küzdeni fog, hogy az országot felszabadítsuk az alól a gazdasági függés alól, mely Ausztriához köti s ezzel kapcsolatban követeli az összes gazdasági ágak harmonikus fejlesztését, különösen pedig a mezőgazdaságét.

AZ ORSZÁG cikkeit és tárczáit legkiválóbb íróink fogják írni s belső munkatársai sorában a fővárosi hírlapírás elismert munkálói foglalnak helyet.

AZ ORSZÁG politikai és egyéb cikkeit Ábrányi Kornél, dr. Árkövy Richárd, dr. Baross János, Balogh Pál, Bittó Dénes, Czerny Károly, Czóbel István, dr. Dömötör László, Emödy József, Éber Ernő, Horváth Elemér, Horváth Jenő, dr. Huszár Elemér, Issekutz Győző, dr. Jancsó Benedek, Jeszenszky Pál, Laehne Hugó, Meskó Pál, Miklós Ödön, dr. Nagy Emil, Návay Lajos, Rubinek Gyula, Szilassy Zoltán s meg számos előkelő publicista fogja írni.

A szépirodalmi rész munkatársai: Abonyi Árpád, Andor József, dr. Antalík Károly, dr. Bányai Elemér, Fülep Lajos, Geöcze Sarolta, Harmath Lujza, Iván Ede, Jakab Ödön, Krudy Gyula, Mokry Ferencz, Móra István, Magyar Gyula, Sas Ede, Szabó Ferencz, Tömörkény István, Vértessy Gyula, Zöldi Márton smég többben.

AZ ORSZÁG felelős szerkesztője:

== BUDAY BARNA. ==

Előfizetési feltételek:

1 évre ... 28 kor. √ 1/4 évre ... 7 kor.
1/2 „ ... 14 „ √ egy hónapra 2:40 „

Előfizetési pénzek „Az Ország” kiadóhivatalába, Budapest—Köztelek, küldendők.

Magyar királyi Államvasutak
231749/05. CHL. a. sz.

HIRDETMÉNY.

Munkásheti bérletjegyek életbeléptetése Breznóbánya és Zólyom-Brezó közt.
A Zólyom-Brezó Breznóbánya-Tiszolci helyiérdesű vasuton Breznóbánya és Zólyom-Brezó közt folyó évi december hó 18-tól 2 korona áru munkás heti bérletjegyeket léptetünk életbe, melyek Breznóbánya állomáson foglalkoztatott munkások részére érvényesek. A munkás heti bérletjegyekre vonatkozólag a magyar királyi Államvasutak kezelése alatt álló helyiérdesű vasutakon 1905. évi január hó 1-től érvényes közös díjszabási határozmányok B rész I. fejt. 7. szakaszában foglalt határozmányok mérvadóak.
Budapest, 1905. évi december hóban. Az igazgatóság.

89082. IV. 1905.

Gabonaeladási hirdetmény.

A kisbéri, bábolnai, mezőhegyesi ménesbirtok, a gödöllői koronauradalom, a kolozstordai ménesgazdaság, a palánkai m. kir. csikótelep, a pusztapékai m. kir. rizsgazdaság, a silyingiai bérsgazdaság, a csákányi m. kir. kincstári birtok, az alsódetreheremi, buni és kolozskarai telepítési birtok 1905. évi terméséből az alább megjelölt gabonakészletek eladása czéljából

1906. évi január hó 16-ik és február hó 20-ik napjain délelőtt 11 órakor

a vezetésem alatt álló miniszteriumban zárt írásbeli ajánlatok utján nyilvános versenytárgyalás fog megtartatni.

Eladásra kerül összesen:

- 35,354 q. őszi buza,**
- 101 q. tavaszi buza,**
- 8,990 q. őszi rozs,**
- 2,320 q. tavaszi árpa,**
- 1,065 q. zab,**
- 400 q. tengeri.**

Ezek a termények az említett birtokok magtáraiban, a minták valamint a részletes eladási feltételek pedig ugy a vezetésem alatt álló miniszteriumban a gazd. főigazgatónál (III. em. 121) mint az említett birtokokon bármikor megtekinthetők.

Az ajánlatok a részletes eladási feltételekben megjelölt tételekre külön-külön teendők.

Budapest, 1905. évi december 11-én.

M. kir. földmivvelésügyi miniszter.

Magy. kir. Államvasutak. Igazgatóság.
226335/C. II.

HIRDETMÉNY.

Északínemet-osztrák-magyar vasuti kötelek.

Jövő évi január 1-ével a fentemlített kötelekben egy új áru díjszabás lép hatályba, mely egyrészt dán, svéd és norvég állomások, másrészt a magyar királyi Államvasutak, a cs. kir. szab. déli vasut és a cs. kir. szab. kassa-oderbergi vasut állomásai között szabályzati és általános díjszabási határozmányokat, továbbá gyors és teherdarabárakra, valamint meghatározott áruknak kocsiarakományokban való feladására nézve díjtételeket s végül kilométermutatót tartalmaz.

Ezen új díjszabás a részletes vasutaknál kapható. Ára 3 10 márká.

A magyar királyi Államvasutak igazgatósága a részletes vasutak nevében is. (Utánnomás nem díjazatik).

Ujabb tapasztalatok a trágyázás köréből. Irta: Cserháti Bándor, 20 fillér előleges beutalás ellenében bérmentve megkírdi a O. M. G. E. Könyvkiadó-vállalata, Budapest, IX., Köztelek.

Szakácskönyvek!

- Hegyesi József:** A legújabb házi szakácskönyv. Kölve 3. — K. Előtek (Aszettek) 3. — Kölve — 3. —
- Modern konyha,** Germán szakácskönyv. Irta Kovácsos Mátyas; ára diákjelölésben — 5. —
- Kugler Géza:** Budapesti szakácskönyv és házi szakácskönyv. Számos képpel kölve — 6. —
- Kési Jenő:** Szegedi szakácskönyv. Kéziről több élelkeztési utasítással. Kölve — 4. —
- Sz. Illésre József:** Képes poszt szakácskönyv. Saját sokszori kísérletek után érthetően és pontosan leírva. Kölve — 4. —
- Ózvegy Szécs Antal és Bagossi István:** Éredek magyar alföldi szakácskönyv. — 3.30 —
- Zemlényi Szabó Antónia:** Képes budapesti szakácskönyv. A magyar gazdaszemesony házi kincstára című függelékkel. Kölve — 4. —
- Zilahy Ágnes:** valódi magyar szakácskönyv. A befőltakról való részeszel megköltve. Kölve — 3.30 —
- Szilassy János:** Hárthatás könyve. Különféle jobbnál-jobb étkek receptjei — 4. —

Fenti összes 72 fillér portó beutalás esetén bérmentve kírdi bármelyikét Pátria r.-t. Könyvkiadó-vállalata, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Prima száraz tengerimoslék, foszforsavas takarmányosontmész 40—42%, különféle olajpogácsa jutányosan kapható:

NEUBAUER ADOLF
gyári meghatalmazottnál
GYÖR.
2401

A vasuti kártalanítási becslés.

IRTA: IVÁNKA ISTVÁN.

1 korona 20 fillér előleges beutalás ellenében bérmentve kírdi a „Pátria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)

Fiedler János
lenfonógyára
Komárom
vesz
nyers lenkórót
szál nyéréshez, valamint kaszált és géppel csépeelt lenszalmát,
tetszés szerinti mennyiségben és elad eredeti (pernai) orosz lenmagot.

Mezőgazdasági ut. vasu.
Irta Aczady Jenő kir. főmérnök 188 Ábrával, 3 korona 20 fillér előleges beutalás ellenében bérmentve megkírdi O. M. G. E. Könyvkiadó-vállalata, Budapest, IX., Köztelek.

Vétel

Dinnyemagot fajgörgőt keletre 5—6 kilogrammot. Eszt eg 1/4—2 kgrmot is megveszek. Fábry Károly Zalkod, p. Vls., Szabolcs. 2262

Vetőmagnak 50 métermázas elsőrendű Hannan árpa kerestetik. Mintázott ajánlatok ár megjelölésével: Konrad Imre intéző ezimére Salamónfa u. p. Zsira kértnek. 2245

Veszek
valódi fajtisza
tavaszi champlain vetőbuzát
valódi fajtisza
tavaszi vetőrozstot.
Mintákat és legvégső árajánlatot „Tavaszi gabna” jel alatt a „Köztelek” kiadóhivatalához tessék ezimezni. 2224

Nyul-szapuka-magot
vesz
a legmagasabb napi árban
Haldek
magnagykereskedése
BUDAPEST
VII., Károly-körút 9. sz.

Bérlet

Földbérlet.
Ercsiben (Fejér vármegye) vasut-gőzhajóállomás, és ország-ut mentén 352 hold, a 1000]—01 egy tagban, ebből 312 hold prima szántóföld, 10 hold kaszáló, 30 hold a birtok mellett fekvő k. legelő, 10 évre előnyös feltételek melletti bérbeadó. A birtokon 4 szobás urtelek, 70 marhára, 260 istálló, mártár, pajsza és cselédlakások vannak, mind ujjonnan téglából építve, cseréppel fedve. A birtok kitérőben alkalmas állattenyésztésre is, a fővárosba való közelsége miatt kiválóan tejgazdaságra is. Bővebb felvilágosítás W. Inr Antalánál, Budapest, Múzeum-körút 27. f. 5.

Birtokbérlet.

Termékeny magyar vidéken, nagyobb város és vasut közelében fekvő 620 magy. holdból álló elsőrendű talaju, házilag kezelt és teljesen felszerelt

birtok
f. évi március 1-től 12 évre bérbeadó. A birtok kényelmes urilakkal és megfelelő gazdasági épületekkel van ellátva. Csak közvetlen vállalkozóktól bérkezett és választékosan ellátott levelekre válaszol
Velencei Zsigmond
Budapest, 5097
VII., Izabella-utca 8. sz

FONTOS GAZDASÁGI KÉZIKÖNYVEK:

FAJBAROMFITENYÉSZTÉS.

Irta: Belvinkler Vilmos.
A fajbaromfiakat meglepő hűen és tipikusan ábrázoló képek nagyobb része Vastagh Géza fényes tehetségű festőnk művészi alkotásai, kisebb része pedig lovag Mertens Ede budapesti fényképész kitűnő fényképei után készülték s az OMGE. önzetlen áldozatkészségéről tanuskodnak. A baromfiok és a tenyésztési segédeszközök pedig mérnöki és kifogástalan rajzokban vannak bemutatva, elmondható tehát, hogy ilyen hű és a jelleg minden legkisebb árnyalatát magán viselő baromfi-képek az egész világon nincsenek.
Leszállított ára vászonkötésben 10 korona helyett 6 korona.

Megrendelésnél sziveskedjék a „PÁTRIA” r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésébe, Budapest, IX., Üllői-ut 25. küldeni, hogy rendelése bérmentve legyen elintézhető.

A sertés javítása és hizlalása.

Irta: Ruffy Pál.
A sertést egy oly takarmányátalakító szervezetnek mondhatnók, mely helyes etetés mellett húst és zsírt aránytalanul gazdaságos módon tud előállítani. Hogy mi ennek a titka, hogy mily takarmányfélékből lehet a legkönnyebben, a takarékoság folytonos szem előtt tartása mellett sokat előállítani, azt e könyv nagyon tanulságos s könnyen érthető módon tárja elénk.
II. kiadás.

Ára vászonkötésben 3 korona.

NYU...
vesz hajtó...
magasabb...
Lajos vad...
üzlete Keszke...
Kovács, K...
Ve...
Ing...
küld bárki...
át mut...
„Barom...
kiadó...
E heti...
a gazdas...
baromfi...
diszmad...
házi nyul...
értékesít...
foglalko...
Budapes...
Mez...
Áruosz...
durva...
szesz...
Banko

Csicsóka
korai hajtására,
világhírű
erfurti kerti magvak,
gazdasági magvak,
Jutányosan kaphatók
RADVÁNER magkereskedésében
Budapest, V., Nádor-ú. 8.
Tessék aliggyértek
Mérni.

Magyar
tenyész-bika eladás.
Gr. Draskovich Irén ur baranya-
söllyei uradalomban tenyésztett,
többzörösen kitüntetett
nagyhírnévű magyar
törzs-gulyájából származó
12 darab 2 éves és 3 darab 3
éves tenyész bika eladó. Az el-
adást Mátyus Samu uradalmi
kaszár ezkölél Erzsébet-pusztán,
u. p. Baranya S-lye. Vasár-
nap távirat: Szára-Zsáta. 2217

NYULAKAT
vesz hajtovadászatokról a leg-
magasabb napi árban. Kovács
Lajos vad- és szárnyaskivitelei
üzlete Kecskemét. Sürögnyczim:
Kovács, Kecskemét. 2231

Vegyések
Ingyen
küld bárkinek három héten
át mutató számot a
"Baromfitenyésztés"
kiadóhivatala.
E heti képes szaklap
a gazdasági és sport-
baromfi, éneklő- és
diszmadár, galamb- és
háziyultenyésztés és
értékesítés kérdéseivel
foglalkozik. Czim:
Budapest-Rákospiget.

35 éves, nő, róm. kath. va
gazdatiszt, ta ki 13 éve működik
ezen minőségben és jelenleg
egy nagy uradalom 3000
kat. ha das kertjéért önállóan
vezeti, bérlőitának kintakozik
oly formán, hogy a bér et
vezetésének díjazásul a bérlet
jövendének meggyezés szerinti
százalékában részesedne,
azonkívül a bérletbe fektetendő
20.000 koronájának 5 százalékát
évevne. Megkeresések: G. A.
alatt kéretnek. 2290

Készíték új gép- és lakatos-
munkát, használt
gőzgépeket veszek és kijavítva
eladom. Két tanonez felvétetik.
Pogay Sándor, műgye emi
okt. gépésznél, Kaposvár. 2244

Eladás

Arpa vetőmagot, Hanna és
faj ajánlata 1000-1000
12 koronáért. Vevő csak felben
állomáson herakva a Nagyváti
gazdaság, Nagyhát (Hajdu m.).
2246

Egy teljesen jó állapotban
lévő Clayton
Shuttleworth-éle cséplő-garni-
tura teljes felszereléssel együtt
olcsó áron eladó Kovács Antal
Békas, u. p. Mezőlak. 2203

Igen jó minőségű, 2 kazal
szarva
és több kazal buzaszálla
eladó Berényi Gézánál, Bénya
u. p. Bardiútkán (Somogy).
Vasútállomás a birtoktól 2
km-térnyire. 2264

300 hektiter bor különféle
árakban a mino-
ség szerint 20-40 forint 100 liter
legjobb minőségű franyban per-
getett méz a 70 forint Iránki
Klernd Imre földbirtokos,
Zala-Récsé. 2250

Fűzössző e adatik a szem-
bathelyi pispók-
ség soroki uradalmában, mint
egy őszes méterméza Pispók
uradalmi infuzosság Sorok, u. p.
Szombathely. 2247

Eladó 3 nehéz mén: Pici 3, 7
éves, 178 cm. magas,
kathorsai faj. Nero, 3 éves, 1 8
cm. magas, muraközi faj Pluto,
3 éves, 174 cm. magas, mura-
közi faj. Somogyasati uradalom.
2211

Magánjárókra való átalakítás
szoroz a leg-
jobb, legújabb rendszerű és
kényen felszerelhető autvé-
nyek: Schumacher Rud-
olf felől kaphatók,
Óbecsén. 2210

Eladó 60 cséplőgép-
eleátorral 8100 forint.
Clayton és Shuttleworth gyá-
tárny, igen jó karban és egyéb
gazdasági felzárulések. Bőve-
ben Schleifer Aládr, Kesz-
helyen. 2207

Akácza-eladás. Telegraf-
kereskedések, valamint szer-
szám- és áptelíték nagy mennyi-
ségben. Kapható Tarnai
Vilmosnál, Pusztia Nagykút,
u. p. Apostag. 2027

Szőlőjtványok legjobb
fajokban, a
legújabbak, két éves gyö-
kerűk és hiányok pótlására.
Hegyi borok legelőcsöbben
kaphatók Székelynél Gyöngyö-
sön, Urán-templom. 2051

Több mint 100.000 piros
alma vesző, ezek 45 korona,
Riparia Portalis sima és
gyökerecs vesző, nagy mennyi-
ségben. Sima és gyökecs
zöldjtvány, valamint gyö-
keres lősojtvány, jutányos
áron kapható: Keudes és
Kontós országél, szőlőjtvány-
telep Székelyhíd, Biharm.
2029

A nem okleveles

gazdatiszti vizsga

összes segédkönyvei meg-
rendelhetők a „Patria”-r-t.
gazdasági szakkönyvkeres-
kedésében Budapest, IX. ker.,
Üllői-ut 25. (Köztelek.)
Tájékoztatót ingyen és
bérmentve küld! 2028

SCHMIDT M.

szilgyártó, nyerges és bőröndös
Budapest,
VIII. ker., Kerepesi-ut 25. sz.,
a Vas-utca sarkán.

Ajánlja saját gyártmányú
kocsizó- és lovagló szer-
számait, utazó- és kézi-
bőröndök, női kiegészítők,
péncz-, szivar- és cziga-
retta- stb. tárcsát.

Árjegyzék ingyen.

Tejgazdaság

mely áll: Melőtté tej-
leltőző, gőztömle-
gítő gézkazán, vajkő-
pátó, vajgyűrű, tej-
hűtő, turóhevítő, 19
db tejcs kanna, fűde-
res tejszállító kocsik,
szivattyúk stb. stb. új,
egy évig használt.
Az egész gyár egy évig
működött, beszerzési
ára 3500 korona volt.
Most teljesen felsze-
relve 1500 koronáért
bármikor átvethető a
megtekinthető Papp
László gyógyszerész-
nél Tiszasszentimrén.

Élelmi szerek ér-
tékesítését ez-
közül az előirt
% mellett. Fejvili-
gositást és soma-
gólást stasztást V
ingyen nyújt tagok
és nem tagoknak.
Azonnali készpénz-
elzárolás. V

Tavaszbükköny

ajánl jutányosan

HALDEK

magnagykereskedése

Budapest,
VII., Károly-körut 9. sz.

Eladó

egy 8 HP cséplőgarnitura.

1901. évben csépelt
először, teljes szija-
zattal (főszij új) min-
den hozzátartozóval
együtt és egy fekvő
tengerimorzsolóval.
Előnyös ár és fizetési
feltétellel eladó Czim:

Weinberger Lajos
Nagyvárad. 2243

Eladó hengerszék,

darálás, felbontásra és ki-
ülésre, olyan mint az új,
most lett először rovatkölva

Szücs Ödön,
Budapest, VI.,
Magyoszó-utca 86.

Legjobb
padló-
viasz,
vaselin,
Törv. védve.) mindenféle mino-
ségben kapható utánvétellel is
Molnár Lajosnál, Budapest, IX.,
Köztelek-utca 8. sz.

Oberndorfi répamag,
államilag arankamentességre
ólomzárolt lóhere- és luczerna-
mag, lóbab, francia zárttoku
kék mák, duppauai és dollár zab,
székelytengeri, tenyészállatok
kaphatók
gróf Teleki Arvéd
drassói uradalmában, u. posta
Koncza.

Eredeti Perzsa és Smyrna szőnyegek
özv. GUNSZT LAJOSNÉ
raktárában
BUDAPEST, IV., KIGYÓ-TÉR 1.,
Királyi bérpalota. 3070

Kocsi-gyártás.
Budapesti Kovács- és Kocsigyártó-ipar-
testület védnöksége alatt álló
Kocsi
Árucarnok-
Szövetkezet
BUDAPEST, VII., Kerepesi-ut 72. szám.
Ajánl mindennemű hintőkocsit. 3117

Ajánlok tavaszi szállításra ko-
ránérő és rendkívül bőtermő
alcsuthi és székelytengerit
a 20 korona métermázsánkint
Somkerék-Udvarhelyen feladva.
Előjegyzések már most elfogad-
talanak.
Kuhn Menyhért
Sajó-Szent-András, u. p. Somkerék.

Mezőgazdasági Hitelbank Részvény-Társaság Budapest, V., Báthory-utca 5. szám
Áruosztály: Takarmányneműek: Védjegyzett „K I S - B É R”
csuko, takarmány, melasse kölcsönhordókban, flinom és
durva korpá, olajpogácsák, szárított sörtörköly, répaszelet,
szeszmosték és magvak. Szirup tengeri moslék.
Bankosztály: Személyhitelt nyújt a birtokosoknak, bérlők-
nek, gazdatisztaknak.

MÜTRÁGYAFÉLÉK: Kartellen kívül
szuperfoszfát, thomassalak és chillsalétrom.
Géposztály: gazdasági gépek, olajok, kenők, zsákok, ponyvák
és egyéb gazdasági és technikai cikkek.

Az őszi szántásnak tavasszal való lazítására, felporhanyítására és gyommentesítésére a legkitűnőbb eszköz az általam gyártott és legjobban bevált

rugalmas fogu (7, 9 és 11 fogu) kultivátor

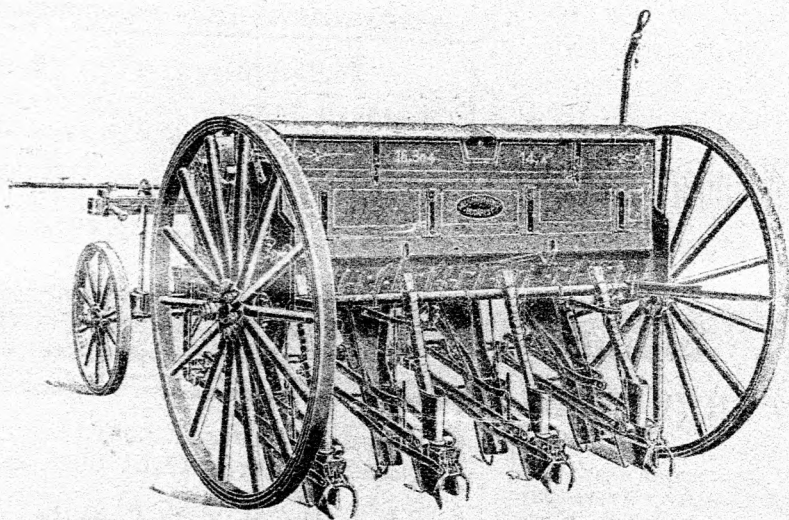
Egyidejűleg felhívom a gazdaközön-ség figyelmét arra, hogy egyetemes aczélekém, valamint kettős és több barázdás ekém kizárólag törhetetlen aczélféjekkel és páncél-kormányokkal készülnek.

Rögtörök, boronák és kapáló-eszközök terén az idén számos újdonságot fogok forgalomba hozni.

Bächer Rudolf Budapest, VI. kerület,
Nagymező-utca 68. sz.

Vezérképviselő: **Szücs Zsigmond.**

A cukorrépa gyors, biztos és komplet soru kikelésének, rohamos, erőteljes fejlődésének és a bő termés biztosításának alapfeltétele, hogy a műtrágya közvetlenül a növénytörök alá kerüljön, azaz ugyanabba a sorba, ahova a mag kerül.

A vetés ezen módját a legnagyobb pontossággal egyedül az én műtrágyaszórával egyesített

„Ideál” jegyű különleges cukorrépa-terelő gépeim végzik.

Számtalan elismerés az ország legtekintélyesebb répa-termelő uradalmaitól.

Árajánlattal készséggel szolgálok.

Melichár Ferencz Budapest, VI. kerület,
Nagymező-utca 68. sz.

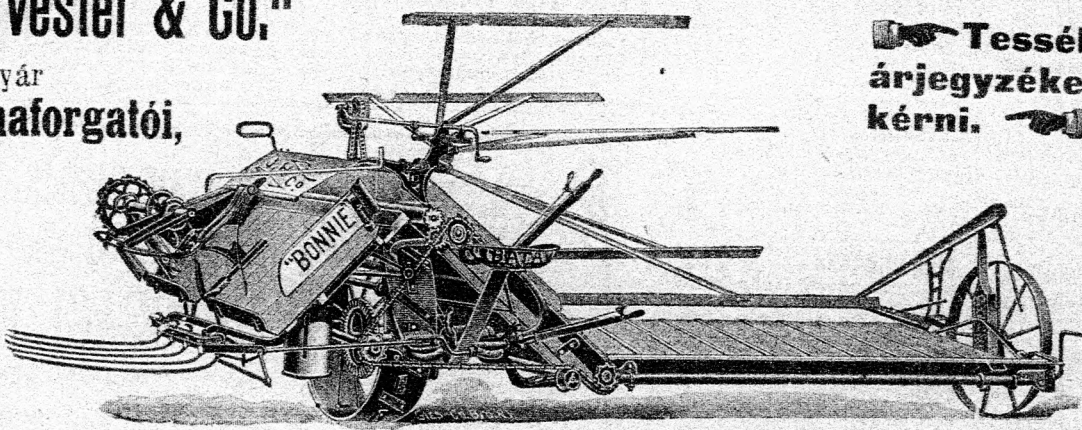
Vezérképviselő: **Szücs Zsigmond.**

A „The Johnston Harvester & Co.”

amerikai kizárólagos aratógépgyár
fűkaszáloi, szénaforgatói,
szénagyűjtő gereblyéi,
marokrakó aratógépei,
kéveköto aratógépei

a világ elismerten legjobb,
legmegbízhatóbb és legtökéletesebb e nemű gyártmányai.

Olcsó árak, kedvező fizetési feltételek.

Tessék
árjegyzéket
kérni.

Vezérképviselő és főraktár:

BÄCHER RUDOLF, MELICHÁR FERENCZ BUDAPEST, VI.,
Nagymező-utca 68. sz.

Hird
mind
A

Be

Bet

Gazda

Jaságok
ben mű
kermelés
köteli és
felvételi
igények
zendők P

Több év

sek több
bérzadás
tété, Böz
melyek v
Halápi Os
küldendő

Tejgazda

tapasztalt
fizetés és
előbbi be
ik Kárpát
postafiók.

Kereseteli

Megkötött
met nyelvi
kötési biz
latok entic
ter (gyak
szinte felv
nemföld és
megye) Böz
séghez.

Ideiglenes

tendő gróf
alsóháti
fizetés 100
gítás, kizso
zo-ja magy
pedárgatók
gyakorlati
dől nyert
mellékelje
nyel et bes
fogad Bere
intéző, Als
nőcz, Nyit

Egy több év

tót nyelvi
fik legkés
belépése.
ság, p. Len

2 önálló

től a száv
követelték
pályázhatna
minden ág
sak. Ajánla
Sikray hit
Vácz-körut

Nagyobb

zett gépek
társi és
bognár
kerestetik.
posta: Győr

Segédtsz

zettség és
gazdaságok
la tal, azom
vették. Vis
Ligonytvány
szerelt pá
hozzám int
Ferencz, No
utca.

Gazdálkoda

szorgalmas,
gazdát keres
után meggye
Bizonyítvány
küldetik. Al
tendő. Bány
(Somogy m.)

Majorosgaz

ki a szőlő
azonnali be
Fizetése 200
gabona, 10 m
2 l. tej. Bizony
melyek vissza
Dr. Csöndes
Zala m. Küld

Ideiglenes

pes konyt
mínőségben
de'omben aka
latok Csikvá
ton, u. p. Lep
dendők.

Hirdetési ár 25 szójog 1 korona, ezen felül minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásonként. A legkisebb hirdetési díj 1 korona.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom termékei, továbbá állást keresők és adók hirdetésményei vétetnek fel e kedvezményes rovatban és árban.

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetéseket csakis a hirdetői czimnek kitételeivel közölünk.

KIS HIRDETÉSEK ELŐRE FIZETENDŐK.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Betöltendő állás

Gazdasági segédtsízt, ki már nagyobb gazdaságokban, ugyancsak minőségben működött, a cukorrépa-termelés és burgonyafeldolgozás körül kellő jártassággal bír, felvétetik. Ajánlatok kérésre ígény megnevezésével czimzendők Fuchs József, Drávczó 2237

Több évi gyakorlattal bíró nő, érve yes ismét keresek bőhőnyel (Somogy megye) bérrel és lakással egy kerületben, Bonyháyváros melletti, melyek vissza nem térítendő. Halápi Oskár, Kaposvár czimre küldendők. 2235

Tejgazdaságban magtár kezelőként, 600 korona fizetés és teljes ellátással működő helyre jelentkezhetik Kárpáti Károlyné, Pécs postafiók. 2237

Keresetlik egy nő ismét azonnali felépítésre. Megkérve, hogy magyar és német nyelvi szót és írást, matematikát, fizikát, földrajzot, másokat tanítványok, másokat (gyakorlatok) jó háziasszonyt felvétetik. Czím: Szendrői és Schreiber (Pozsony megye) Bócsi uradalmi intézőséghez. 2238

Ideiglenes segédtsízt állítólag azonnali betöltendő gróf Esterházy Mihály alsóházai gazdaságban. Havi fizetése 150 korona, étetés, lakás, kiszolgálás, polgári igazolás, magyar szűletés, honpolgárságot, szakképzést, gyártást, felvételét tanítványoktól nyert oklevél másolatokkal. Magyar, német, két nyelv és beszéde. Ajánlatok befogad Berencz János, uradalmi intéző, Alsó-Játón, u. p. Ter-nőz, Nyitra megye. 2239

Egy több évi gyakorlattal bíró erélyes, szorgalmas, nő, tud nyelvet, azonnali felépítésre legkésőbb február 1-én való felépítésre. Czím: Bóki gazdaság, p. Lemes, Sároca m. 2237

2 önálló betöltendő gazdasági kerestetik. Az egyik a szőlő nyelvi tudással és megköveteltetik. Csak oly egyének pályázhatnak kik a gazdaság minden ágában teljesen jártassal. Ajánlatok csak kézzel postán: Gyöngyösi közp. 2238

Nagyobb gazdaságban, több évi gyakorlatot szerzett gépész-kovács és magtáros. 1. év április 24-én és egy bognár, azonnali felépítésre kerestetik. Vitézi házigazdái posta: Gyöngyösi közp. 2238

Segédtsízt nő, felsőbb iskolai végzettség és több évi nagyobb gazdaságokban szerzett gyakorlat, azonnali felépítésre felvétetik. Vissza nem térítendő bizonyítványokkal felvételre pályázati kérvények hozandó intézőnek. Schwartz Ferenc, Nagyvárad, Szanisó-utca. 2237

Gazdálkodásban tapasztalt erélyes, szorgalmas, megbízható majorosok keresek, próbaszolgálat után megkezdésére szíveskedjenek. Bizonyítvány másolatot visszatérítik, állás azonnali betöltendő. Bányó, u. p. Bárdhóki (Somogy m.) Berényi Géza. 2240

Majorosgazda, erélyes, 30 éves, szőlőműveléshez is ért, azonnali felépítésre kerestetik. Fizetése 250 korona, 20 h. gabona, 10 m² fa, 1000 g² föld, 2 l. tej. Bizonyítvány másolatok, melyek vissza nem térítendő. Dr. Csédes László, Tapolca, Zala m. küldendők. 2240

Ideiglenes alkalmazást talál a mérlegképes könyvelő, aki a szőlőművelésben már nagyobb uradalmak alkalmával volt. Ajánlatok Ostkésndi Ernő, Pa-Agoston, u. p. Lepény czimre küldendők. 2205

Biharmegyébe kerestetik egy a gazdaság minden ágában jártas és önálló vezetésre képes

gazdatiszt, 1200 holdas birtokba. Ugyanoda felvétetik egy

gazdasági gyakornok is. Előnyben részesülnek a földmívelésiskolát végzett növendékek. Ajánlatok bizonyítvány másolatokkal „M. T. 751” alatt Jaulus és Társa hirdetési irodájába Budapest, Dorottya-utca 9 alá küldendők. 5099

Állást keresők

Gazdatiszt gyakorlati és szakvizsgát tett, földmívelés, szesző és tejgazdasági iskolát végzett, több évi kitanulmányok után önálló gyakorlati birtok gazdatiszt, ki a gazdaság minden ágában jártas, birtokkezelői v. állást keres. Czím: Naszady István Budapest, József-u. 81. 2232

Bognár, ki két nagy uradalomban 13 évig, Budapest pedig több éven át gyártást végzett; szorgalmas, erélyes, azonnali felépítésre kerestetik. Czím a kiadóhivatalban. 2233

Irodatiszt vagy kúcsári állást keres a kiadóhivatalban. Bognár, ki két nagy uradalomban 13 évig, Budapest pedig több éven át gyártást végzett; szorgalmas, erélyes, azonnali felépítésre kerestetik. Czím a kiadóhivatalban. 2233

Ispáni állást keres bármikor felépítésre földmívelésiskolát végzett, 40 éves, v. k. v. vallású, nő, családtagok nélkül, beszéli magyarul és tótul, kinek már 8 évi gyakorata van nagyobb gazdaságokban, tehén- és szarvasmarha-tenyésztésben, valamint a gazdaság minden ágában, mint a kényvételben is teljesen jártas, önálló munkára is képes, szorgalmas, erélyes, azonnali felépítésre kerestetik. Czím a kiadóhivatalban K. jellege alatt. 2234

Szőlői tokosok figyelmébe! Ki önön végzett szőlés-borász és téren gyakorolt önálló kezelői állást keres, bizonyítottan rendelkezik. „Szeregy, de erélyes” jellege alatt kéri a megkezdését. 2231

Állást keres egy 30 éves, v. k. v. vallású, nő, gazdasági, beszél és ír magyarul, németül és keveset szlovákul, gazd. iskolát végzett, 10 évi praxist főként és nagy birtokokban szerzett, a mezőgazdaság minden ágában, mint a kényvételben is teljesen jártas, önálló munkára is képes, szorgalmas, erélyes, azonnali felépítésre kerestetik. „Török gazdaság” jellege alatt továbbá a kiadóhivatalban. 2233

Ispáni állást keres földmívelésiskolát teljes sikerrel végzett, 28 éves (nő), szorgalmas, erélyes, azonnali felépítésre kerestetik. Czím: Selmecy Dézsi, Csokai, u. p. Székelybíd. 2250

Számtartói állást keres oktatási intézményben, 31 éves, nő, magyar és német nyelvet szót és írást, tökéletesen bíró, gazdasági számok vezetésében, valamint külső gazdaságban is tökéletesen jártas, jelenleg 7 év óta nagyobb díjazott uradalomban 14 minőségben lévő gazdaságot, Szives megkezdésére Mezey Antal hirdetési irodájába Budapest (Klotild-palota) czimre „Megbízható, szorgalmas” jellege alatt kérétnék. 2248

Intézőtiszt állást keres oktatási intézményben, 31 éves, nő, magyar és német nyelvet szót és írást, tökéletesen bíró a mai modern intézmény gazdaságában, gazdasági számok vezetésében, valamint külső gazdaságban is tökéletesen jártas, jelenleg 14 év óta 14 minőségben, nagybirtok díjazott uradalomban lévő gazdaságot, Szives megkezdésére „Szorgalmas, megbízható” jellege alatt Mezey Antal hirdetési irodájához Budapest (Klotild-palota) kérétnék! 2249

Magyaróvári gazdasági gyakornokot keres, 24 éves, ír, vallásán önálló gazdaságot, 8 évi — nagyobb uradalomban töltött — gazdasági praxissal, közlekedési vagy földmívelési állást keres. A gazdaság összes ágában, cukorrépa, dohánytermés és, tehén- és lótenyésztésben is jártas, szorgalmas, erélyes, azonnali felépítésre kerestetik. Czím a kiadóhivatalban. 2252

Gépész-kovács 45 éves, nő, keres állást apr. 1-én keletkezett nagy gróf uradalomban működik. Erőteljes gazdasági gépek kezelésében, azonnali felépítésre kerestetik. Czím a kiadóhivatalban. 2251

Gazdatiszt, egyszerűen és szorgalmasan, ki a gazdaság minden ágában jártas, azonnali felépítésre kerestetik. Czím a kiadóhivatalban. 2254

Földmívelés iskolát végzett, 35 éves, nő, v. k. v. vallású, 12 évi gazdasági gyakorlatot, amit jó bizonyítványokkal rendelkezik, a gazdaság minden ágában, mint a kényvételben is teljesen jártas, önálló munkára is képes, szorgalmas, erélyes, azonnali felépítésre kerestetik. Czím a kiadóhivatalban. 2255

Gazdatiszt állást keres földmívelés és tejgazdasági szakiskolát, azonnali felépítésre kerestetik. Czím a kiadóhivatalban. 2256

Gazdatiszt állást keres azonnali felépítésre oktatási intézményben, 31 éves, nő, magyar és német nyelvet szót és írást, tökéletesen bíró a mai modern intézmény gazdaságában, gazdasági számok vezetésében, valamint külső gazdaságban is tökéletesen jártas, jelenleg 7 év óta nagyobb díjazott uradalomban 14 minőségben lévő gazdaságot, Szives megkezdésére Mezey Antal hirdetési irodájába Budapest (Klotild-palota) czimre „Megbízható, szorgalmas” jellege alatt kérétnék. 2248

Uradalmak figyelmébe! Ajánlok jó és kitaró munkásokot, megbízható munkásokot, felkértem szűkebb körökben, hogy a gazdaság minden ágában, mint a kényvételben is teljesen jártas, önálló munkára is képes, szorgalmas, erélyes, azonnali felépítésre kerestetik. Czím a kiadóhivatalban. 2251

Erélyes, nő, kis családú egyen, azonnali felépítésre kerestetik. Czím a kiadóhivatalban. 2251

Gazdatiszt állást keres 30 éves, nő, kis családú egyen, 18 évi gyakorlatot rendelkezik, az összes gazdaságban jártas, kényvételben mélyképpen, kezes helyen vizsgázott, jelenleg mint intézőtiszt alkalmazásban, állást tulajdonos elbájosítása miatt bárikor elhagyhatja. Szives megkezdésére „Praxissal” jellege alatt a kiadóhivatalba kérétnék.

Segédtsízt állást keres gazdasági gyakornokot, 24 éves, nő, magyar és német nyelvet szót és írást, tökéletesen bíró a mai modern intézmény gazdaságában, gazdasági számok vezetésében, valamint külső gazdaságban is tökéletesen jártas, jelenleg 7 év óta nagyobb díjazott uradalomban 14 minőségben lévő gazdaságot, Szives megkezdésére Mezey Antal hirdetési irodájába Budapest (Klotild-palota) czimre „Megbízható, szorgalmas” jellege alatt kérétnék. 2248

Gazdatiszt állást keres. Egy szorgalmas, 28 évi gyakorlatot bíró, 47 éves, római katolikus vallású, nő, kis családú gazdasági, a ki a földmívelés, állattenyésztés, tehén- és lótenyésztés, cukorrépa-termelés, erdő- és szőlő- és pinceszéke, az amerikai szőlőkültúra, az arasz és a szőlő (ide értve a Rócher-féle szőlőiskolát is) és az egyszerű a kettős gazdasági számok vezetésében azoknak felvilágosításában teljesen jártas, mint kitért megkezdésére azonnali vagy esetleg 1906-ik évi január 1-én leendő belépés alkalmával „megbízható és szorgalmas” jellege alatt a kiadóhivatalba kérétnék.

Tejgazd, szakiskolát végzett, 24 éves, nő, erélyes, hozzászorgalmas alkalmazást keres. Szives megkezdésére M. F. czimre a kiadóhivatalba kérétnék.

Gazdasági intéző, földmívelésiskolát végzett, 24 éves, nő, erélyes, hozzászorgalmas alkalmazást keres. Szives megkezdésére M. F. czimre a kiadóhivatalba kérétnék.

Gőzeke foglalkozásra alkalmas, azonnali felépítésre kerestetik. Czím a kiadóhivatalban. 2257

Állatok

Venn k tenyésztőtől a juvó 2 darab egészséges tuberkulizmus nem reagáló, erős esztergony, nagy testű, 19-20 éves, 12-13 éves, felvételre jó fejű anyát szarvasmarha, fajtájában, hozzászorgalmas alkalmazást keres. Szives megkezdésére M. F. czimre a kiadóhivatalba kérétnék. 2257

20 drb fajta, Hállitások, 20 darab egészséges tuberkulizmus nem reagáló, erős esztergony, nagy testű, 19-20 éves, 12-13 éves, felvételre jó fejű anyát szarvasmarha, fajtájában, hozzászorgalmas alkalmazást keres. Szives megkezdésére M. F. czimre a kiadóhivatalba kérétnék. 2257

Eladó 16 behajtott 3 kanca, 12 év, 1 heréltől álló négyes, 160 cm, magasság, egy pár igen erős 4 éves, gyors futású szarvasmarha, 150 cm, magasság, Góor Lajos, Pozsán-Diáznád, u. p. Hajós (Pestm.) 2216

Erdélyi Gazdasági Egylet védnöksége alatt álló Erdélyi Kereskedelmi Társaság FODOR és TÁRSAI megbízásokat elfogadnak jármos ökrök, tinók, sertések, juhok, lovak és egyéb tenyésztési vagy használati állatok beszerzésére és azokat felcsoportosított mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetít.

Czím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Szentegyház-utca 2. szám. Telefon 311. 3235

Schmidt Ödön Kecskemét. 2242

Ajánlunk elsőrendű vöröstarka 1-2 éves tinó- és üszöborjukat, továbbá lekötni vagy járomba való tarka ökröket bármilyen mennyiség szállítására vállalkozunk. Spitzer és Weiler Czellidmők.

Vöröstarka tinó és üsző teljesen prima, 1-2 éves, 3 éves, nálam minden mennyiségben kapható olcsó áron. Későbbi, ugyancsak járomba és beszállítási ökrök szállítására vállalkozom.

Kitűnő friss fejű tehének előlegesen utána, nálam mindenkor megkérhető. Vevő kérésére szállítást is vállalok. Henrik Ignác fia Szalónak (Vasm.) 2751

Igen szép, világosított vöröstarka szimmenthali jellegű 1-2-3 éves növendék ökrök és üszöborjukat ugyancsak legprímabb lelkőni való és jármos ökreket legutányosabb áron ajánlanak.

Klein Testvérek kőszegvári kereskedők. Megrendeléseket egyenlő mértékben bármikor a kiadóhivatalba kérétnék.

Erdélyi Gazdasági Egylet védnöksége alatt álló Erdélyi Kereskedelmi Társaság FODOR és TÁRSAI megbízásokat elfogadnak jármos ökrök, tinók, sertések, juhok, lovak és egyéb tenyésztési vagy használati állatok beszerzésére és azokat felcsoportosított mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetít.

Czím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Szentegyház-utca 2. szám. Telefon 311. 3235

Schmidt Ödön Kecskemét. 2242

MARJA-MÉRLEGEK! Erős vaskoriállal 1500 kilogramm horderőre teljesüllyal vagy súlyokkal mérésre berendezve a legjobb és a legerősebb szerkezet!

SZEKÉR-HID-MÉRLEGEK! Kocsik, szekerek és állatok mérlegelésére 4000 vagy 3000 kilogramm horderőre 4 méter hosszú, 2 méter széles, toleuliyal erős és szilid kivitelben.

RAKTÁRI-MÉRLEGEK! Mindenféle rendszerű, erős és pontos kivitelben minden mérleg törvényesen hitelesítve 3 évi jótállás és jókarbantartás mellett.

DÉNES MANÓ gazdasági szekér-hidmérleg és marha-mérleg gyáros BUDAPEST.

Gyártelep: VII., Dohány-utca 57. Iroda és raktár: VII., Dohány-utca 78.

Házinyul tenyésztés és értékesítés. Pontos 1/2 könyv számos képpel, 2 korona 20 fillér előlege beküldésére ellenében bérmentve megkötödi a „Párta” r. t. gazdasági szak-könyvtársaság Budapest, IX., Kölcsek.

Méltó-eladás. Mélt. gróf Szapáry Pál ur sorok-újraírti méneséből származó Torontál nevű szegsárga, 7 éves, 178 cm. magas, erős csontozatú, hibátlan, szép küllemű, jó fedező és átlátható képességű fedeztetési engedélyvel bíró mén a tenyésztésny változtatása miatt 400 kor.-ért eladó. Anyja: Linda angol félvér, apja Victor angol félvér. Jól megy nyereg alatt és kecsében. Érdeklődőknek, felvilágosítást szívesen szolgál sorok-újraírti jószágtudomány u. p. Kis-Unyom. 2233

Eladó telivér mén. Párta n. 178 cm. magas, jegy-felén sárga mén, 13 éves. Apja Guncsator, anyja Párta (Guncsator). Számos versenyen (Körmény) nyert. A ménesben 7 év óta fedez. Ára 1000 kor. na. Megtekinthető Cherezi György gazdaságban Tömördön (Vasmegye), Sombathely mellett (Távirás: Csepreg.) 2219

Eladó telivér mén. Párta n. 178 cm. magas, jegy-felén sárga mén, 13 éves. Apja Guncsator, anyja Párta (Guncsator). Számos versenyen (Körmény) nyert. A ménesben 7 év óta fedez. Ára 1000 kor. na. Megtekinthető Cherezi György gazdaságban Tömördön (Vasmegye), Sombathely mellett (Távirás: Csepreg.) 2219

Eladó telivér mén. Párta n. 178 cm. magas, jegy-felén sárga mén, 13 éves. Apja Guncsator, anyja Párta (Guncsator). Számos versenyen (Körmény) nyert. A ménesben 7 év óta fedez. Ára 1000 kor. na. Megtekinthető Cherezi György gazdaságban Tömördön (Vasmegye), Sombathely mellett (Távirás: Csepreg.) 2219

Eladó telivér mén. Párta n. 178 cm. magas, jegy-felén sárga mén, 13 éves. Apja Guncsator, anyja Párta (Guncsator). Számos versenyen (Körmény) nyert. A ménesben 7 év óta fedez. Ára 1000 kor. na. Megtekinthető Cherezi György gazdaságban Tömördön (Vasmegye), Sombathely mellett (Távirás: Csepreg.) 2219

Eladó telivér mén. Párta n. 178 cm. magas, jegy-felén sárga mén, 13 éves. Apja Guncsator, anyja Párta (Guncsator). Számos versenyen (Körmény) nyert. A ménesben 7 év óta fedez. Ára 1000 kor. na. Megtekinthető Cherezi György gazdaságban Tömördön (Vasmegye), Sombathely mellett (Távirás: Csepreg.) 2219

Eladó telivér mén. Párta n. 178 cm. magas, jegy-felén sárga mén, 13 éves. Apja Guncsator, anyja Párta (Guncsator). Számos versenyen (Körmény) nyert. A ménesben 7 év óta fedez. Ára 1000 kor. na. Megtekinthető Cherezi György gazdaságban Tömördön (Vasmegye), Sombathely mellett (Távirás: Csepreg.) 2219

Eladó telivér mén. Párta n. 178 cm. magas, jegy-felén sárga mén, 13 éves. Apja Guncsator, anyja Párta (Guncsator). Számos versenyen (Körmény) nyert. A ménesben 7 év óta fedez. Ára 1000 kor. na. Megtekinthető Cherezi György gazdaságban Tömördön (Vasmegye), Sombathely mellett (Távirás: Csepreg.) 2219

Eladó telivér mén. Párta n. 178 cm. magas, jegy-felén sárga mén, 13 éves. Apja Guncsator, anyja Párta (Guncsator). Számos versenyen (Körmény) nyert. A ménesben 7 év óta fedez. Ára 1000 kor. na. Megtekinthető Cherezi György gazdaságban Tömördön (Vasmegye), Sombathely mellett (Távirás: Csepreg.) 2219

Eladó telivér mén. Párta n. 178 cm. magas, jegy-felén sárga mén, 13 éves. Apja Guncsator, anyja Párta (Guncsator). Számos versenyen (Körmény) nyert. A ménesben 7 év óta fedez. Ára 1000 kor. na. Megtekinthető Cherezi György gazdaságban Tömördön (Vasmegye), Sombathely mellett (Távirás: Csepreg.) 2219

Eladó telivér mén. Párta n. 178 cm. magas, jegy-felén sárga mén, 13 éves. Apja Guncsator, anyja Párta (Guncsator). Számos versenyen (Körmény) nyert. A ménesben 7 év óta fedez. Ára 1000 kor. na. Megtekinthető Cherezi György gazdaságban Tömördön (Vasmegye), Sombathely mellett (Távirás: Csepreg.) 2219

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével
hajlandó vagyonok elvállalni; épügy
mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez
Érdeklődők kéretnek, hogy alantí ezimombuz forduljanak.
WOLFF ERNŐ, BUDAPEST-KELENFÖLD.

85691/H. I. 1905. szám.

Hirdetmény egyéves méncsikók vásárlására.

Felhívom mindazon tenyésztőket, kiknek birtokában legalább is négy jó származású, erős csontu, szabályos testalkatu, saját nevelésű egyéves méncsikó van s azokat az államnak eladni kívánják, hogy ebbeli szándékukat, a helynek és utolsó postának, ahol a csikók állanak, valamint a csikók származásának, magasságának, színének és árának pontos megjelölésével a m. kir. földmívelésügyi miniszteriumhoz benyújtandó egy koronás bélyeggel ellátott írásbeli nyilatkozatban, legkésőbb

1906. évi február hó 1-ig

bejelenteni sziveskedjenek, mivel az ezen határidőn túl érkező bejelentések figyelembe vételni nem fognak.

Budapest, 1905. december hó 19-én.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter.

ÚRLREZSŐ
SERTÉSBIZOMÁNYOS
BUDAPEST
VIII., Berkocsis-utca 12.
Sertéseket sovány és hizott állapotban a legmagasabb napi árakok értéken.

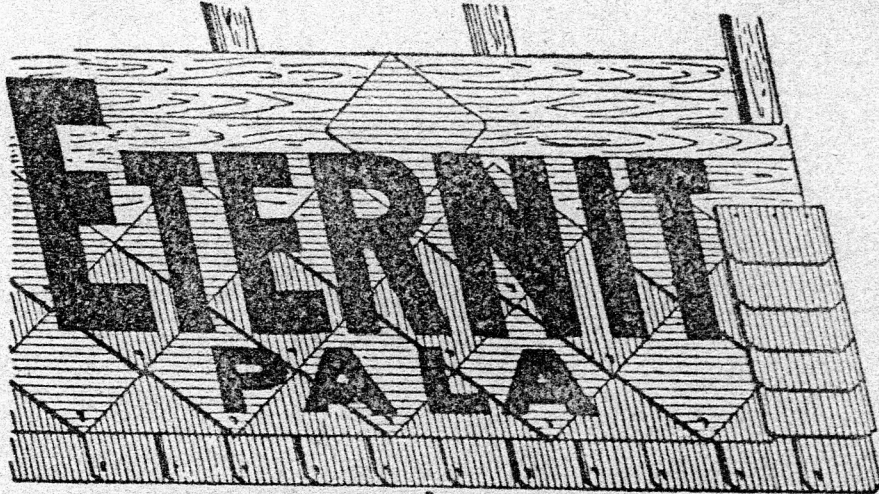

Budapest székes-főváros köz-
vágóhidján 1900-ban végzett

próbavágások eredménye.

IRTA: Monostori Károly.
1 korona 20 fillér előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése. Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

"Patria" r.-t. nyomása. IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.) — Az Első Magyar Pápiripar r.-t. papirosán, Budapest.

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDÉSI ANYAGA

MAGYARORSZÁGI KÖZPONT:
ETERNIT MŰVEK HATSCHÉK LAJOS
BUDAPEST VI., ANDRÁSSY-ÚT 33.

Magyar királyi államvasutak.

187314. C. III. a. sz.

HIRDETMÉNY.

Ivánegerszeg feltételes megállóhely vonalszakasz beosztása.
A dunántúli h. é. vasutak pozsony—porpácsi vonalán vámoscsalád m. r. hely és Hegyfalu állomás közt, előbbtől is, utóbbtól is 4 kilométer távolságra fekvő és i. é. október hó 17-én megnyitott „Ivánegerszeg feltételes megállóhely személydijszabásilag Vámoscsalád m. r. helylyel egyesítettik“ az új feltételes megállóhelynek Hámocsalád m. r. helylyel egyesítetik, az új feltételes megállóhelynek Hámocsalád m. r. helylyel való forgalmában pedig az I. szomszédos forgalom menetdíjai lesznek fizetendőek.

Budapest 1905 évi október hóban.

Az igazgatóság

Juhtenyésztés

mult és jelen irányairól.

Irta: Dr. Rodóczy Jenő.

Tartalmából kiemelendő:

A gyapjuhasznú juhok tenyésztése; a fejős juh tenyésztése; a borjú tenyésztése.

3 korona 20 fillér előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a

"Patria" részv. t. gazdasági szakkönyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Gróf Teleki Arvéd drassói uradalmában u. p. t. és vasut: **Koncza**, elsörendü, erős csontu, legelön nevelt

magyar bikák,

polandkina tenyészkanok, pekingi gácsérok darabja 8 korona, fekete Orpington kakasok drbja 20 kor. szállíthatók. Pekingi kacatojások 8 kor., emdeni libatojások és fekete Orpingtontojások 20 kor.-ért tuczonként előjegyezhetők. **Vetőmagvak I-ső minőségben kaphatók,**

Gőzeke

Acetylen-lámpák.

Éjjeli szántásoknál gőzskékre különösen alkalmasak, mert nappali fényt adnak.

Automobil-lámpák.

Kézi-, kocs-, apritzbogen, pózna-, asztali-, udvari-, kerti-, istálló-

Acetylen-lámpák.

BÁRDI JÓZSEF

Budapest, VI., Gyár-utca 10.

Andrássy-ut és Király-utca között.

Arjegyzék ingyen.

